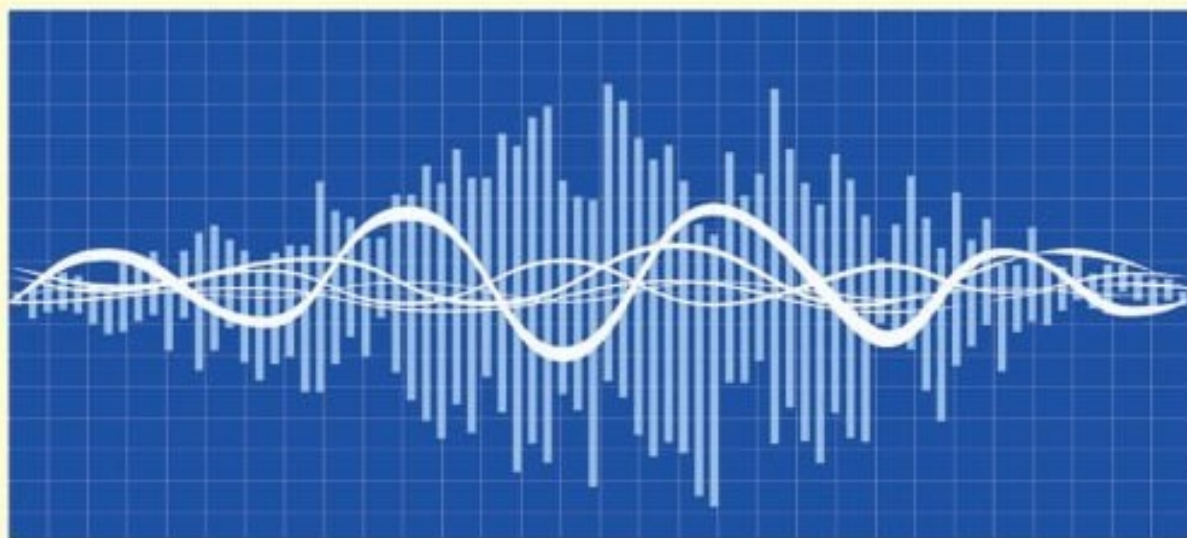

Національний технічний
університет України
«Київський політехнічний інститут
імені Ігоря Сікорського»

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ФОНЕТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

**Збірник матеріалів VII Круглого столу
26 квітня 2024 р.**

Кафедра теорії, практики та перекладу англійської мови
Кафедра теорії, практики та перекладу німецької мови
Кафедра теорії, практики та перекладу французької мови

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»
Факультет лінгвістики
Кафедра теорії, практики та перекладу англійської мови
Кафедра теорії, практики та перекладу німецької мови
Кафедра теорії, практики та перекладу французької мови

Сучасні тенденції фонетичних досліджень

Збірник матеріалів
VII Круглого столу з міжнародною участю
26 квітня 2024 р.

Київ
КПІ ім. Ігоря Сікорського
2024

УДК 81'342(062)
С91

Редакційна колегія:

З. М. Корнева (голова редакційної ради)

А. А. Калита (відповідальний редактор)

Л. І. Тараненко

Сучасні тенденції фонетичних досліджень: зб. матеріалів
С91 VII Круглого столу з міжнар. участю, 26 квіт. 2024 р. – Київ: КПІ
ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2024. – 140 с.
ISBN 978-966-990-117-0

Описано сучасні напрями фонетичних досліджень, висвітлено різноаспектні звукові будови мови й мовлення; когнітивний, культурологічний, прагматичний та енергетичний аспекти фонетичних досліджень дискурсу; фоносемантичні й фоностилістичні особливості текстів різних жанрів; закономірності впливу емоційного стану особистості на просодичні характеристики мовлення; специфіку ідентифікації мовця за фонетичним оформленням його мовлення; константність і варіативність соціофонетичних параметрів мовлення; паралінгвальні характеристики емоційного мовлення; результати лінгвоконтрастивних досліджень фонетичних систем іноземної та української мови, а також актуальність методики викладання фонетики іноземної мови.

Для науковців, викладачів і аспірантів.

УДК 81'342(062)

Наукове видання затверджено рішенням
Вченої ради факультету лінгвістики
КПІ ім. Ігоря Сікорського
(*Протокол №10 від 25.04.2024 р.*)

ISBN 978-966-990-117-0

© Автори публікацій, 2024

© КПІ ім. Ігоря Сікорського (ФЛ), 2024

ЗМІСТ

СУЧАСНІ ДОСЛІДЖЕННЯ ЗВУКОВОЇ БУДОВИ МОВИ Й МОВЛЕННЯ..... 6

Kalyta, Alla. Speech Energetics Theory: Leading Principles and Results of their Practical Approbation 6

Petlyuchenko, Nataliya. Experimental and Instrumental-Phonetic Methods for Studying Political Charisma 10

Kumar, Dinesh. Theoretical and Empirical Issues in the Change of Phonetics of Sound: A 21st Century Viewpoint 14

Алексієвець О.М. Риторика політичного дискурсу періоду війни: просодична організація 16

Куценко М.А. Синергетичний опис породження й актуалізації співчуття-втішання..... 19

КОМУНІКАТИВНО-КОГНІТИВНИЙ, ЕНЕРГЕТИЧНИЙ, КУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ, ЕКОЛІНГВІСТИЧНИЙ ТА ПРАГМА- ТИЧНИЙ АСПЕКТИ ФОНЕТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ДИСКУРСУ..... 23

Taranenko, Larysa. Archetype Prosodic Patterns of English Small Form Folk Texts 23

Kozub, Liubov. The Art of Influence: The Pragmatic Potential of Intonation in Apple Presentations 27

Marchenko, Valentyna. Speech Intonation and Music: A Brief Contrasting Analysis 32

Vitale, Alessandro. The Exclusive Use of Specific Words to Define Mass Violence and its Influence on the Perception of the Phenomenon 35

Валігура О.Р., Бабчук Ю.Й. Когнітивні особливості сприйняття та розуміння іншомовного мовлення..... 41

Андрущенко І.О. Просодичні засоби актуалізації політичної позиції в публічній промові (на матеріалі прощальної промови британського прем'єр-міністра Ліз Трасс) 43

<i>Гуменюк І.Л., Коцаревська Д.Ю.</i> Інтенаційні засоби емотивності міських пейзажних описів англомовної прози.....	48
<i>Бойченко М.К.</i> Вербальні й невербальні засоби транслявання харизматичності британських політичних лідерів (на матеріалі вступних частин промов).....	53
<i>Савчук В.І.</i> Закономірності частоти функціонування типів шкали у промовах президентів із електоральною ситуативно-тематичною домінантою.....	59

**ФОНОСЕМАНТИЧНІ Й ФОНОСТИЛІСТИЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ
ТЕКСТІВ РІЗНИХ ЖАНРІВ..... 63**

<i>Barna, Claudio.</i> The Azov Sea and the Poet Propertius (50 B.C.–16 B.C.)	63
<i>Buts, Zhanna & Kryvenets, Iryna.</i> L'incarnation Linguistique de la Prosodie des Deviations Communicatives Dans les Œuvres de Bernard Werber	65
<i>Levishchenko, Maria & Shum, Olha.</i> Phonosemantic and Phonostylistic Features of English Novels of 19 th Century	69
<i>Борбенчук І.М.</i> Засоби емоційно-сміслового зображення брехні у романі “Берта Ісла” Хав’єра Маріаса	72
<i>Северина Г.Г.</i> Комунікативна поведінка нарцисичного типу особистості у ході суперечки	74
<i>Турчак О.М.</i> Ономатописи в «Степовій казці» Григора Тютюнника	79
<i>Чебоненко Д.С.</i> Аудіовізуальний переклад реклами англомовних сайтів продажу українською мовою	84
<i>Шахова Я.Є.</i> Звуковий символізм у мові брендів кави.....	87

**ІДЕНТИФІКАЦІЯ ОСОБИСТОСТІ МОВЦЯ ЗА ФОНЕТИЧНИМ
ОФОРМЛЕННЯМ ЙОГО МОВЛЕННЯ..... 90**

<i>Бурка Н.А.</i> Ненормативна лексика: реальність та перспективи дослідження	90
<i>Kolisnyk, Maryna.</i> The Influence of Social Factors on the North-East Dialect.....	95
<i>Миронова О.П.</i> Вираження особливостей поведінки та звичок особистості у компаративних конструкціях англійської мови.....	98

ВЗАЄМОДІЯ ЛІНГВАЛЬНИХ І ПОЗАЛІНГВАЛЬНИХ ХАРАКТЕРИСТИК В ОФОРМЛЕННІ ЕМОЦІЙНОГО МОВЛЕННЯ.....	102
<i>Світліковська О.А.</i> Фонетичні характеристики промов британських монархів та їх роль у формуванні ідентичності іміджу	102
<i>Сотников А.В.</i> Просодичні та паралінгвістичні ознаки емоційного мовлення.....	107
<i>Sokyrska, Olha & Buha, Svitlana.</i> The Role of Pauses in Refusal Utterances Belonging to Classes of Reasons “I Can’t” and “I Don’t Want To”	111
<i>Isniuk, Olha.</i> Interaction of Verbal and Non-Verbal Means Expressing a Warning in the Actualization of English Utterances of Prohibition	114
АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ ФОНЕТИКИ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ.....	118
<i>Ilchenko, Olga.</i> Improving Pronunciation in Academic English Class (a Very Practical Guide).....	118
<i>Kornieva, Zoia.</i> Introduction of a Certificate Program in Legal Translation into the Educational Process as an Innovative Approach to the Educational Management of the Faculty of Linguistics, Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute	124
<i>Khmel, Volodymyr.</i> Les Enjeux Actuels de la Méthodologie D'enseignement de la Phonétique Du Fle	125
<i>Vasylchenko, Olena.</i> Developing Phonetic Skills by Using Modern Online Resources and Mobile Applications.....	130
ІНФОРМАЦІЯ ПРО АВТОРІВ	136

СУЧАСНІ ДОСЛІДЖЕННЯ ЗВУКОВОЇ БУДОВИ МОВИ Й МОВЛЕННЯ

SPEECH ENERGETICS THEORY: LEADING PRINCIPLES AND RESULTS OF THEIR PRACTICAL APPROBATION

Alla Kalyta

*National Technical University of Ukraine
“Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute”
kalitanewadd@gmail.com*

The paper is an outline of basic principles and conceptual ideas of speech energetics theory. Having analysed the results of its extensive application within the interdisciplinary research of Kyiv School of Phonetics, the paper shows that speech energetics theory can play the role of fundamental methodological tool for effective studying the individual’s cognitive processes, their speech behaviour, communicative features of their speech, interaction of lingual, paralingual and extralingual means in interpersonal communication, etc.

Key words: *speech energetics theory, emotional-and-pragmatic potential, phonetics, supervenience, modelling, cognitive processes.*

Present-day trends aimed at intensification of interdisciplinary research in most humanities should not be considered as a fundamentally new phenomenon in the advancement of knowledge. History shows that at the very beginning of the emergence of any specific scientific knowledge, our distant ancestors inevitably resorted to the use of ideas and concepts borrowed from the related sciences to describe the results of their search.

Classical phonetics, in a similar way, was predominantly progressed through the use of the elements of the existing *physical* (loudness, pitch, timbre, etc.), *physiological* (structure of speech apparatus, vocal cords, respiratory tract, etc.), *psychological* (emotional state, feelings, temperament, etc.), *cognitive* (mental and logical beginnings of the psyche, speaking-and-thinking and thinking-and-acting processes, memory, etc.), *neurophysiological*, *sociological*, *statistical* and other spheres of knowledge. Thus, the centuries-old development of phonetic science itself seemed to push its representatives to integrate the accumulated knowledge into an even more specific energy concept that is directly related to all communication phenomena without exception.

To solve this long-standing problem, we applied the methodology of the systemic approach (Klymenyuk, 1998, pp. 18-46; Klymenyuk, 2005, pp. 105-132). This made it possible to consider the systems of cognitive processes of the speaker’s speaking-and-thinking and thinking-and-acting processes in terms of a supervening

cause-and-effect relationship, due to which only the complexes of causing factors are able to generate corresponding complexes of results of the speaker's choice of certain means of communication.

On this basis, we have modelled an imaginary megasystem of the speaker's implementation of strategies, tactics, methods, ways of implementing linguistic and non-linguistic means of communication, which consisted of three supersystems: the first describes the conditions of communication, the second represents the speaker's characteristics, and the third one reflects the multilevel structure of the available means of communication. The megasystem thus formed opened up the possibility of modelling different scenarios of the speaker's speech behaviour.

The second issue related to the participation of logical and emotional beginnings of the human psyche in its cognitive processes of speaking-and-thinking, puts forward the necessity to clarify the specificity of energy support for their actualisation in communication. The general picture and the main features of the emergence of psychophysiological energy in the speaker's body was described in general terms in a number of such phonetics-related sciences as physiology, psychology, neurology, etc. However, the systemic picture of the functionally contradictory interaction of the psychic and physiological components of this energy in the processes of human speaking-and-thinking and thinking-and-acting activities has long remained incomplete. It seemed strange that with the presence and sufficient productivity of applying purely physical speech indicators in phonetics, researchers did not attempt to scientifically describe the patterns of change in its emotional-and-pragmatic potential, which plays the role of an important complex factor in the utterance meaning formation.

Therefore, the conceptual development of a paradigm of scientific ideas about the new speech energetics theory (Kalyta, 2016) was based on the fundamental theoretical principle of preserving the utterance emotional-and-pragmatic potential (Kalyta, 2001; Kalyta, 2007, pp. 8-14). Its essence lies in the fact that the energy of emotional-and-pragmatic potential, excited by the speaker's psyche in the process of the utterance generation, does not disappear, but being redistributed between linguistic and paralinguistic means of its actualisation, ensures the correct perception of the meaning by the recipient. While dealing with any written text, both the author and the reader can hear it as if it were voiced by their own voices, it is easy to see that it is possible and necessary to extend this principle to all types of texts.

To further deepen scientific understanding of the patterns of redistribution and energy consumption of emotional-and-pragmatic acts for the speaker's choice of linguistic and paralinguistic means of the utterance actualisation, we have formed a

generalised synergetic model (Kalita, 2007, p. 10) that demonstrates the cognitive mechanism of realising such a choice within three spheres of human spiritual being: consciousness, subconsciousness, and the unconscious. This circumstance has opened up broad prospects for the development of new theoretical approaches and methods for the experimental study of previously unexplored aspects of speech generation phenomenon.

The natural result of the corresponding theoretical search carried out by the author was the substantiation of a new functional-and-level approach to the analysis of the interaction of phonetic means, emotions, and pragmatics in the processes of utterance meaning generation (Kalita, 2007, pp. 45-61). The use of methodological tools developed within the framework of this approach made it possible to model the fields of interacting of the emotional-and-pragmatic potential of the factors that participate in the formation of the speaker's utterance meaning and determine partial spaces of typical variants of utterance actualisation within the general speech space.

However, as is known that from the methodological point of view, a qualitative scientific picture of the development of any phenomenon under study cannot be considered sufficiently complete in the absence of quantitative indicators of the dynamics of change in its states. On this basis, we had, in the first place, to focus our attention on the search for qualitative indicators of the degree or level of the utterance emotional-and-pragmatic potential actualisation. This task was solved by the traditional way for linguistics – it was decided to differentiate the degrees of the utterance emotional-and-pragmatic potential actualisation into low, medium, and high. The procedure for justifying the quantitative indicators necessary to denote and compare the degrees of these potentials' realisation in different types of utterances was more complicated. The difficulty lay in the fact that the desired criterion should, firstly, be calculated mathematically according to the physical parameters of speech traditionally measured in phonetics, and, secondly, be dimensionless. This criterion was substantiated by the known methods of similarity theory, tested experimentally and abbreviated as the *K*-criterion (its official name is the Kalyta-Taranenko criterion). On the basis of the practically established fact of the complete coincidence of the *K*-criterion indicators obtained in the results of the auditory and acoustic analyses, we adopted the numerical values of the *K*-criterion which delimit the levels of the utterance emotional-pragmatic potential realisation.

These scientific developments were, in fact, the first steps of cognitive Phonetics and energetic studies beyond the classical phonetics. The next steps were connected with the emergence of a universal synergetic model in cognitive science depicting self-development of speaking-and-thinking and thinking-and-acting

processes in the sphere of an individual's spiritual being (Klymeniuk, 2010, pp. 208-214), termed by the researchers as the Klymeniuk pyramid. The exceptional visibility and deep methodological potential of the model allowed the authors (Kalyta & Klymenyuk, 2022, pp. 585-620) to model on its basis a whole family of psycho-energygrams that serve for an effective scientific qualitative and quantitative description of the results of the following lingual-energetic research: self-development of a person's flow of thinking, cognitive interaction of concepts-ideas and a concepts-ideas in the speaker's flow of thinking, cognitive interaction of the main concept-idea of the flow of thinking with other ideas attracted by the scope of its influence, cognitive phenomenon of the return loop in the individual's speaking-and-thinking, etc.

Extensive practical testing of the main ideas and theoretical provisions of the speech energetics theory, conducted by the representatives of Kyiv School of Phonetics (<https://terraludens.com/>), confirmed their viability and high efficiency of the theory itself for deepening scientific understanding of the unique socio-biological phenomenon of communication.

As for further prospects, we believe it is worthwhile to develop a comprehensive universal methodology for organising and conducting interdisciplinary research aimed at a systemic integration of its results that will allow conducting a large number of additional inexpensive analytical mega-experiments.

References

- Kalyta, A. (2001). *Phonetic means of actualization of the meaning of English emotional utterance*. Kyiv: Publishing centre of Kyiv National Linguistic University.
- Kalyta, A. (2016). *Speech energetics*. Kyiv: Kafedra publishing house.
- Kalyta, A. & Taranenko, L. (2012). The criterion of the level of the utterance emotional-and-pragmatic potential. *Scientific notes*. Kirovograd: RVV KDPU im. V. Vinnichenka, 105(1), 476-484.
- Klymenyuk, O. (2005). *Methodology and methods of scientific research*. Kyiv: Milenium.
- Klymenyuk, O. (2010). *Knowledge, learning, cognition*. Ternopil: Textbooks and manuals. Kyiv School of Phonetics. URL: <https://terraludens.com/>
- Калита, А. (2007). *Актуалізація емоційно-прагматичного потенціалу*. Тернопіль: Підручники і посібники.
- Калита, А. & Клименюк, А. (2022). *Методологічні основи когнитивних лінгво-енергетичних досліджень*. Київ: МПП «ЛІНО».
- Калита, А. & Тараненко, Л. (2012). Перцептивна й інструментальна оцінки емоційно-прагматичного потенціалу висловлень. *Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки*. Серія: Філологічні науки: Мовознавство. №24 (249). 186-191.
- Клименюк, О. (1998). *Системний підхід до інтенсифікації технологічних процесів*. Тернопіль: ЛІЛЕЯ.

EXPERIMENTAL AND INSTRUMENTAL-PHONETIC METHODS FOR STUDYING POLITICAL CHARISMA

Nataliya Petlyuchenko

A.V. Nezhdanova Odessa National Academy of Music (Ukraine)

natalja.petljutschenko@onua.edu.ua

This paper discusses experimental and instrumental-phonetic methods for studying political charisma. Charisma is expressed through verbal, paraverbal, and nonverbal means and may depend on the conditions of interpersonal communication, channels of perception, and modes of presentation, whether online or in person. Charisma can be identified through various scientific methods, such as sociological surveys, observation followed by identification and associative experiments, and instrumental identification of prosodic and co-speech gesture manifestations of charisma using speech and gesture processing software packages.

Key words: *political charisma, verbal, paraverbal, nonverbal, experimental, instrumental-phonetic.*

The development of modern technologies expands the possibilities of identifying charisma by various scientific methods, for example, using sociological surveys; observation method followed by identification and associative experiments; through instrumental identification of voice and gesture manifestations of charisma with the help of speech and gesture processing software packages (Berger, Niebuhr & Zellers, 2019). Linguistic research primarily involves identifying the verbal, paraverbal, and nonverbal correlates of political charisma through experimental and instrumental-phonetic procedures (Berger, Niebuhr & Peters, 2017; Michalsky & Niebuhr, 2019; Niebuhr, 2021). In contemporary media discourse charisma is treated as a personal quality based on psychological traits such as attractiveness, i.e. emotional states such as enthusiasm, inspiration, which are reflected both in perceptible verbal (“what the politician says”) and paraverbal (“how the politician says”) behaviour and make his speech charismatic (Rosenberg & Hirschberg, 2005). These perceived behaviours include the auditory and gestural potential of language. They are judged differently by different people and essentially depend on the beholder’s expectations (Petlyuchenko, 2019).

Politicians appear charismatic when they communicate *verbally* by delivering forward-looking, people-oriented, change-driven, and inspirational messages. They can achieve this by telling stories, using metaphors and inclusive language, and packaging messages as simply as possible while still conveying positive and negative emotions. Charismatic individuals also set overarching goals and articulate them clearly. Charismatic politicians have always been characterized by their sharp

statements, categorical views, and mobilizing and inspiring appeals (Petlyuchenko & Chernyakova, 2019).

The *paraverbal* features of charismatic speech are distinguished by an amplification of its dynamic, tonal, and temporal components. In phonetic studies, the acoustic effect of charisma is referred to as prosodic intensity, which is characterized by sudden changes in pitch, loudness, tempo, and pauses in significant utterances that contain addresses, appeals, and concepts with positive semantics. Charismatic speech is also formed by co-speech gestures of both the right and left hands, head nods, visual contact with the audience, and backchannel signals such as applause, ovations, approving laughter, and exclamations (Petlyuchenko & Artiukhova 2015, p. 191).

A charismatic leader must possess several *non-verbal* traits that are considered fundamental: energy, which involves the ability to exude and amplify the energy of those around them; a striking and colourful appearance that implies attractiveness, not necessarily beauty (often such leaders have physical imperfections); a high degree of independence, particularly from the opinions of others; excellent oratory skills; and absolute and unwavering self-confidence in their own actions (Petljutschenko, 2018). Pushing phonetic research further into the realm of non-lexical charisma triggers, the study of the interaction of attire with prosody and gender in the perception of speaker charisma (Brem, Niebuhr, 2021) is the first to investigate the combined effects of variation in attire and prosody on the perception of male and female speaker charisma. Results clearly show that both attire and prosody had significant effects on the speakers' perceived charisma. The charisma effects of attire and prosody are additive, but in gender-specific ways and with gender-specific effect sizes. A bipartite results pattern among the female speakers further suggests that it depends on their physical attractiveness whether attire and prosody conditions have a charisma-supporting or charisma-reducing effect (ibid).

The identification of political charisma is primarily possible through *interpersonal communication*. This includes direct identification through face-to-face interaction or dialogue, such as communication with a politician at a round table. Indirect identification can occur through face-to-side interaction, such as at a rally, party congresses, or debates, where you only listen and see a politician but do not communicate with him/her. Face-to-back identification involves perceiving the actions and statements of a politician as charismatic in the absence of contact with him/her such as through the media. At the same time, the following *channels of perception* of charisma are distinguished: (1) *auditory*, where the sound, tone, loudness, timbre, inflection, emphasis, and pauses of a charismatic politician's

speech are dominant; (2) *visual*, where the visual system of the charismatic politicians' performance is dominant: appearance, gestures, proxemics, and clothing colour scheme; (3) *kinesthetic*, which may involve bodily contact such as handshakes or hugs, and reactions to these actions such as goosebumps or a pleasant warmth.

Identification of political charisma can occur both *online* and *in person*. Online perception of charisma occurs in real-time, often utilising technology such as Volodymyr Zelensky's live video conferences with governments of different countries, as well as recorded appeals to Ukrainians on Instagram, YouTube and Facebook. This enables a larger audience to experience Zelensky's charisma, but it may be less effective as non-verbal cues and emotional nuances may be lost in the process. When communicating with a charismatic person in person, interlocutors have the ability to directly perceive charisma through nonverbal cues such as gestures and facial expressions to express their thoughts and feelings.

The potential for studying the charisma of political figures is linked to the development of a communicative model between politics and performance in the media. This is where politicians are portrayed and accepted as charismatic figures. The mechanisms of influence (such as suggestion and emotional involvement), expression (verbal and non-verbal), and perception (auditory, visual, and kinesthetic) all play a role in this model.

References

- Berger, S., Niebuhr, O. & Zellers, M. (2019). A Preliminary Study of Charismatic Speech on YouTube: Correlating Prosodic Variation with Counts of Subscribers, Views and Likes. *Proc. Interspeech 2019*, 1761-1765, doi: 10.21437/Interspeech.2019-1664
- Berger, S., Niebuhr, O. & Peters, B. (2017). Winning Over an Audience – A Perception-based Analysis of Prosodic Features of Charismatic Speech. In *Proceedings of the 43rd Annual Conference of the German Acoustical Society* (pp. 1454-1457).
- Brem, A., & Niebuhr, O. (2021). Dress to Impress? On the Interaction of Attire with Prosody and Gender in the Perception of Speaker Charisma. In: Weiss, B., Trouvain, J., Barkat-Defradas, M., Ohala, J.J. (eds) *Voice Attractiveness. Prosody, Phonology and Phonetics*. Springer, Singapore. https://doi.org/10.1007/978-981-15-6627-1_11
- Michalsky, J. & Niebuhr, O. (2019). Myth busted? Challenging what we think we know about charismatic speech. *Acta Universitatis Carolinae Philologica*, 2019(2), 27-56.
- Niebuhr, O. (2021). Computer-assisted prosody training: Improving public speakers' vocal charisma with the Web-Pitcher. *Revista da Abralin*. v. 20, n. 1.p. 1-29, 2021.
- Petljutschenko, N. (2018). Grassroots-Charisma: Diskursive und experimentell-phonetische Identifikation potenzieller Charismatiker in der Graswurzelbewegung Deutschlands und der Ukraine. In *Odes'kyj linhvistychnyj visnyk*, 11, 159-166.
- Petlyuchenko, N. & Artiukhova, A. (2015). Aggressive rhetoric: Prosodic and kinetic means. In *Proceedings of international conference "Gesture and speech in interaction" (GESPIN 4)*. Ferré, G. & Tutton, M. (eds.). Nantes, France, 2-4 September, 191-194.

Petlyuchenko, N. & Chernyakova, V. (2019). Charisma & female expressiveness: Language, ethnoculture, politics. In *Lege artis. Language yesterday, today, tomorrow. The journal of University of SS Cyril and Methodius in Trnava*. Warsaw: De Gruyter Poland, IV (1), June 2019, 83-132.

Petlyuchenko, N. (2019). Servant of the People as a Collective Avatar of Zelensky's Charisma: Phenomena of Ukraine's 2019 Electoral Discourse. In: *NANO-2019: Limits of Nanoscience and Nanotechnologies*, Ed. 2019, 24-27 Septembrie 2019, Chişinău. Chişinău, Republica Moldova: 2019, 47.

Rosenberg, A. & Hirschberg, J. (2005). Acoustic/prosodic and lexical correlates of charismatic speech. Proc. *Interspeech 2005*, 513-516, doi: 10.21437/Interspeech.2005-329 https://www.researchgate.net/publication/221484106_Acousticprosodic_and_lexical_correlates_of_charismatic_speech

THEORETICAL AND EMPIRICAL ISSUES IN THE CHANGE OF PHONETICS OF SOUND: A 21ST CENTURY VIEWPOINT

Dinesh Kumar

Dyal Singh College, Karnal, India

dineshkarnal1@gmail.com

In the present paper an attempt has been made to trace out the changes in pronunciation and sound speech in the field of phonetics. As we are familiar that nowadays in the 21st century, we can perceive drastic changes in the production of speech sounds in phonetics. It has long been witnessed that speakers produce and listeners perceive non-random, systematic phonetic variants that serve as the raw material for sound changes in linguistics.

Key words: *sound change, phonetic variation, gestural overlap and reduction, perception-production relation, individual differences, origin and spread of change.*

The present study is supposed to focus on some of the recurrent areas of speech sounds, i.e. general phonetic principles underlying variation, specific phonetic ‘preconditions’ and biases arguably linked to specific patterns of phonological instability and change, and the production and perception of variation by speaker-listeners in situations of actual ongoing change and by interacting agents in computational simulations of change. The findings in these three areas of phonetic study have brought sea-changes in theoretical and empirical advancements in our understanding of phonetic change in the contemporary period.

Besides, the present study will also throw ample light how to engage readers with selected current issues in the phonetic study of phonological instability and change in a way that shows why these issues matter, why they are challenging to solve, and where research in this field is taking us.

In the twentieth and twenty first centuries, one of the most focused areas in linguistics has been how to study variations in phonetics by making a systematic study of this field coupled with its fundamental understanding. If we study the concept of sound changes through the theories of phonetics, we can witness that it tends to explain diverse phonetics variations as well as the forces that shapes it and capture how phonetic variation can contribute to, but need not result in, new articulatory and perceptual norms. Thus, theoretical approaches to change, like phonetic theories more extensively, study the articulatory and perceptual principles that lead to phonetic sound variation.

The prime motive in this paper is to engage readers with selected current issues in the phonetic study of phonological instability. Besides, some changes in phonetic sounds in a way shows why these issues matter, why they are challenging to solve, and where answers are taking us. In the beginning, an attempt has been

made to identify two major developments in phonetic theory, gesturalist and usage-based approaches, and illustrate the impact they have had on the 21st century approaches to the study of sound changes.

Keeping in view the advancements in phonetic theory in relation to the study of changes in pronunciation and sound speech in the field of phonetics, we come across two most significant and vital developments – both of which emerged prior to 2000, have had considerable impact on advancements in sound change research over the past 25 years.

The increased emphasis on the dynamics of speech articulation is one of the influential advancements in the phonetic theory, especially the view that speech articulation can be represented in terms of vocal tract gestures.

This viewpoint has been most explicitly developed in Articulatory Phonology which propounds that the gesture is the basic unit of speech. Gestures, which correspond to neither features nor segments, are dynamic actions of the vocal organs (e.g., lips, tongue tip, tongue dorsum, velum, glottis). As dynamic, physical events, gestures have extent in space and time; consequently, at any given moment in time, gestures overlap with each other.

Among the most vital and important consequence of the gesturalist perspective is that it has considerably influences the ways researchers think about, and study, the speech behaviors of speakers and listeners. Thus, regardless of whether the gesture is taken to be the basic unit of speech, there now appears to be general acceptance of the characterization of speech dynamics in terms of overlapping articulatory gestures.

References

- Gavrilova, M.I. & Odarich, I.N. (2015). Professional competence of a bachelor. *Azimuth of Scientific Research: Pedagogy and Psychology*, 1 (10).
- Bazaluk, O. A. (2003). *The origin of mankind: a new cosmological concept*. Thresholds.
- Richards, J.C. & Rodgers, T. (1986). *Approaches and Methods in Language Teaching: A description and analysis*. Cambridge: CUP.
- Hismanoglu, M. (2004). *Problematic English Consonants and Vowels for Turks in Relation to ELT: Text Development*. Unpublished PhD Dissertation. Ankara: Hacettepe University.
- Foulkes, P., & Docherty, G. (2006). The social life of phonetics and phonology. *Journal of Phonetics*, 34(4), 409–438. <https://doi.org/10.1016/j.wocn.2005.08.002>
- German, J. S., Carlson, K. & Pierrehumbert, J. B. (2013). Reassignment of consonant allophones in rapid dialect acquisition. *Journal of Phonetics*. *Journal of Phonetics*, 41(3), 228–248. <https://doi.org/10.1016/j.wocn.2013.03.001>
- Goldrick, M. (2011). Linking speech errors and generative phonological theory. *Language and Linguistics Compass*, 5(6), 397–412. <https://doi.org/10.1111/j.1749-818X.2011.00282.x>

РИТОРИКА ПОЛІТИЧНОГО ДИСКУРСУ ПЕРІОДУ ВІЙНИ: ПРОСОДИЧНА ОРГАНІЗАЦІЯ

Алексієвець О.М.

Київський національний лінгвістичний університет

oksalex@ukr.net

The paper is devoted to the analysis of the rhetorical-and-communicative strategies of the political discourse in the russian-Ukrainian war period. It also provides a brief overview of the role of prosodic means in the political discourse actualisation.

***Key words:** political discourse, political rhetoric, rhetorical-and-communicative strategies, prosody, prosodic features.*

Сучасне політичне спілкування стає особливо важливим внаслідок загострення соціально-політичних аспектів життя. Тому це вимагає теоретичного осмислення та практичного застосування вивчення різних форм політичної комунікації, де здійснюється специфічне функціонування всіх прагматичних засад, що впливають на взаєморозуміння політиків, а також особливості їхнього мовного вираження.

Насамперед, зазначимо, що політичний дискурс – це публічний дискурс, який базується на політичній картині світу, спрямований на її формування, зміну, використання для спонукання людей до тієї чи іншої політичної діяльності (Алексієвець, 2015, с. 308). Також риторичною стратегією вважається сукупність запланованих ходів, які слугують оптимальній реалізації наміру мовця у процесі його взаємодії зі співрозмовником. Вирішальним чинником будь-якого публічного виступу є вміння оратора налагодити взаєморозуміння з аудиторією, встановити і підтримувати контакт, стежити за реакцією слухачів. Серед численних риторико-комунікативних стратегій, спрямованих на вираження ставлення оратора, поліпшення сприйняття та підтримання контакту (Alexiyevets, 2019, p. 173), виокремлюють такі: *інформативна*, яка передбачає повідомлення / отримання потрібної інформації і здійснення прямого чи прихованого впливу на вербальну / невербальну поведінку співрозмовника (повідомлення інформації, вираження згоди / незгоди, запит інформації, вираження прихованого волевиявлення); *оцінно-впливова*, що слугує здійсненню аксіологічного впливу, вербальне вираження оцінки, думки, емоційного стану (намагання створити необхідну комунікативну атмосферу, апеляція до цінностей, вербалізація оцінних суджень та відповідних емоцій); *емоційно-впливова*, яка виражає емоційний стан промовця (схвалення, симпатія, радість) з метою

зміни психоемоційного стану співрозмовника або спонукання його до виконання певних дій; *регулятивно-спонукальна*, що полягає у вираженні інтенції промовця керувати поведінкою аудиторії, спонукаючи її безпосередньо до дій (порада, прохання, скарга, вимога, наказ, аргументація тощо); *конвенційна* двох типів: соціально-конвенційна комунікативна стратегія (встановлення, розвиток, підтримка та обривання контакту) і комунікативна стратегія організації мовленнєвого висловлення й підтримка уваги (вибачення, подяка, запит додаткової інформації, ввічливе переривання, запобігання комунікативного переривання, ухилення від обговорення неприємних тем тощо).

Важливо підкреслити, що фундаментальними характеристиками риторики є її універсальні принципи побудови публічної промови, які не залежать від конкретної сфери мовленнєвої комунікації. Риторика ґрунтується на тому, що мова виступає не просто засобом передачі повідомлення, а засобом, який використовує політик для комунікативного переконання аудиторії. Її можна розглядати як мистецтво переконання за допомогою слова, яке спирається на три аристотелівські риторичні заклики: етос, пафос і логос. Розглядаючи політичний дискурс як переконуючий, можемо стверджувати, що традиційні риторичні принципи, логос і пафос стають стратегіями, прийнятими оратором у конкретній ситуації для досягнення комунікативної мети – переконання.

Водночас, риторика використовує фігури мовлення, стратегії переконання та просодичні маркери, щоб зробити виступ привабливішим, переконливим, таким, що запам'ятовується. Одним із комунікативно-функційних призначень просодичних одиниць є формування та актуалізація політичного дискурсу.

Просодія відіграє важливу роль у реалізації риторико-комунікативних стратегій, оскільки має великий впливовий потенціал і здатна впливати на емоційний стан людини (Калита, 2001, с. 85), може виражати різноманітні значення, привертати, навіть, несвідому увагу за допомогою гучності, висотнотональних варіацій та підсилювати смислові відтінки, виражені лексико-синтаксичними засобами, або самотійно.

Просодичні характеристики політичного мовлення відображають різноманітні семантичні, риторичні та ситуативні контексти, які можуть впливати на мовлення (Алексієвець, 2023; Taranenko, 2023). Під час аналізу досліджуваного корпусу матеріалів політичного дискурсу періоду російсько-української війни просодичні засоби, свідомо спрямовані на реалізацію

впливу, розглядаються окремо та у взаємодії з лексико-граматичними. Попередні результати доводять їх важливе значення для вираження риторичних стратегій і тактик у політичному дискурсі. Основними просодичними характеристиками мовлення політиків для реалізації комунікативно-риторичних стратегій є актуалізація висловлень у межах коротких інтонаційних груп з виділенням слів логічними і смисловими наголосами; розширені тональні діапазони; спадні термінальні тони різного висотно-тонального рівня, часто зі зміщенням на емоційно навантажене слово; варіативний темп у поєднанні з підвищенням гучності; перцептивні паузи для посилення ваги ключового слова; чіткість ритмічної організації. Така взаємодія параметрів мелодичної, динамічної та темпоральної просодичних підсистем слугує привертанню уваги аудиторії до промови та її прагматичної мети.

Отже, просодія є потужним засобом мовленнєвого впливу і реалізації риторичних стратегій. Демонструючи адресату своє бачення світу, вона дозволяє промовцю керувати сприйняттям об'єктів та ситуацій, нав'язувати їхню позитивну чи негативну оцінку. Актуалізація комунікативно-риторичних стратегій потребує комплексу просодичних засобів, які виступають «упаковкою» усного мовлення й оптимізують слухове сприйняття і мовленнєвий вплив.

Література

Алексієвець, О. (2015). Англomовний політичний дискурс: особливості просодичної організації. *Україна-Європа-Світ. Міжнародний збірник наукових праць*, 15, 308-312. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ues_2015_15_31.

Алексієвець, О. (2023). Просодичні засоби створення ефекту довіри у виступах Бориса Джонсона щодо російсько-української війни. *Сучасні тенденції фонетичних досліджень: зб. матеріалів VI Круглого столу з міжнар. участю, 21 квіт. 2023 р.* Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 22-24.

Калита, А.А. (2001). *Фонетичні засоби актуалізації смислу англійського емоційного висловлювання*. Київ: Видавничий центр Київського державного лінгвістичного університету.

Alexiyevets, O. (2019). The rhetoric-and-prosodic strategies of the English political discourse. *Ukraine–Europe–World: The International Collection of Scientific Works*, 22, 171-175. DOI 10.25128/2225-3165.19.01.19

Taranenko, L. (2023). Interplay of language means conveying subliminal potential of public addresses (a case study of Volodymyr Zelensky's political address). *Сучасні тенденції фонетичних досліджень: зб. матеріалів VI Круглого столу з міжнар. участю, 21 квіт. 2023 р.* Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 28-32.

СИНЕРГЕТИЧНИЙ ОПИС ПОРОДЖЕННЯ Й АКТУАЛІЗАЦІЇ СПІВЧУТТЯ-ВТІШАННЯ

Куценко М.А.

Воєнна академія імені Євгенія Березняка

nicokutsenko@gmail.com

The paper is dedicated to the synergetic approach to the analysis of the process of utterances' of consolation generation and actualization. In the course of the research, the speaker's intentions, communicative situation, and speech participants' social statuses were taken into account. Linguistic interpretation of the experimental results made it possible to model the synergetic self-developing process of the utterance actualization by an individual based on their communicative experience. The results of the research showed that generation and actualization of consolation utterances take place due to the presence of a certain phonoconcept's prototype in the speaker's memory.

Key words: *prosodic organization, sympathy utterances, synergetic approach, linguistic interpretation.*

В останні роки все більше лінгвістичних досліджень спрямовані на поглиблене вивчення основних закономірностей породження мовлення, які, як відомо, ґрунтуються на ідеях синергетизму. Саме з позицій синергетизму стає можливим дослідження емоційної складової, яка є рушійною силою породження будь-якого типу висловлення, оскільки вербальному вираженню думки має передувати певна емоційна активація, яка також бере участь у доборі супроводжуваних засобів її невербального вираження. Звідси стає зрозумілим, що емоційний стан індивіда безпосередньо впливає на низку його когнітивних процесів і здатний суттєво змінювати їх. Відповідно до функціонально-енергетичного підходу, фонетичні явища розглядаються як результат стохастичного породження мовлення (Калита & Тараненко, 2008), оскільки в інтервалі певних емоційних навантажень у сфері духовного буття мовця утворюється хаос, який є вихідним станом саморозвитку синергетичної системи певного ступеня складності, що, у свою чергу, залежить від рівня збудження психіки індивіда.

Тому, метою цього експериментального пошуку є аналіз просодичних характеристик висловлень співчуття-втішання з урахуванням когнітивної специфіки їхнього просодичного вираження в англійському діалогічному мовленні. Вихідним методологічним конструктом лінгвістичної інтерпретації результатів виконаного нами розгляду психоенергетичних особливостей стохастичних процесів, що відбуваються у психіці мовця під час добору просодичних засобів оформлення англійських висловлень співчуття, обрано

відому комплексну пірамідоподібну модель (Клименюк, 2010; Калита & Тараненко, 2011) механізму мислення індивіда у процесі породження та актуалізації ним мовлення.

Отже, розглянемо (рис. 1) отриману на цих підставах типову модель синергетичного опису процесу породження й звукової реалізації висловлення співчуття, які реалізують прагматичне спрямування «втішання»:

Laura: He smelt of drink.

Police: What sort of drink?

Laura: Spirits. I don't know why I remember that. Cheap spirits.

Police: Are you able to describe him to us?

Laura: I... I don't know. I couldn't see him. I'm sorry.

Police: It's all right |, you're 'doing really well //. (Broadchurch).

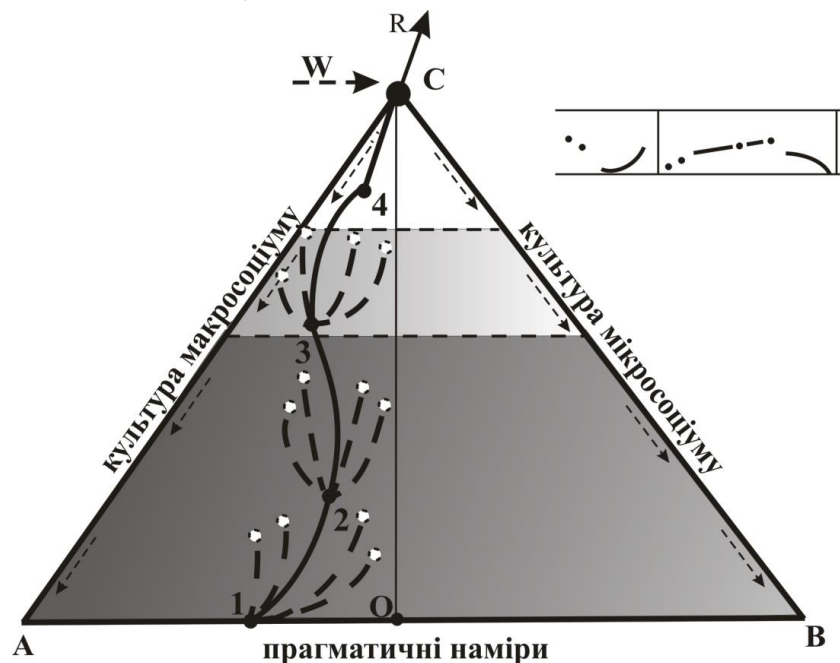

Рис. 1. Інтонограма і синергетична модель породження висловлення співчуття *It's all right |, you're 'doing really well //* з прагматичним спрямуванням «втішання»

З контексту наведеного прикладу зрозуміло, що жінка-поліцейський, отримуючи після довгих років мовчання свідчення від потерпілої (Лаура), має щирий намір заспокоїти її. Отримана інформація (W), трансформуючись у сигнали-запити, які збуджують психічну енергію жінки-поліцейського, надходить одночасно у всі сфери її духовного буття. При цьому перший частковий атрактор (точка 1) зароджується під впливом енергії позасвідомого начала мовця, який виконує свої професійні обов'язки, у площині культури

макросоціуму. З одного боку, різниця в статусах комунікантів та бажання поліцейського отримати якомога більше даних зумовлюють рух часткового атрактора (1-2) у площині культури її макросоціуму, проте, з іншого боку – щире бажання жінки втішити співрозмовницю визначає опуклу форму цього атрактора, який тяжіє до культури мікросоціуму. Проте, офіційність ситуації спілкування зумовлює його завершення в наступній точці біфуркації (2). Але другий частковий атрактор (2-3) продовжує рухатися траєкторію опуклості під впливом культури мікросоціуму доти, поки енергія емо-раціонального мислення повертає його рух у царину макросоціуму (точка біфуркації 3).

Зображена справа від схеми моделі рис. 1 інтонограма першої синтагми висловлення (*it's all right |...*) підтверджує логіку саморозвитку атракторів 1-2 і 2-3: обраний емоційним мисленням жінки-поліцейської фоноконцепт-аналог (точка 2), що зберігається в її емоційній пам'яті, зумовлює спадно-висхідний мелодичний контур реалізації цієї інтоногрупи (поєднання високого спадного передтакту (*it's all*) та низького висхідного термінального тону середнього діапазону і середньої швидкості зміни напрямку його руху на слові *right*), що разом з приглушеною гучністю, помірним темпом та м'яким забарвленням тембру голосу мовця цілком відповідає просодичному оформленню щирого співчуття-втішання. Завершення вимовляння цієї інтоногрупи паузою середньої тривалості є результатом тяжіння атрактора 2-3 до культури макросоціуму під впливом енергії емо-раціонального мислення мовця, який виконує свої службові обов'язки.

Дієвість енергії емо-раціонального мислення ще більше спрямовує рух третього часткового атрактора (3-4) до культури макросоціуму, оскільки головна мета поліцейського втішити і заспокоїти потерпілу, щоб отримати максимальний обсяг інформації про злочинця. Саморозвиток цього атрактора (3-4) відбувається у царині культури макросоціуму, де формується раціональна основа вербального вираження щирого, проте емоційно стриманого втішання. Звідси, під впливом логічного мислення, вектор руху атрактора (4-С), який впливає на добір лінгвальних засобів вираження співчуття-втішання, здійснюється вже на підставі культури макросоціуму. На просодичному рівні це відображається оформленням інтоногрупи *...you are |doing 'really |well* висхідно-спадним мелодичним контуром (реалізація низького висхідного передтакту (*you are*), висхідного такту (*doing 'really*) та низького спадного термінального тону вузького діапазону (*well*), що цілком відповідає інтонаційній моделі фоноконцепту емоційно-нейтрального втішання. Щирість висловленого співчуття-втішання досягається

сповільненим темпом і пониженою гучністю його вимовляння, що у поєднанні з плавним регулярним ритмом інтоногрупи та загальною реалізацією у зниженому тональному регістрі із заспокійливим й авторитетним звучанням голосу мовця, надає висловленню ефекту сугестивної дії на реципієнта.

Проведений аналіз та розгляд специфіки просодичного оформлення інших подібних висловлень дозволяють нам кваліфікувати отриману інтонаційну модель як типовий фоноконцепт вираження щирого співчуття-втішання, актуалізованого в офіційній ситуації спілкування.

Література

Калита, А. & Тараненко, Л. (2008). Фонетика: перспективи, методи та засоби досліджень. *Науковий вісник Волинського університету імені Лесі Українки*. Серія «Філологічні науки». № 5. 297–299.

Калита, А. & Тараненко, Л. (2011). Синергетизм породження и актуалізації фоноконцепта. *Наукові записки Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка*. Серія «Філологічні науки (мовознавство)». Вип. 96 (2). 213–219.

Клименюк, О. (2010). *Знание, познание, когниция*: монографія. Тернопіль: Підручники і посібники.

Broadchurch. Series 1 – 3 : TV series (2017). Studio: Acorn Media UK. 6 DVD's, Running Time: 1080 mins.

**КОМУНІКАТИВНО-КОГНІТИВНИЙ, ЕНЕРГЕТИЧНИЙ,
КУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ, ЕКОЛІНГВІСТИЧНИЙ ТА
ПРАГМАТИЧНИЙ АСПЕКТИ ФОНЕТИЧНИХ
ДОСЛІДЖЕНЬ ДИСКУРСУ**

**ARCHETYPE PROSODIC PATTERNS OF ENGLISH SMALL FORM
FOLK TEXTS**

Larysa Taranenko

National Technical University of Ukraine

“Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute”

larysataranekot@gmail.com

The paper is an attempt to define a set of archetype prosodic patterns common for English folk texts of various genres. The study is based on folklore texts grouped according to their pragmatic orientation into three classes: spiritual-and-ideological (myths, and legends), cultural-and-household (proverbs, and fairy tales), creative-and-teaching (riddles, anecdotes, and parables) texts. The author believes that archetype ideas conveyed in folk texts can migrate from one genre to another as well as can be reproduced in a number of other literary genres and types of texts.

***Key words:** archetype ideas, small form folk texts, prosodic patterns, pragmatic orientation.*

The study of English folk texts from the speech energetics perspective with the view to identifying the correlation between the emotional and pragmatic potentials inherent in the text semantics and its capacity to produce the subliminal effect upon the listener, necessitates singling out, in the first place, those invariant prosodic characteristics, whose functioning is determined by archetypal elements pertaining to folklore texts of different genres.

Thus, the aim of the paper is to outline a set of archetypal prosodic patterns common for English folk texts of various genres.

The research is grounded on the following methodological standpoints. Firstly, *a small form folklore text* is viewed as a prosaic folk composition characterised by its lapidary style, i.e. compactness of expressive means, absence of redundant information, and simplicity of composition as well as a high concentration of pragmatic loading, realized as the text educational function (Taranenko, 2015, p. 312).

Secondly, we adhere to the idea that the text pragmatic loading, based on its lexical and grammatical structure, is expressed in oral speech primarily by intonation

means, which, in their turn, directly depend on emotions experienced by the speaker, serving as “the communication motive power” (Kalyta, 2016, p. 25).

Thirdly, we proceed from understanding the *archetype* as a prototype of any element or language unit that is genetically fixed in the unconscious of a human’s psychic sphere and serves as the initial construct in further acts of communication. Besides, taking into account the definition of *archetype ideas* by M. Bodkin (1963, p. 4) as cultural symbols passed down through generations via folklore and literature, we tend to believe that pragmatic loading, ethical ideas, structural elements, and intonation patterns can migrate from one genre to another as well as can be reproduced within the three subclasses of folklore texts grouped according to their pragmatic aim: spiritual-and-ideological (myths, and legends), cultural-and-household (proverbs, and fairy tales), creative-and-teaching texts (riddles, anecdotes, and parables) (Taranenko, 2014). Considering the possible conceptual scope of the folk texts, their archetype ideas can be viewed in relation to the archetypes of human behaviour in general, models of the world, patterns of personal and social behaviour, modes of reality, systems of the world outlook, ethical archetypes and so on.

Let us consider the case of the migration of the archetype idea from the parable to the fable and proverb. The interpretation of a well-known *Parable of the Barren Fig Tree* can serve as an example of actualising the archetype ethical idea “As long as you make efforts – you benefit”.

The Parable of the Barren Fig Tree

“A *cert*ain *man* ξ had a *fig* *tree* ξ *planted* in his *vineyard*, | and he \searrow came and \searrow sought *fruit* there_{on}, | and *found* *none*. ||

Then \rightarrow said he ξ unto the *keeper* of his *vineyard*, ξ ‘*Behold*, ξ *these* \uparrow *three* *years* ξ *I* have *come* \uparrow *seeking* *fruit* on this *fig* *tree* ξ and *find* *none*. | *Cut* it \searrow down. | *Why* \searrow *cumbereth* it the *ground*?’ ||

And he \searrow answering said \uparrow unto him, | ‘*Lord*, ξ *let* it *alone* \bullet *this* \bullet *year* \bullet *also*, | till *I* shall *dig* *around* it and *dung* it. ||

And if it *bear* \bullet *fruit*, | \searrow well; ξ and if \nearrow not, ξ then \searrow after \searrow that ξ thou \searrow shalt \bullet cut it \searrow down.” || (Luke 13, 6-9).

The same archetype idea is conveyed in the moral admonition of a fable “*The Raven and the Jug*”: –If you \uparrow try \bullet hard \searrow enough | you may \searrow find ξ that you can \searrow do \searrow something ξ that at \searrow first \uparrow seems ξ \searrow very \uparrow difficult || (Handford, 1965).

There is no doubt that this archetype idea has generated a number of alternative multitude of ideas to be traced in other folk genres, like fairy tales, fables, proverbs, as in the examples: “*He that would eat the fruit must climb the tree*”, “*No gains without some pains*”, “*No sweet without some bitter*”, “*The best fish are near the bottom*”. Thus, we believe that it is a specific feature of folk texts to unfold a potentially unlimited number of alternative storylines on the basis of a finite number of archetype ideas. Similarly, within such texts we observe the occurrence of typical motifs, structural elements, prosodic models and patterns of their interplay with other language means.

The results of the auditory analysis of folk text conveying the same archetype ideas allow us to qualify the prosodic patterns given below as the archetype ones used in narrative folk genres.

Initial syntagms of an introductory structural component have the same prosodic organisation irrespective of their genre, lexical or grammatical presentation. They are marked by a long pause at its beginning, widened voice range of the initial intonation group; a mid-high pitch in cases when the sentence begins with a notional stressed word having low-rising, mid- or low-falling terminal tones: *Lives with•out a /body, | /hears with•out /ears, /Once upon a /time...; /One /day..., etc.); with a low or rising pre-head when the head is preceded by several unstressed syllables: **There is a** /city...; *There /was an •old /soldier...; There /once •lived a /king and a /queen... etc.**

The introduction of the described object or the main character can be marked by: the broken descending stepping head: *When /I was /young and /beautiful | I /wore a ↑blue /crown...; a high-falling terminal tone of a wide range and convex configuration within its initial intonation group: *My /fatherland § is A/rabia...; a falling tone consisting of an ascending tone direction on its stressed element followed by a low level tone of the unstressed tail: /Runs \smoother § than /any /rhyme... ; /Once u•pon a /time | there was a /woman, | and she /baked ↑five /pies. || *And /when they /came \out of the /oven, | they were /that •over\baked § the \crusts § were /too /hard to /eat;***

Prosodic emphasis of the text semantic centres or contrasted ideas is given by: a short inter-syntagmatic pause: *Lives in /winter, § Dies in /summer, | And /grows with its /roots § \upwards ||; a widened positive or negative pitch interval preceding the key word or opposed notions ...and /when he •finds /water, | -he /perishes; the use of emphatic heads: sliding and stepping broken heads on the important or*

contrasted lexical units: *One* ↑ *hundred* \ *teeth* | and *never* a \ *mouth*; high falling terminal tones in adjacent intonation groups, the latter having a slower rate of its movement: *Love to* \ *fall* § *but* \ *cannot* \ *climb* ||; “*My dear, § 'a* \ *man* § *is as* \ *old as he feels*; | *a* \ *woman* § *—is as* \ *old as she looks*,” quoted Myra.

Generally speaking, we consider lexico-grammatical and structural elements of small form folk texts as a certain linguistic basis of its archetype idea actualisation, while prosodic means can be viewed as a corresponding superstructure serving to intensify this idea in oral speech.

It is easy to see that the archetype ideas are by their nature the idealised generalised verbal models of the eternal ethical norms of the spiritual existence of a human being, which remain relevant. We believe that the archetype ideas have been reproduced and will continue to be reproduced in sermons, fiction, plays, scripts, philosophical essays, and didactic training as well as in numerous other aesthetic and educational activities.

References

- Bodkin, M. (1963). *Archetypal Patterns in Poetry: Psychological Studies of Imagination*. London: Oxford University Press.
- Book of Luke: 21st Century King James Version.
[https://www.biblegateway.com/passage/?search=Luke+ 1&version=KJ21](https://www.biblegateway.com/passage/?search=Luke+1&version=KJ21).
- Handford S. A. (1964). *Fables of Aesop* [transl. by S. A. Handford]. London: Penguin Books.
- Kalyta, A. (2016). *Speech Energetics*. Kyiv, Kafedra. (in Ukrainian)
- Taranenko, L. (2014). *Actualisation of English prosaic small form folk texts*. Kyiv, Kafedra. (in Ukrainian)
- Taranenko, L. (2015). Prosodic Actualization of a Moral Admonition in Small Folklore Texts. In *Within Language, Beyond Theories* (Volume I): Studies in Theoretical Linguistics: Monograph / ed. by Anna Bondaruk, Anna Prażmowska. Cambridge: Cambridge Scholars Publishing. 312-321. <https://bit.ly/3Jj74DW>

THE ART OF INFLUENCE: THE PRAGMATIC POTENTIAL OF INTONATION IN APPLE PRESENTATIONS

Liubov Kozub

Taras Shevchenko National University of Kyiv

liubatarn@yahoo.com

The paper focuses on the role of intonation in achieving the pragmatic effect in Apple presentations. The choice of the material is driven by Apple's longstanding position as one of the world's most successful and prosperous companies. Their annual events, where they unveil new gadgets, pose significant influence on customers worldwide. The company's presentations are marked by a distinctive tone that fosters strong connections and emotional bonds with their target audience. The study undertakes an analysis of intonation, alongside other linguistic means, contributing to the creation of this unique tone of voice.

Key words: *intonation, pragmatic potential, pragmatic effect, prosodic features, audience, Apple presentations.*

Numerous studies on intonation prove that it is a powerful tool in conveying messages, engaging audiences, and facilitating effective interaction (see Kalyta, 2015; Taranenko & Schaefer, 2018; Valigura, Kozub & Monashnenko, 2020; Tomlinson, Gotzner & Bott, 2017). The problem how intonation works is still as relevant today as it has ever been. Given the multi-facet nature of intonation, it is undeniable that “there is still a long way to go before perception of intonation yields all of its secrets.” (Vaissière, 2005).

According to R. Mathew, “intonation is important to make the speech more vibrant and interesting” (2023), while R. Zulfugarova considers it “a language universal” (2018). One cannot help but agree with O. Ayvazyan, who asserts that words convey messages only partially. It is primarily the ‘tune’ or ‘melody’ in the voice that confirms to the listener the true meaning behind the words. The author further suggests that “confident speakers mostly use clear speech and a falling intonation at the end of a sentence, communicating a sense of certainty and decisiveness” (2024).

Analysing the success of Apple, O. West focuses on the company's ‘tone of voice,’ highlighting its unique blend of casual and serious elements that convey both respect and enthusiasm. Described as confident, aspirational, and polished, Apple's communication is characterized by its stylish and innovative nature, generating excitement while embracing qualities of compassion and commitment. According to O. West, this distinctive tone facilitates a strong connection with Apple's “target audience of affluent, tech-savvy consumers,” creating “an emotional bond with customers worldwide” (West, 2023).

The questions arise: What are the linguistic means that contribute to creating that tone of voice? What is the role of intonation in achieving the pragmatic effect in the presentations of Apple?

The research material is based on the annual Apple event – The Worldwide Developers Conference (WWDC) – held in June 2023 where the company unveiled their latest products (<https://www.youtube.com/watch?v=GYkq9Rgoj8E>).

Presenting Apple devices, speaking about their specifications and compatibility with other devices, the speakers prefer to use falling tones. These tones not only enable them to convey facts but also sound authoritative and knowledgeable about the advertised products, establishing themselves as reliable sources of information:

The \Mac § has been com\pletely trans\formed § by the tran\sition § to \Apple \silicon. |;

\Apple \silicon § has \also e\nable de\velopers § to \take \their \apps § \further than \ever. |;

And it's \easy § to \carry a\round | at just over \three \pounds. |

Falling tones are also observed when speakers enumerate some features of the device, sounding rather confident and assertive, thus not allowing customers to question the presented information. In this case, speakers prefer to slow down their speech slightly by using short pauses, making the presented information more noticeable and emphatic:

With its in\credible performance, | \brilliant display, | \all-\day \battery \life, | and \striking de\sign | it's our \most \loved \Mac. |;

It features § \Mega\Safe \charging, | \two \Thunderbolt \ports | and a \headphone jack § for \versatile \conne\ctivity. |

With \six \speakers, | in\cluding \force-canceling \woofers, | it de\livers i\mmersive § \Spatial \Audio. ||

The pragmatic potential is achieved through the use of a number of emotive lexical units (*in\credible performance, \brilliant display, \striking de\sign, extra\ordinary \battery \life, \gorgeous \finishes, \great \camera, a\mazing performance*), combined with intonation that makes the speech not excessively emotional and expressive, but persuasive at the same time: *And it's \also | the \world's \best- | \selling | \laptop. ||* One more thing that characterizes the speech of Apple presenters is cutting logically finished intonation groups into even shorter ones, consisting of falling nuclear tones. These intonation groups form a pattern that allows speakers to sound convincing and make the audience trust the presenters, believing that the advertised products represent state-of-the-art technology in the

world market. This cutting-edge technology, for example, consists of ‘*the world’s best-selling laptop*’ and Apple silicon enables developers to ‘*do things that simply weren’t possible before.*’ Using the described intonation pattern along with normal loudness, normal tempo of speech, regular rhythm, and a bright, relatively sharp timber of voice, the speakers sound clearly and distinct, effectively communicating their important message to the audience.

A variety of prosodic features are observed when the speakers introduce their new devices: short intonation groups consisting of a nucleus and a stressed syllable and a nucleus, a range of nuclear tones: Mid-Level, Low Rise, Low Fall, High Fall, perceptive, short, medium, and long pauses. This combination of prosodic features allows speakers to sound enthusiastic and intriguing:

>Well, *to-day, we have even bigger news to share on another product made possible by Apple silicon.* ||;

>And *it gets an astonishing eighteen hours of battery life.* |

The presenters alternate between Low Fall and High Fall nuclear tones as they discuss their new achievements – the improved features of the devices. The normal rate of speech, in this case, is accompanied by very short and short pauses: *And it’s power-efficient performance enables us to create new systems we could only dream of making in the past.* |

To prevent monotony while discussing the technical specifications of the company’s products, the speakers vary their tone by incorporating both low and high tones, such as Low Fall and High Fall, as well as falling and rising tones, like Low Fall and Low Rise. Additionally, they alternate between perceptive and very short pauses, thereby maintaining the audience’s engagement:

The new Air has everything you could want in a 15-inch laptop. It starts with a design that’s astonishingly thin and light; yet feels incredibly solid and durable. It’s only eleven point five millimeters thin making it the world’s thinnest 15-inch laptop. ||;

And it comes in four gorgeous finishes, including Midnight and Starlight. ||;

And the new Air sounds awesome! |

Presenting Apple products, speakers often use compound adjectives. These combinations of two adjectives serve to provide a more specific and vivid description of the advertised products, enhancing the customers’ understanding or perception of the presented devices:

... *everything looks remarkably rich and vibrant* |;

*It has a \great § /10/80p \camera § for \video \calls |... So you \come \through §
\loud and \clear. |*

...yet \feels in\credibly \solid | and \durable. |

The pragmatic influence on the addressee could be achieved through a combination of intonation and various lexical or stylistic means. An example of this can be seen in a play on words, as observed in the following sentence: *In \fact, | the
\new \Air § is /12 \times \faster | than the \fastest § /Intel\based \Mac\Book \Air. |*

We may also observe the combination of Low Fall, Low Rise, and High Fall followed by Low Rise in one rhetorical question: *So \what \makes § the \new \Air | the
\world's \best | /fifteen\inch \laptop? |*

The research results prove that intonation plays a crucial role in achieving the pragmatic effect that presupposes the influence on the addressee. The pragmatic potential of Apple presentations, particularly during their annual event in 2023, is realized through a variety of prosodic features: short intonation groups consisting of a nucleus and a stressed syllable and a nucleus, a range of nuclear tones (such as Mid Level, Low Fall, High Fall, and Low Rise), Descending Stepping Head, Ascending Stepping Head, or Sliding Head, normal to increased loudness, normal to relatively slow speech tempo, regular rhythm, a bright, relatively sharp timber of voice, very short, short, medium, and long pauses, and a wide (from high to low) and narrow (from mid to low) pitch range.

Overall, a variety of prosodic features used in the presentation, combined with various lexical and stylistic devices such as compound adjectives, emotive words, rhetorical questions, repetitions, and enumerations, contribute to the maximum influence on the addressee. They allow speakers to sound authoritative, persuasive, and knowledgeable regarding the advertised products, effectively conveying their important message to the audience. Furthermore, appropriate intonation facilitates the audience's comprehension of the presented information, helps them become better aware of the features of new gadgets and, perhaps, even imagine their functionality without testing them firsthand.

References

Ayvazyan, O. (2024). *Best Ways to Improve the Intonation of Your English Speech*. <https://www.getpronounce.com/blog/best-ways-to-improve-the-intonation-of-your-english-speech>

Kalyta, A. (2015). Phonetic Studies from the Perspective of an Energetics Approach. In A. Bondaruk & A. Prazmowska (Eds.) *Within Language, Beyond Theories (Volume I): Studies in Theoretical Linguistics* (p. 322-336). Cambridge: Cambridge Scholars Publishing.

Lemaitre, G. & Susini, P. (2019). Timbre, Sound Quality, and Sound Design. *Timbre: Acoustics, Perception, and Cognition*. *Springer Handbook of Auditory Research*, 69, 245-272. <https://hal.science/hal-02270931/document>

- Mathew, R. (2023). *Intonation and Its Effects on Speech*. <https://www.torontospeechtherapy.com/blog/2023/intonation-and-its-effects-on-speech>
- Taranenko, L. & Schaefer, S. (2018). Prosodic Expression of Emotional-and-pragmatic Potential of a Spoken English Proverb. *Advanced Education*, 5, 169–177. <https://doi.org/10.20535/2410-8286.135094>
- Tomlinson, J., Gotzner, N. & Bott, L. (2017). Intonation and Pragmatic Enrichment: How Intonation Constrains Ad-hoc Scalar Inferences. *Language and Speech* 60(2), 200-223. 10.1177/0023830917716101
- Vaissière, J. (2005). Perception of Intonation. In D. Pisoni & R. Remez. *The Handbook of Speech Perception* (pp. 236-263). Blackwell Handbooks in Linguistics, Oxford. <https://shs.hal.science/halshs-00185517/document>
- Valigura, O., Kozub, L. & Monashnenko, A. (2020). Prosody of English Television Advertising: Sociolinguistic Features and Pragmatic Potential. *Euromentor Journal Studies about Education*, 11(1), 13-38.
- West, O. (2023). *Apple's Tone of Voice*. <https://www.copystyleguide.com/apple-tone-of-voice>
- Zulfugarova, R. (2018). *The Function of Intonation in the English Language*. <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/300380.pdf>

SPEECH INTONATION AND MUSIC: A BRIEF CONTRASTING ANALYSIS

Valentyna Marchenko

National Technical University of Ukraine

“Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute”

seonolut@gmail.com

In the paper the author makes an attempt at revealing similarities and differences in speech intonation and music by comparing their main components. Melody, stress, rhythm, pauses and tempo are described from the perspective of linguistics and musicology.

Key words: *intonation, speech, music, melody, stress, rhythm, pause, tempo.*

Multiple research works show that the deep connection between speech and music is beyond any dispute. Yet to better understand the functioning of each of them individually and, most importantly, their co-functioning within a song, it is important to first establish their main commonalities and discrepancies. The contrastive analysis of speech intonation and music conducted within the experimental phonetic research (Marchenko, 2016) was aimed at revealing what is similar and what is different about speech intonation and music and the results are presented below.

Speech and music intonation have some common components, which being brought together make a powerful means of transmitting emotions and meaning, but their acoustic and auditory parameters, as well as the mechanisms by which they convey the meaning and emotions, differ. Therefore, the components of speech and music intonation need to be studied individually and in detail. For the contrastive analysis, we used the system of intonation components presented by Prof. A. Kalyta (Kalyta, 2001, p. 97). According to this system, the main components of intonation are: 1) melody; 2) phrasal stress; 3) rhythm; 4) loudness; 5) tempo and pauses; 6) timbre.

The leading component of both speech intonation and music is **melody** (Bolinger, 1986), which serves as a means of actualizing all the main functions of intonation. In linguistics, melody is viewed as a subsystem of intonation, consisting of pitch, range, interval and rate of tone change (Kalyta, 2001, p. 102). In musicology, melody comprises the same components but also order and harmony which are not typical of speech. Comparison of melodies of musical and speech intonation shows that their similarity is manifested mainly in the general contours of the melodic pattern, in the principles of intonation logic. To a much lesser extent it

is observed in the details of the melodic line. Here, the specificity of musical intonation, its systemic character is most clearly shown (Nazaykinsky, 1972).

Speech and musical melodic contour are both characterized by tonal modulation, i.e. it acquires the meaning of expression of will, desire, demand, order, request, surprise, delight, etc. In other words, the elements of speech and music are correlated with mental modalities of speech, especially emotional experiences, volitional intentions that are actually expressed with the help of intonation (Shyp, 2001, p. 121).

Interestingly enough, the same properties are inherent in **rhythm**, which is a powerful and universal means of reflecting and denoting reality. Rhythm and melody, according to Aristotle (Pearson, 1990), contain the most realistic reflections of anger and meekness, courage and moderation as well as other moral qualities. One of the most important manifestations of rhythm is the repetition of elements, based on which there is a variety of rhythmic relationships in nature and human life. Those rhythmic patterns gradually became the source of rhythm in poetry and music, without which they both can simply not exist.

Another effective expressive means of speech and musical intonation is highlighting, stressing, underlining a certain sound in speech and music or a syllable in speech, which in linguistics is called **stress**, and in music it is called **accent**. The main function of emphasis is to highlight the most semantically and emotionally significant part of a verbal or musical phrase.

Pauses play no less a role in conveying the meaning and emotional content of both verbal and musical expression. In speech and music, a pause is defined as a stop in phonation, temporary silence due to physiological and psychological reasons, or the need for logical separation (Nazaykinsky, 1972, p. 224). Therefore, there are logical and psychological pauses in both language and music. Pauses in a piece of music and in speech have common sources: they appear from the influx of emotions, delays in the formulation of thoughts, from the reaction to a surprise, to a sudden intrusion or insight. We should not underestimate the role of syntactic pauses, which in speech and music perform the function of separating syntactic units, and indicate the completion of a certain speech or musical segment.

Tempo is important in the transmission of emotions and meaning in both speech and music. As is known (Kalyta, 2001, p. 97), there are five main types of tempo in speech: fast, accelerated, moderate, decelerated, and slow. In music, there are about thirty-six types, among which there are the main types that correspond to the types of speech tempo. This is due to the fact that, as mentioned above, music

recording strives for maximum accuracy and consistency, and human speech, which reflects one's emotional state, is completely unpredictable.

Each type of tempo transmits a certain range of emotions and it is the same for both speech and music. Slow tempo is usually used to manifest calmness, serenity, leisure, light images, tenderness, or, conversely, something sad, sorrowful, philosophical reflection, something important, solemn. Moderate tempo causes a feeling of restraint, concentration, dimension. Fast tempo indicates ardour, excitement, or incontinence, insanity, anger, rage; but at the same time lightness, liveliness, cheerfulness, humour, playfulness or excitement, embarrassment, anxiety.

Thus, the contrastive analysis of speech intonation and music enables us to state that auditory and acoustic characteristics (melody, stress, rhythm, tempo, pauses, timbre), general principles of perception, meaning of articulatory and syntactic experience for perception are common in intonation of speech and music. Distinctive features of musical intonation are the strict fixation of the pitch and duration of the sound, as well as the presence of harmony in it as a factor that organizes the pitch scale and rhythm. In this case, in contrast to speech, musical intonation exists on the basis of a clear system of order, so it is an independent structure and is able to generalize the sound phenomena of the surrounding reality.

References

- Bolinger, D. L. (1986). *Intonation and Its Parts*. Stanford: Stanford University Press.
- Kalyta, A. A. (2001). *Fonetichni zasoby aktualizacii smyslu anglijs'kogo emocijnogo vislovlyuvannya: monografiya*. Kyiv: Vid. centr KDLU. (in Ukrainian)
- Marchenko, V. V. (2016). *Komunikatyvno-kognityvni osoblyvosti funkcionuvannya intonatsii v movlennyvo-muzychnyh tvorah: eksperymentalno-fonetychne doslidzhennya*. Kyiv. (in Ukrainian)
- Nazaykinsky, Ye. V. (1972). *O psihologii muzykalnogo vospriyatiya*. Kyiv: Muzyka.
- Pearson, L. (1990). *Aristoxenus. Elementa Rhythmica: The Fragment of Book II and the Additional Evidence for Aristoxenean Rhythmic Theory*. Oxford: Clarendon Press.
- Shyp, S. V. (2001). *Muzykalnaya rech i yazyk muzyki*. Odessa: Izd-vo Odes. gos. Konservatorii im. A.V. Nezhdanovoy.

THE EXCLUSIVE USE OF SPECIFIC WORDS TO DEFINE MASS VIOLENCE AND ITS INFLUENCE ON THE PERCEPTION OF THE PHENOMENON

Alessandro Vitale

University of Milan, Italy

alessandro.vitale@unimi.it

The paper presents an interdisciplinary view on the language expressoin of mass violence. The paper offers a theoretica outline of the typology of mass violence and the specificity of the terms applied to denote its different types.

Key words: *mass violence, democide, genocide, speech acts, performative utterances, politics and language.*

A thorough understanding of the nature of mass violence presents numerous problems arising from the linguistic use of its definitions, which do not correspond to scientific ones. Although in recent decades several interdisciplinary studies and in-depth analyses have made relevant moves toward a coherent theory and the identification of a typology of mass violence – particularly the explanation of organized “great violence” (democides, genocides, mass killings, etc.) and the individual and group behaviors that foster it – there continues to be a current use of partial definitions, which not only hinders its widespread understanding, but also very markedly influences a reduced or even distorted perception of the phenomenon.

The historical, political and social sciences have produced in recent decades a clear advancement of research on the subject of mass violence. The theory and typology of mass violence are derived from statistics and countless information gathered from reality (historical and present). In other words, theory has not been developed “in a vacuum” (historical and factual), but on the basis of empirical foundations and in constant confrontation with reality. Indeed, their results enabled:

1. A more precise definition of forms of mass violence (based on regularities found in historical investigation), which is not limited to legal definitions;
2. The identification of some of the most determinant structural causes of the phenomenon;
3. A more precise typologization (a valuable tool, this one, to guide research);
4. A consistent statistical-mathematical processing of quantitative data collected over several decades;

5. The identification of “markers” that can enable early warning and even predict, with a high degree of probability, mass violence to its extreme consequences;

6. The attempt to move from partial and local theories to a (empirically grounded) general theory.

These advances in knowledge have been followed by more precise definitions, corresponding to concepts that are more precise. These above all (in addition to quantitative and qualitative data) are fundamental and are a real compass for orientation, theoretical and practical. Indeed, they refer to real-world events that are clearly identifiable, regardless of observers and their preconceptions. Proper terminology helps not only to eliminate many misunderstandings and not to confuse different phenomena, but also to build analytical and comparative frames of reference.

Mass violence, which has reached peaks of cold planning, assumed frightening proportions in the twentieth century, but is also manifesting itself in this first half of the twenty-first century all over the world and in such brutal forms as to stimulate psychological removal, because it appears increasingly unspeakable, unacceptable and monstrous. Yet it also continues to be regarded as an object of international criminal prosecution. That is why erasure of evidence and denial have become an obsession of perpetrators, more so than in the past.

The use of current definitions, however, does not help the fight against this phenomenon. In fact, there is a prevalence of the use of the term "genocide," which downplays all others (democide, politicide, mass murder, etc.), relativizing them or even making them disappear. Instead, the reality is that genocide is only a subspecies of the more general phenomenon of “democide”, which has bloodied the twentieth century and this century. In the twentieth century alone, democide, provoked by governments, not in war, according to Rudolph J. Rummel (counting also the victims of colonialism, who were initially excluded and the Chinese democide, which includes the provoked famine, of 1958-1961), caused 262 million of massacred: that is, 6 times all the civil and interstate wars of the twentieth century. It is as if the world had been hit by a catastrophic slow-moving nuclear war. Most of the democide is attributable to governments in the countries of “real socialism” (ca. 140 million, 2/3 of the entire phenomenon in the twentieth century), the Soviet Union of Lenin, Stalin and their successors (63 million victims) and Mao’s China (nearly 70 million the most recent estimate).

Democide means the intentional killing of unarmed people, entire peoples and groups by a government or paramilitary troops affiliated with it, not in war or, if in

the course of war, not for warlike causes and in any case in violation of international conventions aimed at limiting warfare. It is “public murder”, on a large scale. As with genocide, intentionality (premeditation) is crucial. Indeed, it is characterized by cold planning: in the twentieth century it manifested itself in its icy, extreme form in planning for “quotas” of randomly selected citizens to be eliminated, understood as a political-bureaucratic task to be carried out to meet a plan (so as to reach a percentage quota of the population to be eliminated, for whatever reason).

“Democide” means the physical elimination of an unarmed, defenseless or non-combatant people by those in power (and their aides). The theory of democide represents an extension of that relating to the subspecies of extermination caused by mass violence, in that it incorporates, in their overlapping and intersecting, genocide, politicide and almost the entire typology of mass murders (atrocities, massacres), insufficient to describe the entire casuistry of planned and intentional massacres. It includes them all and incorporates what those exclude, as long as the killing is an act, policy, process or institutional, governmental act.

Democide is an innovative concept (and at the same time a theory) of considerable magnitude, as it has also been shown to be able to explain all those phenomena that previous classifications were unable to categorize and explain. Especially that of genocides: unlike the concept of genocide, it is in fact limited to intentional killing and does not extend to attempts to eliminate cultures, races or a people by means other than killing people. Moreover, it is of paramount importance because it describes the complexity of a phenomenon of tremendous proportions. Most of the detectable cases of democide in the twentieth century were the direct and flagrant responsibility of governments. In many countries, democide was an integral part of the policy of the governments that ruled them and the result of deliberate public policy.

Mass media and lawyers, however, continue to consider as an extreme and often exclusive form of mass violence only genocide, which is a minimal part of the much larger democide.

Genocide is the deliberate (intentional, specific) and systematic (planned) physical elimination, in whole or in part, of ethnic (cultural, linguistic) and national and/or religious groups. The ultimate intent is to extirpate from humankind a group deemed “not worthy of existence” and all its members. It is an attempt by a political power group to violently decimate, with the aim of driving it to extinction, a minority and vulnerable group (of the helpless) whose integration into the model of society that another hegemonic minority intends to assert is deemed impossible or harmful.

Genocide is the extreme form of ethnic cleansing. The certainty of impunity is an incentive to genocidal practice.

However, genocide does not include other extreme forms of mass violence, which can be the size of tens of millions of people murdered. For example, genocide does not cover mass killing: an extreme subspecies of mass violence, which includes intentional killings of large numbers of civilians (and noncombatants, in war), by holders of (stable or temporary) power. They are usually preceded by generic violence (expulsions, deportations, segregations, etc.). Its fundamental component is non-accidentality, regardless of the grounds on which it is justified or the objectives it is intended to achieve. Such massacres are the direct or indirect result of political actions (e.g., forced collectivization, territorial conquests, etc.) and depend on political intentions and decisions. Their characteristics are evaluated according to intentionality, their occurrence, who prepares and orders the violence, intensity, and results.

There is, however, a substantial portion of these massacres that are not intentional, planned and premeditated in nature, but are the result of indiscriminate and extemporaneous killing of unarmed masses (e.g., opening fire on peaceful demonstrations, killing prisoners while retreating in the face of an enemy’s pressing threat, or killing all villagers without specific warlike reasons, as in the case of My Lai in Vietnam, etc.) They are the unintended consequence of a set of political actions whose initial purpose was different from the outcome (e.g., the slaughter of innocent civilians in war, etc.). This aspect differentiates them from both genocides and democides, from the typology of which they partially escape.

Then there are “politicides”: forms of mass extermination conducted by those in power to enforce specific policies and/or to physically eliminate dissent. This type does not fall under genocides but is part of democides and in the twentieth century alone was responsible for the physical elimination of tens of millions of people.

So, the concept of genocide cannot be used to identify any mass “great massacre”, because it is the product of a conception that is too limited, insufficient to define all large-scale mass killings that exceed the “ethno-national” motivations referring to the groups to which one belongs by birth, which could be defined as “indelible” groups. In some cases, in fact, it has been possible to utilize the term genocide only to classify a minimal part of a democide actually carried out (e.g., the Cambodian genocide, recognizable only in the parts referable to the extermination of a few national and religious minorities-Vietnamese, Cham, Thai, Lao, Kola, and Buddhist-and not entire masses of the people eliminated).

Or they used the nonsensical definition of “autogenocide” for this historical case, due to the fact that the notion of democide, which continues to be ignored, was still missing. After all, Raphael Lemkin himself, the father of the term and concept of genocide, a native of Lviv like Hersch Lauterpacht, a scholar of the same legal problem, gave a much broader definition than the one later accepted by the 1948 UN Convention on the Prevention and Punishment of Genocide.

The legal definition of the phenomenon is inadequate for historical-empirical investigation and also risks making international law inapplicable. Indeed, acts committed with the intent to annihilate political, ideological, economic, military, professional or other groups cannot be classified as genocide. Genocide does not include the intent to destroy “non-indelible groups”, political, economic, professional, etc. (as is the case in the much broader democide).

The problem is that most of the mass killings perpetrated by governments were directed precisely at annihilating such groups and not at war. These were evidently “public” murders, and intentionality was inherent in the act itself. It was therefore necessary to identify new concepts and a more general theory, especially for those mass slaughters of enormous proportions (a million or more people eliminated), caused by those countless governments in the twentieth century that turned their states into concentration camps, let millions of their citizens starve to death, used terrorist famines responsible for tens of millions of deaths, and even set “quotas” of those who were to be killed, in order to achieve internal homogeneity.

Terrorist famines provoked and used as a weapon (USSR, China, Mozambique, North Korea, Ethiopia, Cambodia, etc.), are part of democide, but more specifically some of these can also be classified as genocide (e.g., the Ukrainian Holodomor of 1932-33, as recognized by numerous specialists, the cause of 4-6 million starvation deaths), as they contain the component of fighting against a national group, at that time reluctant to submit. These are mass killings resulting from deliberate government policies.

The current and official use of the word “genocide” (e.g., by the lawyers), actually influences widespread ideas about mass violence by reducing its seriousness to only this subspecies of democides. The exclusive use of the term genocide is a performative linguistic act, a performative utterance that shapes reality by creating a partial one, as it leads one to believe that if genocide is not present, all other types of mass violence are either not present or are irrelevant or even nonexistent. Indeed, we are faced with a case in which the use of words succeeds in creating a one-sided reality that excludes other similar phenomena, which may also be much more widespread, numerous and severe in quantitative terms. Moreover, the official and

limiting use of the term genocide, by not matching the reality of a much broader phenomenon such as democides and mass violence, also reduces the possibility of prosecuting much broader and more different crimes against humanity as excluded from the definition. Genocide is a very specific term, and its use as a synonym for insuperable crimes has led to its misuse. It should be kept in mind that millions of people continue to live in countries ruled by regimes that have been and are inherently inclined to perpetrate democides. Only the forms, places, times, technical efficiency, institutional framework, and legitimizing purpose change.

КОГНІТИВНІ ОСОБЛИВОСТІ СПРИЙНЯТТЯ ТА РОЗУМІННЯ ІНШОМОВНОГО МОВЛЕННЯ

Валігура О.Р., Бабчук Ю.Й.

Київський національний лінгвістичний університет

olha.valigura@gmail.com

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

julya_babchuk@ukr.net

The authors consider the phenomenon of speech perception and understanding as a subject of a research. The importance of studying foreign speech and its psycholinguistic components is emphasized. The thesis analyzes the peculiarities of foreign speech perception and understanding. Based on the analysis of literary sources, such concepts as "foreign language speech", "speech understanding" and "speech perception" were considered. It was determined that speaking foreign language plays an important role in the formation of communication and personal skills. In the formation of such abilities and skills, it is necessary to take into account the listeners' individual and psychological characteristics.

Key words: *speech perception, speech understanding, foreign language speech, recipient, speech competence.*

Феномен сприйняття і розуміння не перестає бути предметом досліджень вітчизняних і зарубіжних науковців протягом останніх десятирічч. Безперечним є той факт, що розуміння сутності предмета, явища, процесу нерозривно пов'язане з отриманням суб'єктом пізнавальної діяльності достатньої інформації про матеріальний та духовний світ (Олександренко, 2020).

Значна кількість науковців присвятили свої праці дослідженню іншомовного мовлення (Є. Костик, С. Ніколаєва, О. Гарнопольський, В. Федчик та ін.), а психолінгвістичними аспектами мови займалися такі вчені-науковці, як О. Валігура, Л. Виготський, А. Супрун, Д. Узнадзе та ін. Однак, проблема сприйняття і розуміння іншомовного мовлення залишається відкритою для дослідників, які постійно знаходяться у пошуку її вирішення (Костик, 2013).

Зазначимо, що сприймання мовлення (слухання) – це неусвідомлений процес осмислення значень та декодування смислу мовних висловів. Здатність розуміти мовлення іншого співрозмовника розвивається по мірі нашого освоєння світу й оволодіння граматику. Реципієнт прагне приписати певний смисл мовленнєвим структурам, які він сприймає майже на всіх рівнях сприймання мовлення.

Визначено, що знайомі слова сприймаються як цілісні елементи, а не побуквено. У випадку, якщо знайоме слово містить помилку, досить часто цей факт нівелюється. На думку Н. Хомського, однією з найважливіших особливостей мовної компетенції людини є здатність розуміти багатозначні речення, особливо це стосується речень, які мають два смисли. Слухаючи і

сприймаючи інформацію, реципієнт повинен розуміти, який з двох смислів реалізований у певному контексті (Костик, 2013). Розрізняють тимчасово багатозначні речення, які здаються такими лише до певного місця при читанні, коли багатозначність знімається і реципієнт може розуміти контекст.

У процесі сприйняття речень, увага звертається на зафіксовані в них ситуації, які й впливають на запам'ятовування інформації. Важливе значення має саме настанова на запам'ятовування. Сприймаючи мовлення, реципієнт співвідносить його з дійсністю, зі своїми знаннями про неї. Під час сприйняття й інтерпретації мовлення, носій мови обирає найбільш вірогідне тлумачення, яке співвідноситься з його уявленням про дійсність і може описати позатекстову ситуацію. Особливістю є й те, що слухач, сприймаючи складну фразу, прагне її перекодувати на простішу, доступнішу для розуміння і запам'ятовування. У свою чергу, сприймаючи інформацію, слухач виявляє активність, використовуючи досвід, і прогнозує своє бачення почутого чи прочитаного. Відсутність пасивного очікування реципієнта дає змогу висувати гіпотезу про те, що може відбуватися в наступний момент (Костик, 2013).

Розглянемо один із виявів активності реципієнта, а саме дію механізму аперцепції. Аперцепція розуміється як вплив минулого досвіду на процес сприймання. Сприйняття мовлення розгортається на двох рівнях – це власне сприймання та розуміння.

Розуміння тлумачиться як розшифрування загального смислу безпосередньо сприйманого мовленнєвого потоку. Розуміння інформації залежить від ситуації (тобто одна й та сама фраза може сприйматися по-різному в різних мовленнєвих ситуаціях).

Сприйняття іншомовного мовлення безперечно пов'язане з його розумінням, тому розуміння тексту визначає пріоритети читацького сприйняття. Отже, для успішної комунікації іноземною мовою, необхідно розуміти процеси сприйняття повідомлення і створення певної конструктивної формули-зразка, що допоможе попередити непорозуміння під час спілкування в іншомовному середовищі.

Література

Костик, Є.В. (2013). Особливості вивчення іноземної мови на немовних факультетах у педагогічному університеті. *Зб. наук. праць ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»*. Вип. 14. 301–312.

Костик, Є.В. (2013). Формування комунікативної компетенції студентів у процесі вивчення іноземної мови. *Гуманітарний вісник ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди*. Вип. 28. Том 1. 147–152.

Олександренко, О.В. & Місечко, О.В. (2020). Психолінгвістичні аспекти сприйняття і розуміння іншомовного тексту. *Психологічний журнал*. № 4. 35-46.

ПРОСОДИЧНІ ЗАСОБИ АКТУАЛІЗАЦІЇ ПОЛІТИЧНОЇ ПОЗИЦІЇ В ПУБЛІЧНІЙ ПРОМОВІ (НА МАТЕРІАЛІ ПРОЩАЛЬНОЇ ПРОМОВИ БРИТАНСЬКОГО ПРЕМ'ЄР- МІНІСТРА ЛІЗ ТРАСС)

Андрущенко І.О.

Національний технічний університет України

«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

irmaand@ukr.net

The paper focuses on the experimental phonetic study of intonation organization of former British Prime Minister Liz Truss's farewell address in which she clearly presents her political standpoint. The results of the conducted auditory analysis reveal the specificity of prosodic organisation of the speaker's statements which contain her political standpoint.

Key words: *Auditory analysis, British prime minister, farewell address, political standpoint, prosodic organization, public speaking.*

Політична боротьба, результатом якої є обрання нового глави країни, завжди викликає чималий інтерес в аудиторії в будь-якій країні, проте, раптова зміна лідера держави, яка входить до найрозвиненіших країн світу, завжди є резонансною. Як відомо (Beard, 2000), провідним інструментом боротьби за владу є комунікативна діяльність, а головною метою політичної комунікації є отримання влади, її здійснення та утримання, тому дослідження як лінгвальних так і позалінгвальних характеристик політичних промов як чинних так і колишніх очільників держав у момент передачі влади набуває такої актуальності.

Традиційно передача влади від одного керівника держави до іншого має ритуалізований характер (Козинець & Кот, 2022), і Велика Британія не є винятком. Тож, після оголошення про намір чинного прем'єр-міністра піти у відставку чи висловлення йому недовіри, правляча партія проводить вибори нового глави партії, або оголошуються загальні вибори. Після проведення загальних або внутрішньопартійних виборів та перемоги одного з кандидатів на цю посаду з невеликою різницею у часі відбуваються дві аудієнції у монарха під час якої чинний прем'єр-міністр офіційно вручає йому заяву про звільнення, а новообраний лідер правлячої партії офіційно призначається монархом на пост прем'єр-міністра й отримує пропозицію сформувавти уряд.

При цьому слід зауважити, що одним з обов'язкових елементів перед зустріччю з монархом є виголошення прем'єр-міністром, який іде у відставку, прощальної промови на порозі офіційної резиденції прем'єр-міністрів на Даунінг

стріт 10. У прощальній промові прем'єр-міністри, зазвичай, дають оцінку своїй діяльності, окреслюють досягнення очолюваного ними уряду, висловлюють підтримку майбутньому прем'єр-міністру, бажають подальшого процвітання країні та дякують родині й команді за підтримку. Промови такого жанру характеризуються великим емоційним навантаженням, оскільки за допомогою як лінгвальних, так і позалінгвальних засобів мовець намагається висловити свою політичну позицію, переконати аудиторію у правильності рішень, які ухвалювалися ним і очолюваним ним урядом, якнайкраще продемонструвати свої досягнення як у внутрішній, так і зовнішній політиці тощо.

Проте прощальні промови прем'єр-міністрів, які були змушені піти у відставку через низький рівень підтримки й проблеми в уряді, викликають особливий інтерес. Однією з таких промов є прощальна промова Ліз Трасс, яка очолювала уряд Великої Британії рекордно короткий термін – менше 50 днів. Так, Ліз Трасс була призначена главою уряду 6 вересня 2022 року, а вже 20 жовтня 2022 року вона офіційно оголосила про свій намір залишити пост прем'єр-міністра. Свою прощальну промову у якості прем'єр-міністра Ліз Трасс виголосила 25 жовтня 2022 року перед тим, як поїхати на аудієнцію до короля Чарльза III й офіційно подати йому заяву про відставку.

Незважаючи на те, що політика уряду Трасс призвела до економічного хаосу, який настав після її міні-бюджету зі скороченням податків, у її прощальній промові не прозвучало жодних вибачень (Scott, 2022), не було аніяких ознак каяття (Allegretti, 2022), що свідчить її про глибоке переконання у правильності своєї позиції щодо зроблених нею економічних і політичних кроків.

Після короткої вступної частини Ліз Трасс заявила (Liz Truss, 2022), що її уряд протягом короткого періоду часу, діяв терміново і рішуче в інтересах працюючих родин і бізнесу. *In just a 'short period, | this 'government has 'acted ↑urgently and decisively | on the 'side of ↑hard-'working families § and \businesses. ||* Інтонаційне оформлення наведеного висловлення свідчить про те, що політикиня впевнена у необхідності допомоги зазначеним категоріям громадян і вважає кроки, зроблені її урядом протягом такого короткого часу, вдалими. Так, перша інтоногрупа *In just a 'short period*, оформлена усиченою шкалою у комбінації із середньо-підвищеним спадним термінальним тоном, актуалізується у середньому тональному діапазоні, сповільненому темпі, помірній гучності та плавному ритмі, що привертає увагу аудиторії до тривалості часового проміжку, протягом якого уряд ухвалював рішення щодо запровадження допомоги в оплаті рахунків за енергоносії для найменш захищених верст

населення взимку. Друга інтоногрупа *this 'government has 'acted* ↑urgently and decisively, що оформлюється спадною ступінчастою шкалою з перерваною поступовістю у поєднанні із середньо-зниженим спадним термінальним тоном, сприяє виділенню мовцем нагальності виконання поставлених перед урядом завдань і передає ставлення політика до виконання нею її обов'язків.

На чітку політичну позицію прем'єр-міністра Ліз Трасс також указує й наступний фрагмент, у якому вона висловлює переконаність у тому, що необхідно бути сміливими і протистояти викликам, які стоять перед британськими політиками: *From my 'time as* ↑prime minister, | *I am 'more con'vinced than /ever* | *that we 'need to be* \bold | *and con'front the* \challenges | *that we* \face.|| *As the 'Roman* \philosopher | *Seneca* \wrote: | *'It's 'not because* ↑things are \difficult | *that we 'do* ↑not \dare, | *it's be'cause we 'do* ↑not \dare | *that they are* \difficult.' Аналізоване висловлення, яке демонструє політичну позицію Ліз Трасс, реалізується у середньому тональному діапазоні у помірному темпі й гучності, простому, плавному ритмі і членується короткими паузами. Водночас, перша інтоногрупа *From my 'time as* ↑prime minister, оформлена спадною ступінчастою шкалою з перерваною поступовістю у комбінації із середньо-підвищеним спадним термінальним тоном і маркуванням спеціальним підйомом слова ↑prime, що вказує на те, що мовець пишається своєю діяльністю на посаді прем'єр-міністра. Наступна інтоногрупа *I am 'more con'vinced than /ever* реалізована усіченою шкалою у поєднанні із середньо-пониженим спадно-висхідним термінальним тоном, що надає її звучанню переконливості та категоричності у необхідності прийняття сміливих кроків під час подолання труднощів на шляху до економічного успіху (*that we 'need to be* \bold | *and con'front the* \challenges | *that we* \face.). При цьому, вона підсилює своє висловлення цитатою римського філософа Сенеки, який сказав: "Ми не наважуємося не тому, що речі є важкими, а тому, що ми не наважуємося, вони є важкими".

Позицію Ліз Трасс щодо міжнародної діяльності можна проілюструвати за допомогою такого висловлення: *U'kraine* \must prevail | *and we must continue* | *to* \strengthen our \nation's defences.|| Ініціальна інтоногрупа *U'kraine* \must prevail актуалізується у середньому тональному діапазоні, повільному темпі, підвищеній гучності, стакатоподібному ритмі. Водночас, інтоногрупа, яка реалізується спадною ступінчастою шкалою у поєднанні із середньо-пониженим

спадним термінальним тоном, відділена від наступної інтоногрупи довгою паузою, що сприяє приверненню до нього уваги аудиторії. Наголошення кожного слова в інтоногрупі, у тому числі й модального дієслова, яке зазвичай не наголошується, дозволяє політичині продемонструвати слухачам її ставлення щодо повномасштабного вторгнення російської федерації в Україну і підтверджує її глибоке переконання у важливості подальшої допомоги нашій державі у війні проти агресора. Разом з тим, Ліз Трасс зазначає, що й Велика Британія повинна продовжувати укріпляти свій національний захист. Інтоногрупи *and we must continue | to 'strengthen our 'nation's defences* реалізуються у середньому тональному діапазоні, сповільненому темпі, помірній гучності, плавному простому ритмі, що надає виголошеному фрагменту фінальності й безапеляційності.

Наступне емоційне висловлення покликане акцентувати прем'єр-міністром увагу аудиторії на зусиллях, які вона прикладала перебуваючи на посту глави уряду, *That's what ↘ I have been ↘ striving to achieve | and I 'wish 'Rishi 'Sunak | 'every 'success | for the 'good of our 'country.* Перша інтоногрупа зазначеного висловлення *That's what ↘ I have been ↘ striving to achieve* актуалізується у середньому тональному діапазоні, сповільненому темпі, помірній гучності, плавному простому ритмі. Оформлюється вона ковзною спадною шкалою у поєднанні з середньо-пониженим спадним термінальним тоном та відділяється від наступної інтоногрупи середньою паузою. Таке просодичне оформлення інтоногрупи дозволяє сприймати позицію політика як категоричну, фінальну, безапеляційну. Цьому також сприяє й виділення наголосом особового займенника ↘ *I*, що додатково зосереджує увагу слухачів на особистості прем'єр-міністра та її роботі.

Ще одне висловлення, яке передає бачення політикинею поточної політичної й економічної ситуації у країні *Our 'country 'continues to ↑ battle through a 'storm, | but I be'lieve § in 'Britain.* виголошується у середньому тональному діапазоні, сповільненому темпі, помірній гучності, простому плавному ритмі. В ініціальній інтоногрупі, реалізованій спадною ступінчастою шкалою з перерваною поступовістю у комбінації із середньо-пониженим спадним термінальним тоном, відбувається взаємодія засобів різних рівнів мови, а саме наявність метафори *to ↑ battle through a 'storm* і додаткова промінантність за рахунок спеціального підйому на слові ↑ *battle* маніфестують упевненість у здатності країни подолати всі перепони на її шляху до економічного і

політичного процвітання. Щодо фінальної інтоногрупи *but I be'lieve[~] in Britain*, то вона відділена від першої емоційною довгою паузою, що підкреслює віру прем'єр-міністра у Британію та британський народ. Зазначена інтоногрупа, яка оформлюється усіченою шкалою у комбінації з середньо-пониженим спадним термінальним тоном, на стику між тактом і ядром містить внутрішньосинтагменну паузу, яка слугує інтенсифікатором словосполучення *in Britain*. Наведений приклад також містить алітерацію проривного приголосного /b/ у словах *but, be'lieve, Britain*, що, разом передає емоційний стан мовця і виражає її впевненість у майбутньому її країни.

Таким чином, узагальнивши результати проведеного аудитивного аналізу прощальної промови колишнього прем'єр-міністра Великої Британії Ліз Трасс можна стверджувати, що висловлення, в яких виражається політична позиція політика, оформлюються у середньому тональному діапазоні, сповільненому або повільному темпі, помірній або підвищеній гучності, плавному простому ритмі. Здебільшого, інтоногрупи таких висловлень, що вказують на політичні переконання мовця, оформлюються спадною ступінчастою шкалою з перерваною поступовістю у комбінації із середньо-пониженим спадним термінальним тоном.

Література

- Козинець, О. Г. & Кот, В. В. (2022). Особливості проведення виборів президента США. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: юридичні науки*. 33(72) (1). 19-24. DOI <https://doi.org/10.32782/TNU-2707-0581/2022.1/04>
- Allegretti, A. (2022, October 25). Be bold': Liz Truss throws down gauntlet to Rishi Sunak in final speech. *The Guardian*. <https://www.theguardian.com/politics/2022/oct/25/liz-truss-final-speech-lays-down-gauntlet-rishi-sunak-uk-prime-minister>
- Beard, A. (2000). *The Language of Politics*. New York: Routledge.
- Liz Truss gives farewell speech as UK prime minister. Retrieved from <https://www.youtube.com/watch?v=ScWVAbifOOQ>
- Scott, J. (2022, October 25). 'I know brighter days lie ahead': Liz Truss bids farewell to Downing Street. *Sky News*. Retrieved from <https://news.sky.com/story/huge-honour-to-be-prime-minister-liz-truss-bids-farewell-to-downing-street-after-just-seven-weeks-in-office-12729681>

ІНТОНАЦІЙНІ ЗАСОБИ ЕМОТИВНОСТІ МІСЬКИХ ПЕЙЗАЖНИХ ОПИСІВ АНГЛОМОВНОЇ ПРОЗИ

Гуменюк І.Л., Коцаревська Д.Ю.

Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка

ingum1976@gmail.com

kotsarevska.2017@gmail.com

The paper highlights prosodic realisation of emotional function of urban landscape descriptions in English prose. The authors believe that a certain combination of prosodic means in the descriptions under study is able to influence listener's emotions and feelings, which correlate with emotional-and-pragmatic potential of descriptive fragments on the perceptual and acoustic levels. The paper concludes that most of urban landscape passages are realised with the high level of emotional-and-pragmatic potential regardless of their dynamic degree. Among the prosodic features, which enhance emotional function of urban landscape descriptions are variations of tempo and loudness, complex rhythm, wide/widened tonic range. The emotional and syntactic centres in English prose pictures of urban life are realised with high/mid rising and falling tones, sliding or broken scales.

Key words: *auditory analysis, acoustic analysis, emotional-and-pragmatic potential, the Kalyta-Taranenko criterion, urban landscape descriptions.*

Поліфункціональність є невід'ємною рисою художнього тексту в цілому та його композиційних компонентів, до яких відносять міські пейзажні описи. Описи природи цього типу виконують різноманітні функції, серед яких важливе місце займає емотивна функція. Вплив на емоції читача/слухача здійснюється під час взаємодії засобів різних мовних рівнів. Зазвичай, він/вона сприймає мальовничі картини природи завдяки майстерному використанню автором одиниць лексичного й граматичного мовних рівнів. Проте озвучені міські описи природи також здатні викликати відповідні емоції у читача/слухача та доповнювати зображення оточуючого середовища художнього твору. На противагу лексичному наповненню, граматичній будові пейзажних описів та використаним у них експресивним засобам, роль просодичного оформлення описів пейзажів міста у забезпеченні емоційного впливу на слухача потребує детального розгляду. Отже, метою цієї праці є встановлення комплексу інтонаційних засобів, які сприяють емоційному впливу на слухача/читача, шляхом здійснення аудитивного та акустичного аналізу.

Задля коректного формування корпусу експериментального матеріалу було обґрунтовано робочу класифікацію пейзажних описів (Гуменюк, 2009, с. 165–169). Беручи за основу сформульований А. А. Калитою (2007, с. 8) принцип збереження емоційно-прагматичного потенціалу й виділені три рівні інтенсивності мовленнєвої актуалізації опису, ми встановили, що міські пейзажні замальовки мають високий, середній і низький рівні емоційно-

прагматичного потенціалу. Корпус експериментального матеріалу складався з фрагментів, дібраних з британських фоноресурсів, озвучених професійними дикторами, та записів, озвучених дикторами-носіями мови. Фрагменти експериментальних описів для запису на диск надавалися дикторам в однаковій послідовності.

Відповідно до розроблених програми та методики експериментально-фонетичного дослідження просодичного оформлення англомовних пейзажних описів (Гуменюк, 2011, с. 161-165) було здійснено аудитивний та інструментальний аналіз дібраних описових фрагментів. Перцептивний аналіз текстів міських пейзажних описів аудиторами-фонетистами полягав у встановленні у межах описових уривків певних просодичних параметрів, визначенні рівня емоційного-прагматично потенціалу та інтонаційних засобів його реалізації.

Акустичний аналіз полягав у вимірюванні та реєстрації акустичних параметрів, які було використано для обрахування рівня емоційно-прагматичного потенціалу висловлень у межах пейзажних описів за формулою кількісного *K*-критерію Калити-Тараненко (Калита, 2007).

Розгляд аудиторами-фонетистами статичних міських описів природи засвідчив, що на просодичному рівні їхня статичність забезпечується сповільненим темпом, помірною гучністю, переважанням низьких спадних і висхідних термінальних тонів, чітким простим ритмом, довгими паузами. Під час перцептивного аналізу емоційно-прагматичний потенціал рівень даних описів міста здебільшого визначався як низький або середній.

Статично-динамічним описам міського пейзажу притаманне зростання динаміки за рахунок скорочення тривалості пауз, перепадів темпу й гучності та відносної плавності ритму, оформленням інтоногруп низькими, середньо підвищеними й високими алотонами спадних і висхідних ядерних тонів. Зважаючи на дуальну природу цього різновиду описів міста їхні статичні й динамічні частини дещо відрізняються за своїм просодичним оформленням. Так, статичний початок опису характеризується сповільненим темпом, модифікаціями гучності від помірної до зниженої, переважанням лексики, що позначає спокійний незмінний стан оточуючого середовища. Динамічна частина може актуалізуватися зі зростанням темпу до прискореного і підвищенням гучності на ядерних складноносіях та складах, виділених спеціальним підйомом. Крім того, можливе подовження тривалості пауз між цими частинами, що сигналізує про закінчення статичної частини опису й початок динамічної. Динаміка завершення опису міста також передається на

лексичному рівні завдяки наявності дієслів на позначення різновидів руху. Рівень емоційного-прагматично потенціалу цього різновиду описів варіює від низького до середнього й високого.

У динамічних міських пейзажних описах зареєстровано різкі зміни темпу й гучності, у процесі передачі емоційної напруги зафіксовано більшу варіативність інтонації порівняно з вищеописаними видами картин природи. Як показав аудитивний аналіз, динамічні уривки вирізняються високим і середнім рівнем емоційного-прагматично потенціалу, які характеризуються відповідним інтонаційним оформленням. У таких пейзажних описах прискорений і швидкий темп у комбінації з підвищенням гучності на окремих ділянках картини природи виокремлюють інформативно важливі інтоногрупи, які оформлюються високими алотонами простих тонів або складними термінальними тонами. Виділення емоційних центрів спеціальним підйомом і тембральне оформлення аналізованих картин міста також надають їм динамічності.

Узагальнюючи описані вище особливості інтонації міських пейзажних описів, зазначимо, що серед їхніх просодичних характеристик, які здатні впливати на рівень емоційного-прагматично потенціалу і таким чином забезпечувати емотивну функцію опису природи, виявлено: модифікації гучності і темпу, вимовляння окремих слів зі спеціальним підйомом задля виокремлення інформаційних і емоційних центрів, реалізація інтоногруп з високими або середньо-підвищеними спадними або висхідними ядерними тонами.

Метою акустичного аналізу була інструментальна перевірка даних, отриманих під час вивчення міських описів аудиторамі-фонетистами. У ході аналізу було встановлено, що емоційно-прагматичний потенціал варіює в міських англомовних описах природи з домінуванням високої зони, доля якої зростає у такій послідовності: статично-динамічні → статичні → динамічні (87,5%, 95,45%, 97,34% відповідно) (Гуменюк, 2011, с. 21–24). Така тенденція пояснюється провідною роллю інтонаційного оформлення, а також односпрямованою взаємодією одиниць різних мовних рівнів.

Міські описи природи з високим рівнем емоційно-прагматичного потенціалу, зазвичай, реалізуються з високою або підвищеною гучністю, швидким або прискореним темпом. Емоційні й комунікативні центри таких фрагментів оформлені високими або середньо-підвищеними спадними й висхідними термінальними тонами, складним/змішаним ритмом, поступово спадною ступінчастою шкалою з порушеною поступовістю й широким або розширеним тональним діапазоном. Емоційні центри інтоногруп, які водночас

є й піками емоційності всього опису, іноді інтенсифікуються внутрішньосинтагменною паузою, ковзною шкалою, високим або підвищеним тональним рівнем на цій ділянці.

Крім того, в ході акустичного аналізу було виявлено значно меншу кількість описів, актуалізованих із низьким рівнем емоційного-прагматично потенціалу, який варіює у бік зменшення показників залежно від статично-динамічної домінанти (статичні – 4,55%, статично-динамічні – 12,5%, динамічні – 2,66%) (там само). Поясненням цьому, на наш погляд, може бути збільшення ролі одиниць лексичного й граматичного рівнів в оформленні міських пейзажів. Серед типових просодичних ознак міських описових уривків з низьким рівнем емоційного-прагматично потенціалу відзначено помірні показники темпу й гучності, низькі алотони спадних і висхідних термінальних тонів, середній або звужений тональний діапазон.

У ході аудитивного аналізу аудитори-фонетисти виокремлювали міські пейзажні описи із середнім рівнем емоційно-прагматично потенціалу, що не знайшло підтвердження під час здійснення акустичного аналізу.

Результати співставлення даних отриманих у ході аудитивного й акустичного аналізів міських пейзажних описів свідчать про те, що поєднання одиниць усіх мовних рівнів здатне впливати на слухача/читача й викликати позитивні або негативні емоції. Особливого значення під час усної актуалізації описів міста набуває функціонування певних просодичних засобів, а саме: модифікацій темпу та гучності зі зростанням від помірної зони до швидкої/високої; складний ритм, реалізація емоційних і смислових центрів інтоногруп ковзною або поступово спадною ступінчастою шкалою з порушеною поступовістю, високими/середньо підвищеними алотонами висхідних/спадних термінальних тонів, з широким або розширеним тональним діапазоном. Як показав аналіз, варіювання рівня емоційно-прагматично потенціалу в англомовних міських пейзажних описах не залежить від їхньої видової належності, оскільки всім досліджуваним видам притаманний переважно високий рівень емотивності з тенденцією до зростання її показників відповідно до ступеня динамічності досліджуваних уривків.

Література

Гуменюк, І. Л. (2014). Варіювання рівня емоційно-прагматично потенціалу в англомовних прозових описах природи. *Science and Education a New Dimension. Philology II* (4). Issue 24. 21–24.

Гуменюк, І. Л. (2011). Експериментально-фонетичне дослідження англомовних прозових описів природи. *Вісник Черкаського університету. Серія «Філологічні науки»*. Вип. 213. 161–165.

Гуменюк, І. Л. (2009). Систематизація ознак описів природи сучасної англомовної прози. *Наукові записки. Серія «Філологічні науки (мовознавство)»*. Вип. 81 (2). 165–169.

Калита, А. А. (2007). *Актуалізація емоційно-прагматичного потенціалу висловлення*: монографія. Тернопіль: Вид-во «Підручники і посібники».

ВЕРБАЛЬНІ Й НЕВЕРБАЛЬНІ ЗАСОБИ ТРАНСЛЮВАННЯ ХАРИЗМАТИЧНОСТІ БРИТАНСЬКИХ ПОЛІТИЧНИХ ЛІДЕРІВ (НА МАТЕРІАЛІ ВСТУПНИХ ЧАСТИН ПРОМОВ)

Бойченко М.К.

*Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»
boichenko.mariia@lll.kpi.ua*

The paper presents the results of the experimental study of verbal and non-verbal means interplay that helps convey the speaker's charisma. The study is based on the analysis of lexicogrammatical, prosodic and paralinguistic means characterising the introductory parts of the speeches publicly delivered by British political leaders.

Key words: *charismatic speakers, verbal and non-verbal means, British political leaders, public speech, introductory parts.*

Питання актуалізації комунікативних технік харизматичними мовцями й притаманної їм сконцентрованості певних закономірностей взаємодії лексико-граматичних, стилістичних, просодичних і паравербальних засобів, є складовою частиною більш загальної проблеми – проблеми специфіки забезпечення харизматичної комунікації.

Для безпосереднього використання промов британських лідерів, які є визнаними співвітчизниками і світовою спільною харизматичними особистостями, для вивчення особливостей такої взаємодії виникає потреба у з'ясуванні та оцінці номенклатури вербальних (лексико-граматичних і стилістичних) та невербальних (просодичних і паравербальних) засобів забезпечення харизматичної комунікації.

Це зумовлює необхідність встановити особливості вживання та сутність реалізації просодичного й паравербального супроводу вербальних засобів актуалізації харизматичного мовлення у межах традиційних структурних частин промов (вступна, основна, заключна) (Бойченко, 2023; Мацько & Мацько, 2003, с. 110), виголошених британськими політичними лідерами.

Не викликає сумнівів той факт, що в будь-якій публічній промові її ключова інформація викладається в основній частині, оскільки саме вступна частина виконує функцію привернення уваги аудиторії (Абрамович та ін., 2001, с. 247; Паламар, 2019, с. 234-235) з тим, щоб викликати в неї довіру й енергетичний резонанс з харизматичним мовцем, сконцентрувавши увагу реципієнтів на тих питаннях, які далі будуть викладені в основній частині.

Тому метою цієї праці є аналіз участі вербальних і невербальних засобів в актуалізації харизматичного мовлення у межах вступних частин промов британських політичних лідерів.

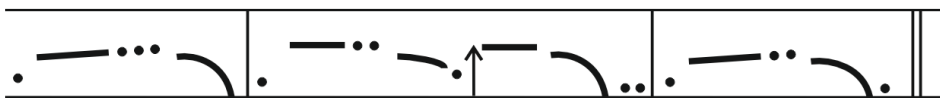
Для аналізу взаємодії вербальних і невербальних засобів у мовленні британських політичних лідерів було обрано вступну частину промови Девіда Кемерона. Зазначимо, насамперед, що Девід Кемерон – британський політик, який обіймав посаду прем'єр-міністра Великої Британії з 2010 по 2016 роки і лідера Консервативної партії з 2005 по 2016 роки. Інформанти визначили спікера як харизматичного, надавши йому загальну оцінку 6,5 за шкалою від 1 до 10. Серед головних характеристик, що виокремлюють спікера як харизматичного інформанти назвали його інтелект і вміння надихати слухачів. За результатами опитування, основними факторами, які актуалізують харизму цього мовця, є його здатність установлювати емоційний зв'язок з аудиторією, підкреслювати їх спільне минуле та доносити свою візію щодо теперішнього й майбутнього. Серед засобів актуалізації харизми провідними відзначено голос/інтонацію лідера (33%), а також сам зміст повідомлення/візії (67%). Думки інформантів щодо того, чи вплинули їх власні погляди і переконання на сприйняття спікера як харизматичного розділилися.

Розглянемо особливості взаємодії вербальних і невербальних засобів у першій промові Девіда Кемерона, яку він виголосив у якості Прем'єр Міністра Сполученого Королівства 11 травня 2010 року перед натовпом журналістів і спалахами десятків камер. Його промова була адресована мільйонам британців, лідером уряду яких він став.

Ураховуючи обставини виголошення промови, тоді 43-річний Кемерон, був одягнений у строгий чорний костюм та синю краватку, що відповідало кольорам Консервативної партії і підкреслювало його партійну належність. Міміка та жестикуляція мовця були стриманими, цілком відповідаючи комунікативній ситуації.

Виконаний нами лінгвістичний аналіз промов показав, що у вступній частині відсутні стандартні для офіційних промов звернення, мовець одразу починає виступ з висловлення-констативу, яке утверджує його нову роль.

Висловлення (1). *Her ¹Majesty the [\]Queen | has ¹asked **me** to ¹form a [↑]new [\]government | and ¹I have [\]accepted. ||*

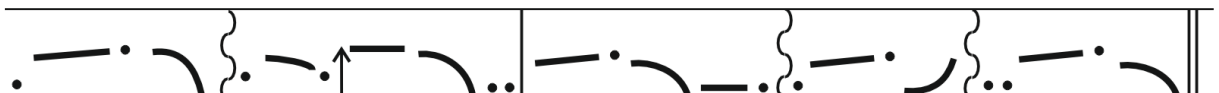
Мовний рівень. Прагматичний тип речення – констатив, функційне призначення якого полягає в інформуванні народу про те, що мовець вступає

в обов'язки лідера уряду. Використання іменників першої особи однини підкреслює відповідальність, яку на себе особисто бере лідер, та довіру королеви до нього, а епітет *new* виражає зміни, які лідер обіцяє втілити.

Просодичний рівень характеризується поділом речення на короткі інтонаційні групи, які складаються з однакових за структурою ритмічних моделей. У висловленні відсутні значні тональні перепади, що свідчить про офіційність комунікативної ситуації та емоційну контрольованість мовця. Водночас, уже з першого висловлення промова привертає увагу за рахунок емпатичного виділення її окремих елементів. Так, його перша й остання інтоногрупи (*Her Majesty the Queen...* та *and I have accepted*) вирізняються паралелізмом і їх ритмічного малюнка, й інтонаційної моделі, а їх віддалене розташування допомагає слухачеві об'єднати інформацію й коректно декодувати прагматичне спрямування висловлення – констатація факту входження в обов'язки лідера уряду. Оформлення ключових лексичних одиниць висхідним тактом високого тонального рівня (*Majesty* і *I*) виокремлюють заслугу лідера як нового глави уряду та легітимізацію його нової ролі за рахунок визнання Королевою. Спеціальний підйом на прикметнику *↑new* привертає увагу аудиторії до ідеї про те, що уряд під його керівництвом буде працювати повному. Оформлення висловлення хвилеподібним рухом тону і регулярним ритмом, виділення кожного повнозначного слова наголосом і термінальним тоном, помірним темпом, підсилює прагматичну складову середнього рівня емоційно-прагматичного потенціалу висловлення і транслює аудиторії впевненість і харизму мовця.

Паравербальні засоби. Відкритий погляд мовця спрямовано на аудиторію, яка присутня особисто (представники преси) та віртуально (в камеру, звертаючись до слухачів з іншого сторони боку екрану), завдяки чому Кемерон установлює зв'язок з тими, хто його бачить і чує. Вираз обличчя при цьому спокійний, стриманий і серйозний, а постава пряма. Перед мовцем немає нічого, окрім мікрофона, тому під час промови він тримає обидві руки разом в районі сонячного сплетіння. Напівкруговим рухом відкритої лівої долоні Прем'єр-Міністр інтенсифікує такі лексичні одиниця як *Her Majesty the Queen* і *to form a new government*.

Висловлення (2). *Be|fore I \talk § about that ↑new \government, | \let me \say \something § about the \one § that has \just \passed. ||*

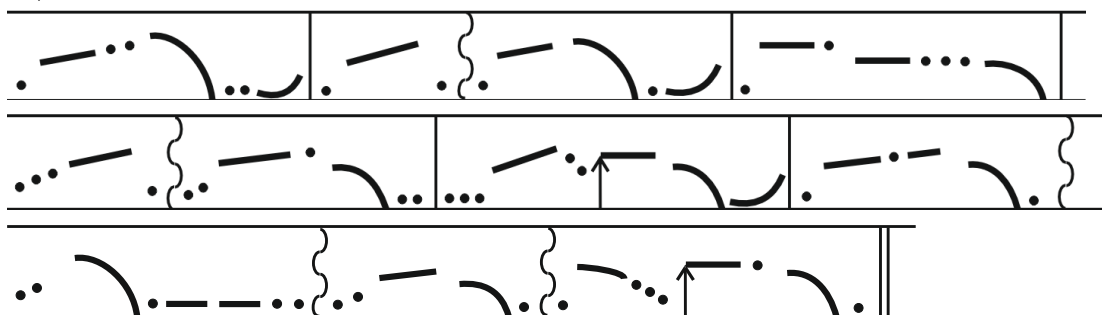

Розгляд *мовного рівня* свідчить про використання антонімічних означень (антитези) для опису уряду під керівництвом нового лідера та його попередників (з партії-опонента) як такого, що відійшов у минуле: *new government [...] the one that has just passed*. Прагматичний тип речення кваліфіковано як реквестив: мовець просить в аудиторії хвилинку уваги для вираження своєї поваги попередньому уряду.

Просодичний рівень. Висловлення складається з коротких інтонаційних груп, що зумовлено, в першу чергу, умовами комунікації: мовця сприймає на слух велика аудиторія, тому йому необхідно донести свої ідеї якомога чіткіше й зрозуміліше. Ключовий прикметник висловлення \uparrow *new*, як і в попередньому прикладі, інтенсифіковано спеціальним підйомом з метою привернення до нього уваги аудиторії. Оскільки офіційність комунікативної ситуації не передбачає актуалізації висловлень з високим рівнем емоційного потенціалу, спеціальний підйом слугує тим засобом, який дозволяє і виокремити необхідні лексичні одиниці чи ключову ідею, й уникнути монотонності офіційного мовлення. Середній тональний інтервал між просодичним оформленням *Be\fore* і *t\alk* також виконує роль одного із засобів підвищення емоційності мовлення на прийнятному для такої офіційної ситуації рівні.

Паравербальні засоби. Невербальна поведінка мовця загалом не змінилася. Напівкруговим рухом відкритої лівої долоні Кемерон знову інтенсифікує певні частини промови, зокрема *Before I talk about that new government* і *about the one that has just passed*, емпатизуючи протиставлення старого і нового урядів.

Висловлення (3). *Com\pared with a \decade \ago, | this \country \xi is \more \open at \home | and \more \compassionate a\broad | and that is \something \xi we should \all be \grateful for | and on be\half of the \upwhole \country | I'd \like to *pay \tribute \xi to the \outgoing \prime \minister \xi for his \long \record \xi of \dedicated \uppublic \service. ||*

Мовний рівень вирізняється частою актуалізацією прикметників з позитивною конотацією у вищому ступені порівняння, що показує визнання лідером заслуг і прогресу, досягнутих його попередником не лише у внутрішній, але й зовнішній політиці, що виражається дистантною антитезою *home – abroad*. Використання емоційно нейтральних епітетів *outgoing* і *dedicated* щодо попередника на посаді прем'єр-міністра знову виражає його повагу, визнання і ніби вказує на процес поступового переходу влади. Вживання займенника першої особи однини підкреслює особисту повагу лідера до його попередника, що демонструє модель поведінки та можливо допомагає послідовникам упоратися зі змішаними почуттями щодо нього. Висловлення є перформативом-подякою нового Прем'єр Міністра попередньому.

Просодичному рівню, подібно до попередніх висловлень, властивий поділ на короткі інтонаційні групи. Водночас, на відміну від них, для виокремлення ключових лексичних одиниць та запобігання монотонності мовлення мовець оформлює його спадно-висхідним рухом тону. Антитеза *home – abroad* інтенсифікується односпрямованою взаємодією просодичних засобів за рахунок оформлення контрастними ядерними тонами: висхідним на *home* і спадним на *abroad*. Середній рівень емоційно-прагматичного потенціалу висловлення в діапазоні допустимому для офіційності промови також реалізується за рахунок спадного тону на лексичній одиниці *tribute* та передтакту на слові *to* перед епітетом *outgoing*, виділеним високим спадним тоном. Привернення уваги аудиторії до семантично вагомої фрази ... *of dedicated public service* досягається завдяки спеціальному підйому та внутрішньосинтагменній паузі, чим Кемерон підкреслює, що його попередник сумлінно ніс свою службу, а службу вони, як політики, несуть саме перед народом. Гучність висловлення помірна, а головні ідеї інтенсифікуються за рахунок хвилеподібного руху тону та зміни інтенсивності на наголошених словах.

Невербальні засоби свідчать про те, що лідер не міняє свою поставу чи вираз обличчя під час виголошення вступної частини промови, зберігаючи постійний зоровий контакт з аудиторією. Жести руками підсилюють семантичну вагу емоційно забарвлених лексичних одиниць, виділених емпатичними просодичними засобами.

Виконаний аналіз вступної частини промови актуалізованої британським політичним лідером, показав, що поруч із функцією введення у предмет промови, її більш важливими функціями є атрактивна і сугестивна,

спрямовані на привернення уваги аудиторії, збудження когнітивно-мисленнєвої діяльності реципієнтів та введення в енергетичний резонанс з мовцем шляхом односпрямованої взаємодії засобів вербального, просодичного і паралінгвального рівнів, що в кінцевому рахунку викликає довіру в аудиторії і забезпечує транслювання харизматичності мовця.

Література

Абрамович, С. Д., Молдован, В. В. & Чикарькова, М. Ю. (2004). *Риторика загальна та судова*. Київ: Юрінком Інтер.

Бойченко, М. К. (2023). Методика експериментального дослідження взаємодії вербальних і невербальних засобів у публічному мовленні харизматиків. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: серія «Філологія»*. Острог: Вид-во НаУОА. Вип. 19(87). 38–44. DOI: 10.25264/2519-2558-2023-19(87)-38-44.

Мацько, Л. І., & Мацько, О. М. (2003). *Риторика: навч. посіб.* Київ: Вища школа.

Паламар, Н. І. (2019). Вступ похвальної промови як частина її структурно-композиційної побудови. *Вісник університету імені Альфреда Нобеля. Серія «Філологічні науки»*. № 2 (18). 213-236. DOI: 10.32342/2523-4463-2019-2-18-18

ЗАКОНОМІРНОСТІ ЧАСТОТИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТИПІВ ШКАЛИ У ПРОМОВАХ ПРЕЗИДЕНТІВ ІЗ ЕЛЕКТОРАЛЬНОЮ СИТУАТИВНО-ТЕМАТИЧНОЮ ДОМІНАНТОЮ

Савчук В.І.

Університет Григорія Сковороди в Переяславі

valeriy_savchuk@ukr.net

The study presents the findings from an experimental phonetic analysis of head types in presidential speeches. It demonstrates that both reduced and descending stepping heads are effectively employed for emotional argumentation. The results indicate that these intonation group elements are of great importance for carrying emotional potential of communicative moves from the speaker to the audience.

Key words: head, presidential speech, communicative moves, EPP level, rational and emotional argumentation.

Значущість інституту президентства у політичному житті суспільства не може бути переоцінена, оскільки він впливає на ключові аспекти внутрішньої і зовнішньої політики, формує громадську думку й спрямовує націю через різноманітні виклики та можливості. Одним із головних інструментів, через який президенти реалізують цей вплив, є публічні виступи, які не лише відображають політичні позиції і визначають напрями діяльності уряду, але й слугують засобом для встановлення зв'язку з громадянами та міжнародною спільнотою.

У цьому процесі інтонаційні засоби відіграють провідну роль, оскільки вдало дібрана палітра останніх ефективно виокремлює ключові моменти і робить їх більш запам'ятовуваними, дозволяє президентам викликати широкий спектр емоцій, від ентузіазму й упевненості до співчуття і рішучості, що сприяє формуванню суспільної думки та спонукає електорат до дій. Таким чином, дослідження просодичних підсистем у контексті президентського дискурсу стає важливим не лише для визначення механізмів впливу на аудиторію, але й для розуміння принципів функціонування ефективних комунікативних стратегій і тактик. Це відкриває шлях для глибшого аналізу взаємодії між політичним лідерством і суспільством, дозволяє поглибити уявлення про вплив мовних засобів на формування публічної політики та суспільних настроїв.

Дослідження зосереджено на специфіці просодичного оформлення комунікативних ходів президентських виступів. З огляду на це, матеріал розглядався у межах таких комунікативних ходів (далі КХ) як аналіз-«плюс»,

викриття, обіцяння, кооперація, спонукання тощо. Усю сукупність було систематизовано за двома критеріями: емоційно прагматичний потенціал (далі ЕПП) і тип аргументації (емоційна та раціональна). Безпосередньому аналізу підлягала така ділянка інтонаційної групи як шкала з урахуванням її висотно-тональних показників, що дозволило визначити її роль в актуалізації КХ у промовах президентів із електоральною ситуативно-тематичною домінантою.

Проведений аналіз функціонування типів шкали виявляє високу рекурентність передовсім усіченої, поступово спадної ступінчастої та інтенсифікований різновид останньої раптовим підйомом як інваріантну ознаку промов електоральної площини президентського дискурсу, що цілком природно з огляду на високий рівень емоційності досліджуваних фрагментів промов. При цьому очевидним є також варіювання характеру типів шкал і в контексті актуалізації КХ, і за критерієм емоційної та раціональної аргументації. Зокрема, опосередкованим емоційною аргументацією КХ властива збільшена частота усіченої шкали (самопрезентації 28,25%, аналізи-«плюс» 30,00%, відведення критики 32,97%, застереження 30,78). Ця особливість зберігається також у випадку з КХ самопрезентації і застереження (28,15% і 39,78% відповідно), актуалізованих засобами раціональної аргументації, де питомої ваги набуває повна поступово спадна ступінчаста шкала, частка якої переважно охоплює 20–50% від загальної кількості використовуваних різновидів шкал у більшості КХ.

Подібне пояснюється, тим що базисом емоційної аргументації є апеляція до емоцій аудиторії з метою переконати їх у певній позиції, викликати реакцію, або змусити діяти. Відповідно, характер шкал повинен експонувати інформацію у такий експліцитний і зрозумілий спосіб за якого виникатиме бажаний для мовця стан, і при цьому збалансована так, щоб не створювалася надмірна емоційність, яка може відволікати від логічних аргументів, або змушуватиме слухача відчувати маніпуляцію. Так, наступний приклад демонструє високу ефективність усіченої шкали у створенні чітких і конкретних меж аргументації, що особливо важливо при формуванні сприйняття позиції мовця як обґрунтованої та надійної: *For ¹more than ¹thirty years, / from ¹social se¹curity / to the ¹war a¹gainst ¹poverty, / we have ¹diligently ¹worked / to en¹large the ¹freedom of ¹man.|| And as a result, / A¹mericans to¹night / are ¹freer to live / as they ¹want to ¹live, / to ¹pursue their am¹bitions, / to ¹meet their de¹sires, / to ¹raise their ¹families / than at ¹any ¹time / in ¹all of our ¹glorious ¹history.||* (Johnson, 1964).

Приклад демонструє, що риторична виразність президента забезпечується насамперед маніпуляціями з усиченою шкалою та подрібненістю інтоногруп, завдяки яким фокалізуються саме ті аспекти промови, що якнайповніше сприяють актуалізації персуазивно-семантичного потенціалу експонованого фрагментом промови КХ і в такий спосіб передають до сфери слухача найбільш вагомні кванти інформації. Серед них знаходимо синтаксичний паралелізм (*to live... to pursue... to meet... to raise...*) поєднаний з емоційно зарядженими епітетами, які символізують свободу (*diligently worked; freedom of man; glorious history*) і які покликані встановити міцний емоційний зв'язок з аудиторією. На просодичному рівні це досягається розширенням тонального діапазону інтоногруп, чергуванням висхідних (*security*) і спадних ядерних тонів (*poverty*) з кульмінацією на дієслові *worked*, де високим ядерним тоном створюється ефект напруження, а слухач може відчувати емоційну причетність і позитивно оцінювати заявлені ідеї.

За раціональної аргументації акцент зосереджено на логіці та розумінні, тому, поруч з типами шкал інваріантними для ситуації прямого контакту з аудиторією, збільшується частка шкал, які забезпечують структурування інформації в логічному порядку, сприяють ясності та послідовності аргументів. Це демонструє такий типовий приклад: *In the ¹last ¹year a ¹lone, / we ¹cut ¹oil ¹imports / by ¹one ¹million ¹barrels a ¹day, / ¹more than ¹any ¹administ¹ration in ¹recent ¹history.* || (Obama, 2012).

Як бачимо, фрагмент промови президента Б. Обами, виголошений на з'їзді демократичної партії, кваліфікований як КХ самопрезентація з високим рівнем ЕПП, поєднує односпрямовану дію риторичних, лексико-фразеологічних й інтонаційних засобів. За рахунок тонального максимуму на займеннику *any* та низького спадного ядерного тону на стилістично маркованому епітеті *recent history* створюється контраст у перепадах тональних рівнів, який забарвлює висловлення і динамізмом, і переконливістю. Крім того, саме членування висловлення, особливо на ділянці 2ї і 3ї інтоногруп (*we ¹cut ¹oil ¹imports / by ¹one ¹million ¹barrels a ¹day*), синтаксично-сміслова наповненість яких безсумнівно вказує на можливість їхнього функціонування як однієї цілої, розділено на два коротші сегменти з усиченою і поступово спадною шкалами, що дозволило президенту ефективніше здійснити раціональну аргументацію. Насамперед, це поява низького висхідного ядерного тону, експонування незавершеності думки яким, значно виразніше привертає увагу до інтоногрупи (*by ¹one ¹million ¹barrels a ¹day*), де за рахунок збільшення тонального діапазону шкали та швидкості

зміни руху спального ядерного тону марковано вагомість досягнень діючої адміністрації.

Наступною за рекурентністю у промовах з електоральною ситуативно-тематичною домінантою є повна поступово спадна ступінчаста шкала. Її найбільша частка зафіксована для тактик акцентування негативних рис і театральності з практично рівновеликою рекурентністю для КХ кооперація і спонукання (40,50% і 38,20% відповідно), найвищими показниками для КХ обіцяння (60,45%) і коливанням від 24% до 26% для решти КХ опосередкованих емоційною аргументацією. Водночас, у випадку з раціональними формами переконування спостерігається подекуди рівновеликий розподіл частоти (близько 30% для кожного КХ) поступово спадної ступінчастої та поступово спадної ступінчастої з порушеною поступовістю шкал. Закономірність функціонування цієї шкали вбачається у її здатності структурувати аргументи за ступенем їхньої важливості чи переконливості. Ця шкала допомагає аудиторії краще сприймати й засвоювати інформацію, пропонуючи її в логічному і зрозумілому порядку.

Таким чином, аналіз функціонування типів мелодичних шкал у президентських промовах виявив, що усічені та поступово спадні ступінчасті шкали ефективно використовуються для емоційної аргументації шляхом виокремлення ключових для актуалізації комунікативних ходів сегментів повідомлення. Раціональній аргументації властива збільшена частка інтоногруп з повними поступово спадним ступінчастим шкалам для логічного структурування інформації. Така особливість як один із засобів експресивного інтонування тексту промови сприяє ефективному втіленню персуазивно-сугестивного потенціалу риторичних практик президента, збільшує потенціал імовірного емоційного відгуку аудиторії.

Література

Johnson, L. B. (1964). *Acceptance Speech at the Democratic National Convention (August 27, 1964)*. Retrieved March 21, 2024, from <https://millercenter.org/the-presidency/presidential-speeches/august-27-1964-acceptance-speech-democratic-national>

Obama, B. (2012). *Acceptance Speech at the Democratic National Convention (September 6, 2012)*. Retrieved March 21, 2024, from <https://www.npr.org/2012/09/06/160713941/transcript-president-obamas-convention-speech>

ФОНОСЕМАНТИЧНІ Й ФОНОСТИЛІСТИЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ ТЕКСТІВ РІЗНИХ ЖАНРІВ

THE AZOV SEA AND THE POET PROPERTIUS (50 B.C.–16 B.C.)

Claudio Barna

University of Milan (Università degli Studi di Milano), Italy

claudio.barna@libero.it

The paper is focused on Latin poet Sextus Propertius, who lived between 50 and 16 centuries before Christ, was the author of elegies, cited in a verse the Azov Sea with the name of Maeotis in a parangon, ut Maeotica nix (II 3,11) (as the snow of Azov Sea). Even though we have other Latin authors writing about Maeotis, Propertius is the most ancient one. The author puts forward the ideas that Azov Sea entered the Roman imagination, and thus the Western culture, even before Christ.

Key words: *Azov Sea, Latin, poetry, elegy, ancient Rome, Ukraine.*

The Latin poet Propertius (50 B.C.–16 B.C.) is one of the most relevant authors of elegies, in this golden age of emperor Augustus, time full of great poets, such as Vergilius, Horatius, Ovid, Tibullus, and, by the way, Propertius. They could live well because a man of Augustus, Maecenas, protected them, that so far Maecenas is quintessential the name of a protector of arts nowadays. Other elegiac poets are the mentioned Tibullus, who praised peace and lived in the country, exalting his beloved Delia, and Ovid, who wrote many works, but the most famous is perhaps the *Metamorphoseon*, that was a school text for all the Middle Age, and it's charming even so far. Propertius left us four books of elegies, where he sang his love for Cynthia, in what he called *servitium amoris* (serfdom of love), substituting love to war, and becoming a *miles amoris* (soldier of love).

In this frame we find the elegy iii of the second book. Here the author, as usual in love with poetry, sings about the beauty of his beloved. In versis 10 – 11 – 12 we find this parangon:

*lilia non domina sint magis alba mea;
ut Maeotica nix minio si certet Hiberno,
utque rosae puro lacte natant folia.*

Translation:

*The lilies are not whiter than my mistress,
as the snow of Azov sea struggle with Spanish minium,
as leaves of roses swim in sheer milk.*

We must stress the cleverness of the poet, who, with two adjectives, points out the two extremes of Europe: Ukraine to the East and Spain to the West.

The quotation of *Maeotis*, Azov sea, can be found in the works of other Latin authors, such as Plinius the elder, and other poetry. Plinius wrote, between other books, an encyclopedia, *naturalis historia*, but this quotation of Propertius is the first that we have received from the transmission of texts. Plinius the elder died, by the way, in 79 AD, to observe the eruption of Vesuvius volcano,

The fact to be in a poem written before Christ reveals the early interest of Rome towards the nowadays Ukraine, and the presence of Azov sea in the western imagination, confirmed since the time of Greek colonies.

L'INCARNATION LINGUISTIQUE DE LA PROSODIE DES DEVIATIONS COMMUNICATIVES DANS LES ŒUVRES DE BERNARD WERBER

Zhanna Buts, Iryna Kryvenets

Université nationale technique d'Ukraine

"Institut polytechnique de Kyïv Igor Sykorsky"

kryvenets.iryna@lil.kpi.ua

The article is devoted to the study of non-verbal communication means, particularly prosodic ones, which realise communicative deviations in a literary work. The research is based on the short stories of the French science fiction writer Bernard Werber. It was found out that prosodic components of communicative deviations in the character's speech help create vivid and authentic characters in the work, further depicting their personalities in general and communicative portraits in particular.

***Key words:** prosody, communicative deviation, literary work, Bernard Werber.*

Les moyens linguistiques de la prosodie des déviations communicatives dans les textes littéraires constituent une composante complexe et importante de l'art du mot. La prosodie, englobant des éléments tels que l'intonation, le rythme, le tempo, le ton, le timbre, etc., confère aux textes une respiration vivante, permettant aux auteurs de créer des images, d'exprimer des sentiments et de créer une atmosphère.

L'**objectif** de ce travail consiste à définir les moyens linguistiques de la prosodie des déviations communicatives dans les œuvres de Bernard Werber.

L'étude des moyens lexicaux que l'écrivain peut utiliser pour représenter la déviation communicative est **actuelle** et importante car elle permet de mieux comprendre les mécanismes à l'origine des conflits communicatifs et des malentendus entre les locuteurs. L'analyse des moyens lexicaux utilisés par l'écrivain pour transmettre la déviation communicative dans une œuvre littéraire aide à révéler a) les facteurs qui contribuent aux malentendus entre les personnages, ainsi que b) les caractéristiques du portrait communicatif du personnage, son image, son caractère, sa personnalité.

Les œuvres de B. Werber ont été choisies comme **le matériel de notre étude** scientifique.

La prosodie fait partie des moyens de communication non verbaux acoustiques. Elle inclut le rythme de la parole, le ton, le timbre, l'intensité sonore, le style de parole, le mode d'articulation (claquement, chuchotement, roulement de r, etc.). Les linguistes et les spécialistes contemporains étudient activement l'impact des éléments prosodiques sur la perception du texte. Par exemple, des recherches

montrent que le changement d’intonation peut modifier la charge sémantique des répliques de personnages dans un dialogue, leur donnant différentes nuances émotionnelles. La structure rythmique des phrases et des paragraphes est également d’une grande importance. Les auteurs peuvent modifier le tempo et le ton pour transmettre la tension ou, au contraire, créer une atmosphère de calme et de détente.

Dans les textes littéraires, la prosodie est souvent utilisée pour renforcer le thème et l’ambiance. Par exemple, un rythme rapide et des phrases courtes peuvent souligner la tension dans une scène de combat, tandis qu’un ton doux et un tempo lent peuvent créer une atmosphère romantique. Il est également important de prendre en compte les caractéristiques prosodiques de la langue des personnages, ce qui aide à les caractériser et à créer un dialogue authentique.

Bernard Werber est un célèbre écrivain français spécialisé dans le genre de la science-fiction. Dans ses œuvres, Werber aborde des concepts non conventionnels et futuristes, reflétant sa vision unique du monde. Il est connu pour ses intrigues captivantes et ses rebondissements imprévisibles qui captivent les lecteurs. L’œuvre de Werber est caractérisée par une profonde base philosophique qui éclaire divers aspects de l’existence humaine et de la société. Il combine habilement des éléments de science-fiction, de thriller et de mystère pour créer des œuvres uniques qui laissent une marque profonde dans le cœur des lecteurs. B. Werber est réputé pour sa capacité à aborder des sujets complexes à travers des histoires passionnantes et captivantes. Il utilise activement des faits scientifiques et des concepts pour créer un contexte réaliste pour ses mondes fantastiques. Parmi ses œuvres les plus célèbres figurent "*L’Empire des Anges*", "*Les Fourmis*", "*Demain les Chats*", "*Le rire du Cyclope*", "*Troisième humanité*" etc. qui ont été acclamées à la fois par les lecteurs et par les critiques. Werber est également connu pour sa capacité à créer des images et des descriptions vivantes qui aident les lecteurs à imaginer ses mondes fantastiques.

En tenant compte des caractéristiques stylistiques et thématiques des œuvres de B. Werber, où se mêlent des thèmes philosophiques complexes et de la science-fiction, on rencontre parfois des déviations communicatives dans les interactions entre les personnages. Selon la définition du linguiste ukrainien F.S. Batsévitch, la déviation communicative est un dysfonctionnement dans la communication, la non-atteinte de l’effet perlocutoire, etc., causés par une compétence communicative insuffisante du destinataire : la non-observation des règles, des postulats, des conventions du code communicatif. Elle est liée à la spécificité de la sémantique communicative et aux facteurs pragmatiques (Бацевич, 2009, p. 339).

Par exemple, dans la nouvelle de Bernard Werber "*Le chant du papillon*", qui fait partie du recueil "*L'arbre des possibles*", il est question d'une expédition scientifique vers le Soleil. Au stade de sa planification et de l'explication du projet aux membres de la NASA, un scientifique nommé Simon Katz expose l'idée de manière si calme et confiante que le secrétaire général de la NASA explose simplement de colère, considérant ce projet comme absolument irréalisable.

Le secrétaire tapa du plat de la main sur la grande table d'acajou de la salle de réunion.

— *Mais bon sang, souvenez-vous du mythe d'Icare ! Ceux qui tentent d'approcher du Soleil se brûlent les ailes !* (Werber, 2002, p. 103)

Dans l'exemple donné, une déviation communicative entre les personnages découle d'une vision et d'une perception différentes d'une question par les deux personnages. Le non-atteinte de l'effet perlocutoire du message est causé par la faible compétence communicative de l'expéditeur, ce qui s'est manifesté à la fois par une explication insuffisante de ses intentions à l'interlocuteur (au niveau lexical) et par un comportement quelque peu confiant et détendu (les moyens de communication non verbaux) de Simon Katz. Il frappe du plat de la main sur la table et s'énerve en utilisant l'expression "*Mais bon sang*", ce qui souligne le ton élevé et l'émotivité de sa réplique. L'utilisation de moyens de communication verbaux et non verbaux transmet au lecteur le caractère enflammé du personnage, qui permet un ton de voix élevé dans la communication professionnelle.

Examinons un autre exemple de déviation communicative entre les personnages de la nouvelle "*L'ermite absolu*", qui fait également partie du recueil "*L'arbre des possibles*":

— *Chérie, lui dit-il, comprends-tu ce qui m'obsède ? Vivre ne sert à rien. On n'apprend rien, on ne fait que redécouvrir ce qu'on sait déjà depuis longtemps.*

Elle s'assit auprès de son mari et lui parla avec douceur :

— *Excuse-moi, Gustave, mais je ne te suis pas.* (Werber, 2002, p.116)

Dans l'extrait donné, le docteur en sciences Gustave Roublet raconte à sa femme une idée folle de séparer son cerveau de son corps pour une expérience scientifique. Le savant est convaincu que le cerveau, dans un environnement spécifique qui assurera sa nutrition et soutiendra sa vie, peut vivre éternellement. La femme, nommée Valérie, ne peut pas croire ce qu'elle entend, elle est troublée et pense qu'elle a peut-être mal compris son mari. Elle s'assoit à côté et parle doucement en disant qu'elle ne comprend pas ce qu'il dit. Le composant prosodique non verbal, exprimé lexicalement par l'expression "*avec douceur*" (douceur (n.f.) – Qualité morale qui porte à ne pas heurter autrui de front, à être patient, conciliant, affectueux

(Dictionnaire, 2024)), dépeint une atmosphère calme dans la situation de malentendu entre les interlocuteurs, un ton de voix doux, un timbre bas, le caractère expressif et apaisant de l'épouse du scientifique.

En guise de conclusion, on peut constater que l'incarnation linguistique de la prosodie dans les textes littéraires est un élément clé de la créativité de l'écrivain. Comprendre et savoir utiliser les moyens prosodiques permet aux auteurs de créer un texte qui non seulement transmet les événements de l'intrigue, mais aussi suscite une réaction émotionnelle chez les lecteurs, rendant les œuvres littéraires inoubliables et vivantes. L'œuvre de Bernard Werber continue d'inspirer et de captiver la nouvelle génération de fans de science-fiction avec ses histoires élaborées et ses réflexions morales profondes.

Bibliographie

Бацевич, Ф. С. (2009). *Основи комунікативної лінгвістики*: підруч. Київ: ВЦ «Академія».

Dictionnaire Robert (2024). [Ressource électronique]. Mode d'accès: <https://dictionnaire.lerobert.com/definition/douceur>

Werber, B. (2002). *L'Arbre des possibles et autres histoires*. Paris: Albin Michel.

PHONOSEMANTIC AND PHONOSTYLISTIC FEATURES OF ENGLISH NOVELS OF 19TH CENTURY

Maria Levishchenko, Olha Shum
National Technical University of Ukraine
“Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute”
Levishchenko1883@gmail.com
oshym@ukr.net

The paper is focused on some of the phonosemantic and phonostylistic features typical of the 19th-century English novels. It is considered that the authors made use of sound-related elements not only to convey meanings but also to create a distinctive literary style that resonated with the themes and emotions of the time. It is revealed that in the 19th-century English novels, phonosemantic and phonostylistic devices were quite a notable feature that contributed to the overall richness and aesthetic quality of the literary works. During that period the authors strategically employed sound-related elements to evoke emotions and enhance the artistic expression of the meanings.

Key words: *phonosemantic, phonostylistic features, novels, rhythm, melody, dialogue patterns, alliteration, assonance.*

Phonosemantics and phonostylistics explore the relationship between the sound and meaning in language. While it's challenging to provide a full and complete analysis of all 19th-century English novels, we will make an attempt to identify some general trends and characteristics in terms of phonosemantic and phonostylistic elements' application in the novels of that period. We will outline some of these features in the present paper.

Word Choice and Sound Symbolism. In the novels of the 19th century, particularly during the Romantic and Victorian periods, the word choice and sound symbolism played a significant role in shaping the narrative and enhancing the emotional impact of the stories. Authors in the 19th century often employed words with sounds that mirrored their meanings, for instance, imitating sounds of nature or using onomatopoeic words to create a more vivid and sensory experience. Authors often employed words that imitated the sounds they described, adding a sensory and immersive dimensions to the writing. For instance, the words like *whisper*, *murmur*, or *rustle* were used to evoke specific sounds within the narrative. Ch. Dickens, for example, was known for making use of the names that captured the essence of the characters, contributing to the overall phonosemantic effect of the novel.

Rhythm and Meter. Many novels of the 19th century were written with a careful consideration of rhythm and meter. The prose often acquired a poetic melodic quality as the authors employed varied sentence structures to create a specific cadence. A variety of sentence structures also served to create a rhythmic flow in the prose. This could include the use of short, punchy sentences for the emphasis or

longer, more complex sentences for descriptive passages. Many novelists aimed for a melodic quality in their writing, utilising a combination of long and short sentences to create a pleasing rhythm. The melodic organisation of the prose contributed to its overall readability and aesthetic appeal of the narrative.

Dialogue Patterns. The writers were attentive to the phonetic qualities of dialogues to distinguish characters and reflect their social status, education, or the regional background. Dialects and accents were sometimes represented phonetically in the dialogue to emphasise character traits and cultural differences. Authors aimed for realistic and naturalistic dialogue, seeking to capture the way people spoke in everyday life. This approach was especially prevalent in novels that focused on social realism and detailed character portrayals. Dialogues were often used to convey social class distinctions. Characters from different social classes would speak in distinct ways, with variations in their vocabulary, grammar, and pronunciation. This added authenticity to the portrayal of diverse characters and settings. Politeness and formality were important aspects of the 19th-century social interactions, and those were reflected in the dialogues. Characters often used formal language, titles, and expressions of courtesy in their conversations, particularly in social settings.

Alliteration and Assonance. Authors frequently employed alliteration and assonance for aesthetic purposes, contributing to the musicality of the language. That was especially evident in poetic prose and descriptive passages. They frequently used alliteration to create the text rhythmic and poetic effect. It added musicality to the prose, making it more engaging for readers. Charles Dickens, in particular, was known for his masterful use of alliteration. In “Bleak House”, for instance, he writes: “*Fog everywhere. Fog up the river, where it flows among green aits and meadows; fog down the river, where it rolls defiled among the tiers of shipping.*” (Ch. Dickens). Similarly to alliteration, assonance was employed to create a pleasing and harmonious quality of the writing. It often contributed to the overall musicality of the prose. Thomas Hardy, in “Tess of the d'Urbervilles”, uses assonance to evoke a sense of melancholy: “*The season developed and matured. Another year's installment of flowers, leaves, nightingales, thrushes, finches, and such ephemeral creatures, took up their positions where only a year ago others had stood in their place...*” (Hardy Th.).

Symbolic Names and Titles. Titles of novels and characters' names were often chosen with phonosemantic considerations, aligning with the themes or characteristics of the story. Some novels featured titles that were allegorical or descriptive, providing clues about the themes or messages conveyed in the story. Ch. Dickens, in his “Bleak House”, conveys a sense of the legal and societal decay through the title and various character names. The authors frequently used names and titles with references to

mythology or biblical stories, adding layers of meaning to their narratives. This practice connected the novel to the larger cultural and religious themes.

Sound Devices for the Emotional Effect. The authors used phonostylistic elements such as repetition, consonance, or dissonance to evoke specific emotions in the readers. This was particularly important in the scenes of heightened tension or emotional significance. The choice of words and the overall tone of the writing contributed to the emotional impact of the text. The writers selected the words with particular connotative meanings and hues to shape the readers' emotional response. Metaphors and similes often included sound-related elements, connecting sensory experiences to emotions. These figurative language devices enhanced the descriptive power of the text and intensified its emotional effects. The use of dialogue, with attention to rhythm, tempo, and expressive language, contributed significantly to the emotional resonance of a narrative. Dialogue patterns conveyed the characters' emotions, relationships, and conflicts.

Influence of Poetry. The 19th century witnessed a strong influence of Romantic poetry, and thus the novelists often borrowed poetic techniques such as euphony (pleasant sounding) or cacophony (harsh sounding) to enhance the emotional impact of their narratives. The emphasis on emotional intensity and subjective experience, characteristic of the Romantic poetry, permeated the 19th-century novels. Writers explored characters' inner thoughts and emotions in a way that mirrored the introspective nature of the poetry. Poetic influence contributed to the use of the elevated and eloquent language means in the 19th-century prose. Authors often sought to convey complex emotions and ideas through the carefully chosen words, reflecting the influence of poetry's expressive power.

Mimicry of Speech Patterns. The authors of that time often attempted to capture the natural intonation of the spoken language, including dialects and colloquialisms, in order to make their characters and settings more authentic.

It is important to note that the outlined phonosemantic and phonostylistic trends can vary among different authors and literary movements within the 19th century. There is no doubt that each writer had a unique style, and the use of phonosemantic and phonostylistic elements was influenced by a number of factors such as individual preferences, the literary movement of the time, and the thematic focus of the novel.

References

Hardy, Th. *Tess of the d'Urbervilles*. URL: <https://www.gutenberg.org/files/110/110-h/110-h.htm> (12.02.24).

Dickens, Ch. *Bleak House*. URL: <http://www.fullbooks.com/Bleak-House1.html> (12.02.24).

ЗАСОБИ ЕМОЦІЙНО-СМИСЛОВОГО ЗОБРАЖЕННЯ БРЕХНІ У РОМАНІ “БЕРТА ІСЛА” ХАВ’ЄРА МАРІАСА

Борбенчук І. М.

*Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»
borbenchuk.ira@gmail.com*

The research is focused on the study of semantic emotional means used in the novel “Berta Isla” by the Spanish novelist Javier Marías. In the novel, where the themes of espionage and the world of Oxford “community”, of love story and betrayal, meetings and parting are interwoven, Berta Isla’s life is spent in constant anticipation of her husband’s return from another trip. On the basis of reflections full of doubts, disappointments, and emotional tension, the author reveals the inner world of the characters, as well as conveys his own philosophical message and critical views on the time depicted in the novel.

Key words: *emotional state, gradation, Spanish literature, comparison.*

Одним із найкращих у творчому доробку іспанського прозаїка Хав’єра Маріаса є роман “Берта Ісла” (2017), де переплелися теми шпигунства і світу оксфордської “спільноти”, історія кохання і зради, зустрічі й розлуки. Із властивим критичним поглядом на світ та своєрідною філософією, автор розкрив глибину внутрішнього світу жінки Берти Ісла, яка жила у постійному очікуванні на повернення свого чоловіка, що зникав на кілька місяців чи довгі роки.

Хав’єр Маріас майстерно виписує почуття Берти Ісла через її емоційний стан, що постійно змінюється під впливом двох обставин: Томас Невісон зникає і повертається до своєї сім’ї. Тривоги, невпевненість, сумніви, які постійно супроводжують Бертю Ісла, починаються вже з перших рядків і змушують задуматися, чи справді саме її чоловік знаходиться поруч: *“Якийсь час вона не була впевнена, з ким живе – зі своїм чоловіком чи з його двійником... Інколи їй здавалося, що він – справжній, інколи – ні, а інколи вона вирішувала ні про що не думати, просто бути поряд із тим, хто скидався на її чоловіка, хоча був старшим за нього”* (Маріас, 2019, с. 5).

Для створення емоційного напруження автор використовує градацію у формі іменників: *“Жоден із них не нагадував злочинця, хулігана, агресивного, брутального й небезпечного типа”* (Маріас, 2019, с. 111), для наростання подій і думок вживається градація у формі дієслів: *“...поводяться, мов шуліки: трохи відходять, кружляють, підлітають, вичікують і роблять нову спробу”* (Маріас, 2019, с. 69). Вдалою є градація, де внутрішні відчуття переплітаються з дією: *“У свою чергу, йому довелося відповісти,*

вдовольнити мене майже невидимою пилінкою, травинкою, іскринкою, слабким спалахом правди” (Маріас, 2019, с. 157).

Філософська позиція Х. Маріаса тяжіє до соліпсису, що відтворена у розмовах Томаса Невісона із таємними агентами у розумінні їхнього призначення і місця у світі: *“Ми – важливі особи, але водночас ми – ніхто. Ми не існуємо, але ми присутні, а там, де ми існуємо, нас немає”* (Маріас, 2019, с. 123).

Емоційно-сміслові наповнення у романі виконують порівняння: *“Приємне враження справляла гарна, щира, привітна посмішка, що відкривала рівні й квадратні, мов мініатюрні клавіші, зуби”* (Маріас, 2019, с. 160). Примітно, що другорядний герой, який вперше з’являється перед Бертою за відсутності Томаса привертає її увагу саме зубами і це насторожує. У момент викриття справжнього обличчя і сутності героя автор знову вживає порівняння, що підсилює недовіру, занепокоєння і викриває брехню: *“Він спробував посміхнутися, демонструючи свої квадратні, мов мініатюрні клавіші, зуби”* (Маріас, 2019, с. 175).

Для узагальнення життєвої позиції і розуміння навколишньої ситуації автор вдається до філософських сентенцій, які передають оцінні судження героїв: *“Немає нічого особливого у брехні – вона доступна кожному бовдуру”* (Маріас, 2019, с. 207), *“Люди завжди роздають обіцянки, що їх не здатні виконати”* (Маріас, 2019, с. 215), *“Навіть те, що існує, насправді не існує”* (Маріас, 2019, с. 235). Ці висловлювання розкривають стан, у якому постійно жила Берта Ісла і намагалася визначити, де правда, а де брехня. Для протиставлення і підсилення цих понять автор використовує розгорнуту антитезу: *“Будь-яка отримана нами інформація може бути правдою або брехнею, важливою або несуттєвою, руйнівною або нешкідливою, впливати на життя або не зачіпати взагалі”* (Маріас, 2019, с. 207).

Підсумовуючи, можемо зазначити, що завдяки специфічним емоційно-смісловим засобам Хав’єру Маріасу вдається передати одну з людських моральних вад, на якій побудований роман «Берта Ісла», та відтворити цілий спектр відчуттів, які вона викликає – сумнів, тривога, невпевненість.

Література

- Маріас, Х. (2019). *Берта Ісла* / пер. з ісп. І. Шевченко. Харків: Фабула.
Candeloro, A. (2020). Berta Isla, de Javier Marías: Una lectura intertextual (de T. S. Eliot a Hawthorne y Milton). *Actio nova: revista de teoriade la literatura y literatura comparada*. 4: 46–65.

КОМУНІКАТИВНА ПОВЕДІНКА НАРЦИСИЧНОГО ТИПУ ОСОБИСТОСТІ У ХОДІ СУПЕРЕЧКИ

Северина Г.Г.

*Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»
severyna.kpi@gmail.com*

The research seeks to uncover the influence of the speaker's psychological characteristics on a communicative process in general. The paper is an attempt to outline communicative behaviour of a narcissistic type of personality in an argumentative situation with a specific focus on verbal, non-verbal, and paraverbal cues.

Key words: *narcissistic character, psycholinguistics, argumentation, communicative behaviour, nonverbal cues.*

Відомо, що сучасний етап дослідження актуалізації мовлення в межах антропоцентризму вимагає розкриття індивідуально-маркованих характеристик мовців та виокремлення моделей їх комунікативної поведінки. При цьому особлива увага звертається на встановлення психофізіологічних та емоційно-прагматичних ознак мовлення різних типів індивідів, які здатні здійснювати вплив на специфіку породження, актуалізації і декодування ними висловлень у певних ситуаціях спілкування. Тому метою цієї роботи постає висвітлення основних мовних і позамовних сигналів поведінки особистості з нарцисичною структурою характеру під час комунікативної ситуації суперечки.

Психоаналітикиня Ненсі Мак-Вільямс (McWilliams, 2011, с. 176-178) описує нарцисичний тип особистості як такий, що залежать від думки оточуючих. Авторка підкреслює, що нарциси перманентно знаходяться в пошуку схвалення та самоствердження, не нехтуючи досягнення останнього за рахунок інших. За мету така особистість ставить підтримку власного іміджу та маніфестацію свого авторитету. Комуніканти з нарцисичним проявом не бояться поступатися власними принципами, але при цьому мають острах не стати повноцінними членами колективу чи не досягти власної мети будь-якими засобами. Подекуди, вони ставлять перед собою нереалістичні цілі і потрапляють у пастку власного перфекціонізму. Висвітлюючи специфіки нарцисичної організації характеру, Н Мак-Вільямс послуговується терміном «Комплекс Бога», який був уведений британським психоаналітиком Ернестом Джонсом для підкреслення відчуження таких індивідів та їх «марення про всемогутність». Дослідниця також зазначає, що почуттями-індикаторами цього типу характеру можуть бути сором і заздрість. Більш того, такі

особистості бояться бути осоромленими чи піддатися критиці (там само, с. 179-180).

Згідно з DSM-5 (*Diagnostic and Statistical Manual of mental disorders, fifth edition*), існує декілька виявів, які характеризують поведінку нарцисичних особистостей (Джаббарова, Шукалова & Даніліч-Скакун, 2021, с. 72), а саме:

- перебільшення власних можливостей та значущості;
- бажання знаходитись у центрі уваги та бути джерелом захоплення оточуючих;
- вияв пихатості, зарозумілості та зверхнього ставлення до інших;
- досягнення мети за рахунок інших людей;
- сприйняття гарного ставлення оточуючих як належне.

Як приклад нарцисичної особистості, можна навести головного персонажа серіалу «Картковий будинок» (House of Cards) Френсіса Андервуда. Герой постає перед нами як маніпулятор, безпринципна особистість, яка боїться здатися неповноцінним в очах інших, при цьому прагне отримати своє ідеалізоване місце у владі. Комунікативна поведінка цього персонажа, здебільшого, лише підтверджує його нарцисичні нахили.

Розглянемо вербальну й невербальну поведінку головного персонажа на прикладі комунікативної ситуації суперечки, яку можна охарактеризувати такими позавербальними ознаками: *контекст*: суперечка з дружиною (Клер), що переростає в конфлікт, причиною якої стала відсутність дружини під час промови; *емоційний фон комуніканта*: негативні емоційні реакції (невдоволення, злість, агресія, гнів); *комунікативна ситуація*: неофіційна агресивна; *комунікативний статус мовця*: позиційний – політик, інтриган, чоловік; *ситуаційний* – агресор, маніпулятор, аб'юзер.

Вербальні засоби. Маніпулятивний вплив нарцисичного мовця на співрозмовника й емоційний тиск у ході суперечки досягаються за допомогою таких стилістичних прийомів і лексичного наповнення:

- лексики з інвективним змістом: *What do you want? What is the goddamn alternative?; And you will be the First Lady! And you do all that. I don't give a damn if you vomit on your own time.*

- “жонглюванням” особовими займенниками з метою зміни семантичного навантаження і зміщення фокусу:

We earned this together. I said that to your face the first day. I walked in here as president;

You are. We're in the middle of an election, and look at us.

- анафоричних, епіфоричних та анепіфоричних повторів:

You want an equal partner when it suits you? You want a man to take charge when it suits you? And I'm supposed to what, just divine when you want which.

All I am hearing is, it's not enough. That the White House is not enough. That being First Lady is not enough. Not enough!

I'm doing my job. Doug is out there doing his job. And it's time now for you to do yours.

- риторичних запитань:

We will only be has-beens. And you want to amount to something? Well, here is the brutal fucking truth.

You want me to take charge? Fine. I will take charge.

Невербальні засоби вияву нарцисичної особистості. Говорячи про невербальну поведінку Френсіса у ході суперечки, слід підкреслити, що мова його тіла однозначно передає його емоційний стан та інтенції, інтенсифікуючи вербальні засоби. З самого початку учасник комунікації не має бажання її розпочинати і в подальшому підтримувати (див. рис. 1), оскільки не вважає доцільним ініціювати діалог-компроміс, про що говорить його закрита постава, руки, заховані в кишенях як свідчення небажання йти на контакт і спілкування (Піз & Піз, 2022) та напружено стиснуті губи, що є також ознакою його внутрішніх переживань (Наварро, 2023).

Рис. 1. Приклад постави мовця нарцисичного типу під час суперечки

Іншою ознакою невербальної поведінки мовця з нарцисичним характером в суперечці є часте стискання губ і погляд на співрозмовника з-під лоба (див. рис. 2), що сигналізує про презирство, неприйняття опонента або цілковиту незгоду з його думкою (Наварро, 2023). Підтвердженням невдоволення мовця і його негативного ставлення до співрозмовника слугують також зчеплені кисті рук (Піз & Піз, 2022).

Рис. 2. Приклад невербальної поведінки нарцисичної особистості під час суперечки

Роль невербального маркеру нарцисичної особистості під час суперечки також часто виконує вказівний палець (див. рис. 3), що допомагає однозначно передати агресивність і войовничість мовця, а також зверхнє його ставлення до співрозмовника, що також підсилюється усмішкою-глузуванням як експліцитним виявом неповаги (Navarro & Karlins, 2008). Більше того, мовець поступово намагається зменшити дистанцію зі співрозмовником, наближаючись до нього. У кінці суперечки мовець може знаходитися в межах інтимної зони (15-46 см) і навіть вдаватися до агресивно-імпульсивного фізичного контакту з метою підтвердження своєї домінантності і демонстрації психологічного тиску на реципієнта.

Рис. 3. Приклад невербальної поведінки нарцисичної особистості під час суперечки

Повертаючись до контексту ситуації, нагадаємо, що невдоволення й агресивна поведінка нарцисичного мовця продиктовані відсутністю дружини на його переможній промові в одній з президентських кампаній. Для мовця-нарциса це слугувало спусковим механізмом використання маніпулятивних стратегій і дорікань на адресу співрозмовника. Через свої нарцисичні вияви мовець не звертає уваги на те, що власне він і є єдиною причиною суперечки.

Проте Френсіс не одразу показує своє нарцисичне Я і намагається зменшити обурення дружини, вдаючись до прийому *маніпулятивних лестощів*:

*I have not made a single major decision **without asking your opinion first.***

Однак, з кожним разом нарцисична структура характеру все більше виявляється в його комунікативній поведінці, позаяк він намагається применшити цінність партнерки і ставить себе вище неї:

*And you can hate me, you can be disgusted, you can feel whatever it is you wanna feel because frankly, **I'm beyond caring. But without me, you are nothing.***

Тут необхідно прокоментувати, що багато чого Френсіс досяг за рахунок саме своєї дружини і вони разом пройшли цей шлях до його становлення президентом. Тому його ставлення до неї під час комунікації підтверджує, що нарцисичні особистості часто використовують інших для досягнення своїх цілей і перебільшують свою значущість.

Аналіз комунікативної ситуації підтверджує, що нарцисичні індивіди у своїх невдачах звинувачують інших. Френсіс також у разі поразки на виборах має на меті перекласти відповідальність на свою дружину, що лише підкреслює його зарозумілість і зверхність: *When we lose... **because of you...** there will be nothing.*

Ураховуючи окреслені вище ознаки вербальної й невербальної поведінки мовця під час суперечки, можна зробити висновок, що структура характеру особистості значною мірою впливає на вживані нею мовні й позамовні засоби комунікації, а також культуру ведення розмови й загальний перебіг спілкування. Для нарцисичного типу мовця властивим є послуговування маніпулятивними прийомами під час суперечки, порушення індивідуального простору співрозмовника, тобто спілкування в межах його інтимної зони, використанням агресивних жестів, а також здебільшого невербальна маніфестація своєї зверхності й домінування. Завданням подальших досліджень комунікативної ситуації суперечки є встановлення вербального й невербального інструментарію, вживаного індивідами з іншою структурою поведінки (психопатичною, істеричною, параноїдною і т.ін.).

Література

Джаббарова, Л.В., Шукалова, О.С., & Даніліч-Скакун, А.А. (2021). Особливості сучасної психотерапії нарцисичного розладу особистості. *Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права.* № 2. 71-75.

Наварро, Дж. (2023). *Словник мови тіла. Секрети невербальної комунікації* / Пер. з англ. А. Легкониці. Харків: Віват.

Піз, А., & Піз, Б. (2022). *Мова рухів тіла. Розширене видання* / Пер. з англ. Н. Лавської. К. : Видавнича група КМ-БУКС.

McWilliams, N. (2011). *Psychoanalytic Diagnosis Understanding Personality Structure in the Clinical Process.* 2nd ed. The Guilford Press: New York.

Navarro, J., & Karlins M. (2008). *What Every Body is Saying: An Ex-FBI Agent's Guide to Speed-Reading People.* New York: William Morrow & Company.

ОНОМАТОПИ В «СТЕПОВІЙ КАЗЦІ» ГРИГОРА ТЮТЮННИКА

Турчак О. М.

Університет імені Альфреда Нобеля

olena.turchak@duan.edu.ua

The article analyses the onomatopoeia in the collection of short stories by Hryhor Tyutyunnyk "Steppe Tale". The thematic groups of sound imitation words by semantic features are considered. Attention is paid to the structure of onomatopoeia. It is noted that sound imitations demonstrate the phonetic possibilities of the language and the individual author's embodiment of the sounds of the surrounding world in a literary text.

Key words: *onomatopoeia, sound imitation, phonetics, sound.*

Ономатопея, або звуконаслідування, надзвичайно цікаве мовне явище. На особливу увагу ономатопея заслуговує тому, що дає можливість здійснювати порівняльний аналіз фонетики в цілому та звукових відтінків зокрема в різних мовах: одні й ті самі звуки живої та неживої природи можуть відтворюватися по-різному, залежно від мови, у якій уживаються, від її фонетичних можливостей та сприйняття звуків на слух людиною.

Термін «ономатопея» походить «від гр. *ὀνοματοποιία* “словотворчість, звуконаслідування”, утвореного з основ *ὄνομα* (род. в. *ὀνόματος*) “ім’я” і *ποιεῖν* “робити”» (Етимологічний словник, 2003, с. 193). Значення «звуконаслідування» превалює й уживається як синонім лексеми «ономатоп». Інше значення терміну – «словотворчість» несправедливо залишилося на периферії, хоча значна кількість звуконаслідувань стала основою нових слів, які інтегрувалися в мовну систему й сьогодні взагалі не сприймаються як звуконаслідувальні лексеми, зокрема іменники, дієслова тощо.

Звуконаслідування є одним із продуктивних способів словотвору, який залишається поза межами активної уваги дослідників. За його допомогою утворюються слова, що передають авторське звукосприйняття й характеризуються довільністю автора у виборі фонетичних засобів для звуковідтворення та зумовлюються його артикуляційними й акустичними можливостями. Результатом цього є оказіональне утворення ономатопів для відтворення навколишніх звуків, що реалізується через фонетичну варіативність і графічну варіантність і залежить від фонетичних можливостей окремої мови, інколи неповторних, у прямому розумінні унікальних. Цей факт свідчить про велику роль внутрішньомовних чинників в утворенні ономатопів. Крім того, звуконаслідувальні лексеми характеризуються ще й своєрідною семантикою, яка максимально розкривається в контексті.

Питання звуконаслідування та його ролі розглядалося М. Ю. Кабиш на прикладі мовлення українських поетів початку ХХ ст. (Кабиш, 2011). Стилiстичнi функцiї звуконаслiдувальних слiв вивчала Л. І. Мацько (Мацько, 1982). Т. В. Жук було проаналізовано стилістичну роль звукового повтору в українських народних казках (Жук, 2005).

Світ ономатопеї Григора Тютюнника в «Степовій казці» надзвичайно багатий. Письменник прагне якнайточніше передати звукові відтінки навколишнього світу, відтворити все розмаїття звуків природи і людини, умовно відображаючи їх за допомогою наявних у мовній системі елементів. Ономатопи в оповіданні репродукують різні звукові явища. Вони мають як загальновідоме значення, так і передають унікальну (оказіональну) семантику авторського імітування звуків. Серед ономотопів виокремлюємо 3 групи:

- слова, що передають звуки тварин;
- слова, що імітують людські звуки;
- слова, що відтворюють звуки навколишнього світу.

Кількісно переважають ономатопи, що наслідують звуки тварин. Вони ґрунтуються на принципі звукового символізму, напр.: *ту-ру-ру, ту-ру-ру; турр, турр; кр-р... кр-ра-а; кр-р... кр-р; гр-р; кр-р-р; кр-р... кра; хр-ро! хр-ро!; к-а-а-й; хро-хро... хря-хря*. У наведених ономотопах домінують приголосні звуки, саме вони стали основою артикуляційно-акустичних ознак звуконаслідувальних слів. Звуки [т], [к], [р] символізують напруженість, активність, твердість, у них відчувається сила, різкість. Приголосний [р] має значення чогось грізного, войовничого, сердитого (але не злого!). Так представники тваринного світу з'ясовують стосунки, захищають своє та висловлюють емоції, напр.:

То чорнокрилi розбишаки вiдлiтають геть i сердито та хрипко перемовляються мiж собою:

- *Кр-р... Кр-ра-а...*

Не поживились, того й сердяться (Тютюнник, 1984, с. 286).

Налякане гайвороння хльоскає крильми, злітає вгору й свариться на Кузьку:

- *Кр-р... Кр-р...* (Тютюнник, 1984, с. 287).
- *Гр-р...* – *загарчав Кузька, однак підійти ближче не посмів.*
- *Кр-р-р...* – *сердито сказав гайворон і знову поліз дзьобом у казанок* (Тютюнник, 1984, с. 287).

Отже, приголосний [р], який доволі часто звучить у мешканців лісу, мав викликати в них роздратування та пересторогу з метою піти на поступки. Такі

звуконаслідування є експресивними виразниками мовлення представників тваринного світу. Вони максимально реалізують емоційно-експресивну функцію й розкривають своє багатство в діалогах лісових мешканців, підкреслюючи їхні почуття та описуючи внутрішній світ.

Не менш активно використовуються звуконаслідування, що відтворюють фонетичне звучання дій людей і тварин, їхні рухи, напр.: *хек-хек; бу-бу-бу; те-те; зек-хек; хек; цоп; те-те-те*. Григір Тютюнник використовує ономатопа як додатковий засіб виразності. Завдяки неодноразовому повторенню автор може підкреслювати певний звук чи дію задля акцентування уваги саме на стані персонажа, напр.:

– *Дивись, дивись! – захекано гукав до нього Павук. – А що, вже зморився? Хек-хек... От бач! А мені якби ти оце кружка бігав... хек-хек... а я сидів, крутиться не треба: на те, в мене... хек-хек... восьмеро очей. От я зараз до тебе спиною, а бачу... хек-хек... що ти робиш* (Тютюнник, 1984, с. 275).

Звуконаслідування може зазнавати трансформації: один і той самий звук передається варіативно, напр.:

– *Ходи, біда, стороною, зек-хек... – вихекував Павук, бігаючи кружками по своїй сіті* (Тютюнник, 1984, с. 281). У наведеному реченні відчувається бажання майстра слова якомога точніше відтворити мовними засобами звуки, які видає Павук. Індивідуально-авторський ономотоп «*зек-хек*» характеризується разовим використанням, тому залишиться словом «одного тексту», але саме в цьому й полягає його максимальна експресивність, що підсилюється словесною влучністю письменницької уяви.

Інколи пояснення ономотопа надається самим персонажем твору, наприклад, як у діалозі між Кротом та Їжаком:

– *Ходімо, – не дуже охоче погодився Крiт. – Тільки як тобі починатиме хотітися їсти, скажеш...*

– *Гаразд, – погодився Їжак. – Як схочеться мені їсти, я почну бубоніти отако: бу-бу-бу... Тоді ти краще тікай* (Тютюнник, 1984, с. 277). Отже, умовні сигнали існують не лише у світі людей, а й тварин. Їжак своїм «бу-бу-бу» попереджатиме Крота про небезпеку.

Поодинокими є випадки вживання ономотопів, які імітують природні явища і стани, напр.: *чи-ш-ш; ф'ють, ф'ють, ф'ють*. Звуконаслідування «*чи-ш-ш*» передає звук води, напр.: *Чи-ш-ш, – сказала вода й жбухнула парою* (Тютюнник, 1984, с. 291).

Трапляються омонімічні використання ономотопів: звуконаслідування «*ф'ють, ф'ють*» спершу в «Степовій казці» відтворює свист Ховрашків, а

потім свист степу, напр.: *Ф'ють, ф'ють...* – між собою пересвистуються – ближче од Куреня, далі, ще далі... (Тютюнник, 1984, с. 280). *Ф'ють, ф'ють, ф'ють...* – свиськає увесь степ. І сяє синьо (Тютюнник, 1984, с. 281).

Спостерігаються ономатопи, що передають звуконаслідування фізіологічних процесів: сміх, покашливання, реакцію на запахи, світло тощо, напр.: *пфу; хох-хох; хох-хох-хох; хо-хо; хі-хі-хі; кахи, кахи*. «Пфу» – це звуконаслідування, за допомогою якого підземельник реагує на все, що відбувається навколо нього, напр.:

– *Пфу!* – сказав підземельник, курнувши хмаркою пилу. Потім понюхав туман і прислухався (Тютюнник, 1984, с. 271).

– *Пфу!* Як червоно...

Підземельник недобачав, тому сонця не любив (Тютюнник, 1984, с. 271).

Григорові Тютюннику вдалося за допомогою звуконаслідувань передати різні види сміху – від неголосного та доброго, позначеного шепотом, до гучного реготу, напр.:

А в другому кутку, де почав хтось ритися та й не кінчив, блиснуло двоє веселих очей і почувся неголосний добрий сміх: хох-хох-хох... (Тютюнник, 1984, с. 276).

– *Добраніч, – тихенько одказав Кріт. І раптом засміявся, шепочучи: – Ой!.. Хі-хі-хі... ой!..* (Тютюнник, 1984, с. 280).

– *Хо-хо!* Попалися б вони мені! – реготнув Їжак. – *Хоч вуж, хоч гадюка. Я б їм показав!* (Тютюнник, 1984, с. 278).

Ономатопи, що передають наслідування звуків предметів і явищ дійсності, використовуються автором нечасто, напр.: *рип-рип, рип-рип; брязь-брязь; цок, цок, цок*. За допомогою звуконаслідування «*рип-рип, рип-рип*» Григир Тютюнник створює ефект звукової присутності, напр.: *...в мене замість очей вуха бачать. – Коли ти біжиш, снасть під ногами в тебе каже: рип-рип, рип-рип... А як зупинишся – мовчить. Отож де вона вмовкла, там ти і є* (Тютюнник, 1984, с. 275).

Ономатопи у збірці оповідань «*Степова казка*» різні за будовою; серед них:

– однокомпонентні звуконаслідування, напр.: *пфу, цоп, турр, ф'ють*;

– редупліційні, напр.: *хек-хек, рип-рип, хох-хох, бу-бу-бу, хо-хо*;

– парні, напр.: *зек-хек, хр-ро*;

– складні різнокомпонентні, напр.: *ту-ру-ру, кр-ра-а, к-а-а-й*.

Уважається, що звуконаслідувальні слова не передають емоцій, почуттів, волевиявлення, але «*Степова казка*» є доказом протилежної думки,

оскільки за допомогою звуконаслідувальних слів Григійр Тютюнник передав не лише звуковияви та діалоги, а й емоції і відчуття милих мешканців лісу. Ономатопи завдяки звуковим ефектам надають тексту експресивного забарвлення.

На основі наведеного дослідження можна констатувати, що ономатопи не підпорядковуються мовним законам, характерним для словникових лексем, але й стверджувати, що звуконаслідування порушують ці закони теж не можна. Тож ономатопеїстичні одиниці перебувають на периферії мови, зокрема її фонетичних можливостей. Потенційні ресурси фонетики допомагають оформити звуконаслідування як слово за законами словотвору, орфографії та граматики окремої мови.

Література

- Етимологічний словник української мови.* (2003). Т. 4. Київ: Наукова думка.
- Жук, Т. В. (2005). Стилістична роль звукового повтору в українських народних казках. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова.* Серія 10. *Проблеми граматики і лексикології української мови*, 1, 135–139.
- Кабиш, М. Ю. (2011). Стилістичні функції звукопису в поетичному мовленні українських поетів початку ХХ ст. *Філологічні студії. Науковий вісник Криворізького державного педагогічного університету*, 6 (2), 169–175.
- Мацько, Л. І. (1982). Стилістичні функції звуконаслідувальних слів. *Культура слова*, 22, 35–39.
- Тютюнник, Г. М. (1984). *Твори.* Київ: Молодь. Взято з http://shron1.chtyvo.org.ua/Tutunnyk_Hryhir/Tvory_zb.pdf

АУДІОВІЗУАЛЬНИЙ ПЕРЕКЛАД РЕКЛАМИ АНГЛОМОВНИХ САЙТІВ ПРОДАЖУ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

Чебоненко Д.С.

*Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»
tretiakes@gmail.com*

The study dwells upon the terms and lexical units used in English-language sales sites' audiovisual advertisements. The author singles out sales sites' different topics of advertising, translates them into Ukrainian and analyses the use of phonostylistic means.

Key words: *advertising, sales sites, audiovisual translation.*

У наш час усі міжнародні онлайн-крамниці адаптовані багатьма мовами, що є причиною їх популярності. Проте такі торговельні онлайн-майданчики не локалізують свої сайти українською мовою, що зменшує кількість потенційних покупців і позначається на ефективності використовуваних у рекламі фоностилістичних засобів і впізнаваності торговельної компанії серед українців, а отже є потреба в україномовному аудіовізуальному перекладі комерційної реклами англomовних сайтів продажу.

Аудіовізуальний переклад Н. Матківська визначає як «переклад вербальної складової відео, головною особливістю якого є синхронізація вербальних і невербальних компонентів» (Matkovska, 2014, с. 38). При цьому, маючи справу з аудіовізуальним продуктом, перекладачі працюють не лише з текстом, але й іншими аспектами медіа-мистецтва, які мають поліфонічний характер.

До аудіовізуальної реклами О. А. Добрянська відносить «...відеоролики, рекламно-технічні фільми, рекламну відео експрес-інформацію та слайд-фільми, створені професійною творчою групою або рекламним агентством на замовлення рекламодавця для популяризації марки, фірми, товару чи послуги» (Добрянська, 2003, с. 242).

Н. В. Деркач і К. В. Очередько (2015, с. 149-157) дослідили комунікативно-сугестивний вплив на споживача англomовної комерційної аудіовізуальної реклами (далі – АКАВР), а також здійснили класифікацію семантичних, структурних і функціональних ознак АКАВР, виокремлюючи такі основні групи, а саме: 1. Тематична АКАВР (автомобілів; спортивного одягу; декоративної косметики; кондитерських виробів; банківських послуг). 2. Комунікативна функція АКАВР (інформаційна, переконувальна, нагадувальна). 3. Специфіка предмета рекламування (товарна, нетоварна).

4. Структурно-функціональні блоки АКАВР (інтродуктивний, деталізуючий, узагальнюючий). Поділяючи експериментальні зразки АКАВР на підкласи за їхньою тематикою і комунікативною функцією, автори класифікації зазначили, що це слугуватиме основою для встановлення інваріантних моделей певних тематичних різновидів, що покращить комунікативно-сугестивний вплив на адресатів під час демонстрації блоків рекламних роликів. Водночас завдяки різноманітності тематик АКАВР, можна виокремити низку її різновидів, що, зазвичай, використовуються на сайтах продажу, а саме: АКАВР автомобілів, іграшок, ювелірних виробів, аксесуарів, одягу, взуття, електронної техніки, посуду, окулярів, побутової техніки, товарів для тварин, товарів для спорту.

Важливо зазначити, що об'єкти аудіовізуального перекладу можуть суттєво відрізнитися за своєю формою, тому для здійснення дієвого комунікативно-сугестивного впливу на споживачів товарів потрібен якісний добір фоностилістичних засобів аудіовізуальної реклами. На думку А.В. Удот (Удот, 2018, с. 87-89) до таких засобів належать: алітерація, асонанс, консонанс, римунання, звуконаслідування і графон.

Проаналізуємо декілька популярних сайтів продажу щодо застосування фоностилістичних засобів у їх рекламних слоганах.

<i>Назва сайту</i>	<i>Слогани у рекламі</i>	<i>Переклад українською</i>	<i>Фоностилістичні засоби</i>
Ebay	Buy it, sell it, love it; That's the Ebay way	Купуй, продавай, люби; Це – шлях Ібей	консонанс, асонанс
Walmart	Save Money. Live better. Unbeeeatable prices!	Заощаджуй. Живи краще. Неперевеершені ціни!	консонанс, звуконаслідування
Etsy	From handmade pieces to vintage treasures; Gift easy with Etsy	Від ручної роботи до вінтажних скарбів; Даруй легше разом з Етсі	версифікація, асонанс
Macy's	Style is what you buy, fashion is what you own; Give Love. Give Style	Стиль – те, що купуєш, мода – те, що маєш; Даруй любов. Даруй стиль	алітерація, консонанс

Decluttr	Sell My Stuff; The smart way to sell your cell; ...why wldn't you...?	Продай мої речі; Дотепний спосіб продати мобільний; ...чому б тобі не...?	римування, асонанс, консонанс, графон
Shopee	Shopee-Shopee-Shopping!	Шопі-Шопі-Шопінг!	римування звуконаслідування, консонанс

Проведений аналіз показав, що рекламні продукти англomовних сайтів продажу потребують перекладу українською мовою з наслідуванням оригінальних фоностилістичних засобів, які застосовуються в аудіовізуальній рекламі для здійснення комунікативно-сугестивного впливу на споживачів товарів. Подальше дослідження стосуватиметься виокремлення ключових власних назв, термінів і словосполучень з усіх існуючих тематик англomовної та україномовної аудіовізуальної комерційної реклами.

Література

- Деркач, Н. В. & Очеретько, К. В. (2015). Класифікація функціональних, структурних і семантичних ознак англomовної комерційної аудіовізуальної реклами. *Міжнародний збірник наукових праць, присвячений 70-річному ювілею професора Алли Андріївни Калити*. Київ. 149-157. URL: <https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/22341/1/149-157%20Деркач%2C%20Очеретько.pdf>
- Добрянська, О. А. (2003). Механізми, функціонування рекламної діяльності. *Регіональна економіка*. №2. 220-227.
- Удот, А. В. (2018). Фоностилістичні засоби текстів комерційної та науково-технічної реклами. *Сучасні тенденції фонетичних досліджень: збірник матеріалів Круглого столу*. Київ. С.86–90. URL: <https://ela.kpi.ua/items/482c8a8c-37e3-47d8-ab50-0236bf0a64b0>
- Matkivska, N. (2014). Audiovisual Translation: Conception, Types, Characters' Speech and Translation Strategies Applied. *Studies about languages*. 25. 38-44. DOI: <https://doi.org/10.5755/j01.sal.0.25.8516>

ЗВУКОВИЙ СИМВОЛІЗМ У МОВІ БРЕНДІВ КАВИ

Шахова Я.Є.

*Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»
yana.shakhova1@gmail.com*

The article outlines the sound effects employed in the names of brands of coffee with the aim of enhancing their attractiveness to consumers as well as producing the subliminal effect. The sound effects under study are achieved due to the combination of verbal elements with alliteration, assonance, rhyming, etc. alongside with the vivid graphical images which are capable of creating powerful emotional appeal and triggering images and associations in the consumer's psychic sphere.

Keywords: brand language, coffee, sound symbolic meaning, sound effect, phonetics.

У високотехнологічному сучасному світі, в якому бренди змагаються за увагу споживачів у цифровому просторі, звукосимволізм може стати потужним лінгвістичним і психологічним інструментом для створення образу бренду і його привабливості, оскільки звукові елементи через звукові логотипи, музичний супровід реклами, назви продуктів, послуг тощо здатні впливати на емоційний стан споживачів та викликати в них відповідні реакції й асоціації. За цих умов, дослідження звукосимволізму в презентації брендів як засобу привернення уваги та здійснення впливу на споживачів набуває значущості, оскільки його результати дозволять вирішити питання ефективності кодування й декодування назв брендів.

Не викликає сумнівів той факт, що різні типи фонем, їх позиція і сполучення в слові можуть набувати в конкретних контекстах абстрактно-емоційного смислового навантаження (Калита, 2001, с. 60-72). Так, шиплячі приголосні спроможні одразу створювати враження шуму чи динамічності, а м'які звуки можуть асоціюватися з ніжністю чи спокоєм і т.ін. Відомо також, що існує *суб'єктивний* фонетичний символізм (зв'язок між звуком і значенням у психіці людини), а також *об'єктивний* (взаємозв'язок між звуком і семантикою слів). Розглянемо як ці типи звукосимволізму реалізуються в мові брендів кави.

Виконаний нами аналіз англійськомовних презентації назв брендів кави засвідчив, що звуковий символізм виявляється у використанні звуків, що асоціюються з приємними відчуттями та емоціями, пов'язаними зі споживанням кави. Наймінг, слогани, девізи та інші складові презентації брендів часто містять приємні для вимовляння і легкі для запам'ятовування

звук, що надає їм додаткового позитивного емоційного забарвлення. До прикладу, у слогані компанії *Birds and Beans coffee* «*Strength without bitterness, Mellow without weakness*» переважає звук /s/, що у поєднанні з голосними переднього ряду асоціюється, за твердженням інформантів, із приємним шелестом листя дерев, шумом вітру, звуком заварювання кави, а звук /b/ у найменуванні бренду *Birds and Beans* прямо пов'язаний з його символами «птиця» та «насіння».

Для перекладача проблема полягатиме у передачі милозвучності вихідної мови засобами мови перекладу, її адаптації до іншої культури, а також збереженні вихідних художніх засобів і прийомів. У такий спосіб, наприклад, *Rockin' and Roastin' Co.* можна інтерпретувати українською як *Рок і Жар* для збереження алітерації сонорного /r/ у назві. Прикладом може також слугувати рекламний відеоролик «*Experts examine every part. Masters go for Nescafe*», влучно перекладений як «*Експерти дослідили всі насінинки. Знавці насолоджуються Nescafe*», де спостерігаємо збереження в перекладі повторення звуку «с».

Окрім алітерації як частотного фонетичного засобу створення звукових ефектів у назвах брендів кави, виокремлюємо також застосування рими (*Study Buddy (The Starbucks App)*), полісиндетону (...*the ones who longed to be free. The ones opening up shop, the ones going back to work, and the ones who will soon. Good morning to reunited families, joggers and the early risers. Good morning to those who believe these are more than just two words*), асонансу (*Awake with the aroma of artisanal allure, our coffee calls to your senses, a symphony of silky smoothness*).

Такі вербальні елементи поєднуються із невербальними, реалізуючи часткову мультимодальність. Головна мета такої комбінації полягає в реалізації емоційно-прагматичного ефекту назви бренду при збереженні модусної сумісності назви чи слогана і водночас для забезпечення розважально-атрактивної функції. Досягненню мети повідомлення також слугують паравербальні засоби, зокрема жести й вираз обличчя. Так, раніше через менший розвиток технологій було складніше донести мету повідомлення, тому у 1950-х *A&P Coffee* рекламує свій бренд у вигляді невеликого коміксу: «*From a.m. to p.m. This finer fresher (алітерація) coffee keeps us smiling*», супроводжуючи повідомлення зображенням годинника і веселої жінки з кавою. Кожна сцена підтверджується описом. Присутнє й повторення «...*its Custom Ground (especially ground) for your very own coffee-maker*» (див. рис. 1).

Рис. 1. Приклад поєднання вербальних і невербальних засобів у презентації брендів кави

Викладене свідчить, що у мові брендів кави використовується широкий спектр засобів, провідним з яких визнано звукосимволізм, який привертає увагу споживачів та забезпечує створення унікального образу бренду за рахунок збудження емоцій, почуттів й асоціацій. Це допомагає брендам кави виокремитися на ринку та підсилити свою привабливість для цільової аудиторії.

Література

Калита, А.А. (2001). *Фонетичні засоби актуалізації смислу англійського емоційного висловлювання*. Київ: Видавничий центр КДЛУ.

ІДЕНТИФІКАЦІЯ ОСОБИСТОСТІ МОВЦЯ ЗА ФОНЕТИЧНИМ ОФОРМЛЕННЯМ ЙОГО МОВЛЕННЯ

НЕНОРМАТИВНА ЛЕКСИКА: РЕАЛЬНІСТЬ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Бурка Н.А.

Національний технічний університет України

«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

leschenko.nat@gmail.com

The paper substantiates a fragment of the linguistic classification of concepts to denote types of non-normative vocabulary. The model is based on the idea that the English language terminology has formed a triple chain of terms for lexical groups: argot - jargon - slang. By analyzing the content of the concepts covered by each lexical group, it has been established that, according to the criterion of increasing the degree of their deviation from the language norm, it is advisable to place this morphological series of lexical groups of non-normative vocabulary at the first hierarchical level of their classification. The necessity of arranging the types of non-normative vocabulary into four hierarchical levels is also emphasized. The classification provides only a brief list of features of the existing subgroups of informal vocabulary terms, but even from this fragment it becomes clear that the tendency of repetition of the subgroups themselves in their more general groups is clear: 1. Argot, 2. Jargon and 3. Slang. The actual state of the study of the problem of non-normative vocabulary functioning is characterized by the degree of accumulation of scientific knowledge that makes it possible to create a comprehensive system of verbal and digital classification of its current and future informal terminological apparatus.

Key words: *argot, jargon, slang, non-normative vocabulary, classification.*

Ненормативна лексика у її широкому розумінні відіграє, на наш погляд, роль одного із потужних глибинних джерел саморозвитку усіх існуючих на сьогодні мов. На тлі нескінченного прирощення словникового запасу кожної мови, що відбувається природнім шляхом за рахунок упровадження в неї неологізмів, ненормативна лексика є за сутністю результатом інтегруванням смислу взаємодії кількох неологізмів у стислі поняття та висловлення.

Характерною особливістю породження ненормативної лексики стає стрімке зростання кількості її першоджерел, безпосередньо пов'язане з неухильним технологічним прогресом та переходом міжлюдських стосунків на новий рівень інформаційної взаємодії. Це призводить насамперед до появи обмежених і непослідовних підходів до дослідження феноменів виникнення, функціонування та зникнення з мови певних елементів нормативної лексики.

Але сучасна наука вимагає системного і послідовно розгляду низки головних питань проблеми функціонування ненормативної лексики.

У відомому словнику сучасного українського сленгу (Кондратюк, 2006, с. 9) цілком логічно вказано на недоречність пошуку синонімії конкретних ненормативних термінів та підкреслено необхідність розібратись в історії кожного терміна, зіставити розвиток явища, позначуваного терміном, і самого терміна, а також розібратися у підґрунті дифузійного сприйняття терміноодиниць “сленг”, “жаргон” і “арго” у вітчизняній лінгвістиці.

У цьому ж словнику знаходимо, що існує кілька класів різновидів ненормативної лексики. Оскільки основною причиною несумісності є різномовне та різночасове запозичення слів, то, різним виявляється і їх функціональне навантаження. Так, терміни “арго” та “жаргон” запозичені з французької мови (*франц. argot, jargon*), відображають стилістичне розшарування саме французької мови. Поняття сленг походить з англійської мови і є більш притаманним західній лінгвістичній традиції. У той час як пуристично налаштовані французькі лінгвісти уникають використання чужомовного елемента й оперують оригінальними “арго” і “жаргон”, в англійській мові вільно співіснують усі терміни.

Оскільки результати історичного розвитку різних мов переконливо свідчать про безпосередній зв'язок виникнення ненормативної лексики з рівнями соціально-економічного й соціально-культурного розвитку етносів, що є їх носіями, то виникає сенс співвіднесення певних груп ненормативної лексики з культурними рівнями мовців, що їх використовують. Критерієм, яким доцільно скористатися для диференціювання цих термінологічних груп, має слугувати ступінь їх відхилення від мовної норми: малий, середній та великий. Для цього достатньо здійснити зіставний аналіз змісту трьох основних понять: арго, жаргон та сленг.

Знаходимо у згаданому вище словнику (Кондратюк, 2006, с.10-20), що арго (таємна мова) є найдавнішою формою мовної і соціальної інтеграції певної групи, її кодовою ознакою, паролем, що організує певне коло і дає відчуття співтовариства. Функціонуючи в таких невеликих закритих групах, мова арго має езотеричний характер, тобто є відома лише членам цього колективу і слугує своєрідним соціальним маркером. В арго найсильніше виявляється соціально-символічна функція мови: з одного боку, володіння лексичним кодом арго протиставляє представників тієї чи іншої корпорації, ставить їх в опозицію до іншої частини соціуму; з іншого – слугує міцним об'єднувальним чинником усередині цієї групи, внутрішнім інтегратором для

їх членів. Отже арго, як мова малих, соціально замкнених груп, є їх соціальним маркером і слугує засобом відмежування, протиставлення членів цієї групи іншій частині суспільства.

Жаргон – це мовне утворення, засноване насамперед на соціальній організації людей, у якому найрівномірніше реалізуються дві функції: соціально-символічна та експресивна.

Запозичений з англійської мови термін сленг має загальне значення – неформальна мова (Кондратюк, 2006, с. 19-20). Як особливий периферійний пласт нелітературної лексики і фразеології, сленг знаходиться і поза межами літературно-розмовної мови, і поза діалектами загально-національної мови.

Виходячи зі змістового наповнення аналізованих понять, за критерієм наростання ступеня їх відхилення від мовної норми ми отримуємо такий векторний ланцюжок: арго – жаргон – сленг. Цей ланцюжок і прийнято нами за морфологічний ряд трьох відповідних лексичних груп термінів ненормативної лексики, зображений на першому ієрархічному рівні їх класифікації, наведеної на рис. 1.

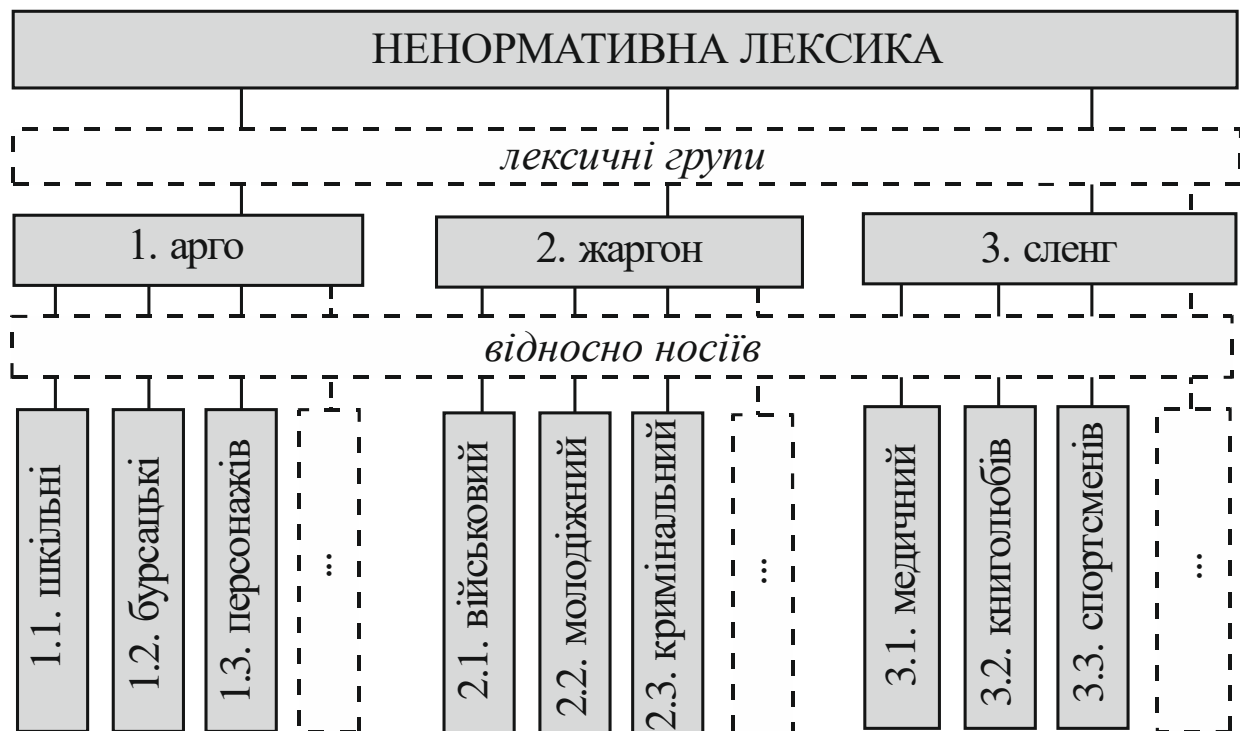

Рис. 1. Фрагмент лінгвістичної класифікації понять на позначення різновидів ненормативної лексики

На другому рівні класифікації розташовані підгрупи термінів ненормативної лексики, стратифіковані за відношенням до їх носіїв. До групи

1 – арго віднесено, наприклад, такі підгрупи термінів: 1.1 – шкільні, 1.2 – бурсацькі, 1.3 – літературних персонажів тощо. Подібним чином диференційовано підгрупи термінів ненормативної лексики у групах 2 – жаргон і 3 – сленг. Так, підгрупу 3 – сленгу диференційовано на підгрупи: 3.1 – медичний, 3.2 – книголюбів, 3.3 – спортсменів, 3.4 – військовий, 3.5 – студентський, 3.6 – шкільний, 3.7 – молодіжний, 3.8 – газетярів, 3.9 – музикантів, 3.10 – автомобілістів, 3.11 – айтішників, 3.12 – комп'ютерщиків, 3.13 – кримінальний, 3.14 – еротично-сексуальний, 3.15 – алко- та наркозалежних осіб тощо.

У класифікації нами наведено лише стислий перелік ознак існуючих підгруп термінів неформальної лексики, але навіть з цього фрагмента стає зрозумілою тенденція повторення самих підгруп у їх більш загальних групах: 1. Арго, 2. Жаргон і 3. Сленг.

В умовах обмеження формату відображення рис. 1, для переходу на третій ієрархічний рівень класифікації ознак ненормативної лексики, скористаємося можливостями подальшого системного викладу особливостей структурного зв'язку її елементів у вербально-цифровому вигляді відповідно до рекомендацій джерела (Клименюк, 2005, с. 114-117).

Для цього, звертаючись до понять, наведених у публікації, підгрупу термінів 1.1 – шкільний арго, поділімо за їх призначенням на менші підпідгрупи, до складу яких і вийдуть конкретні терміни. Завдяки цьому ми отримуємо можливість поглиблення класифікації до четвертого (кінцевого) рівня ієрархії термінів неформальної лексики школярів у такому вигляді:

1.1.1 – скорочення назв предметів: 1.1.1.1 – літчит, 1.1.1.2 – матема, 1.1.1.3 – укрмова, 1.1.1.4 – укрліт, 1.1.1.5 – фізра, 1.1.1.5 – інгліш...;

1.1.2 – фамільярне забарвлення: 1.1.2.1 – училка, 1.1.2.2 – математичка, 1.1.2.3 – хімічка ...;

1.1.3 – жаргонізація назв навчальних заходів: 1.1.3.1 – домашка, 1.1.3.2 – контроша, 1.1.3.3 – ДЗ ([дeze]) ...;

1.1.4 – політологічна термінологія: 1.1.4.1 – вата, 1.1.4.2 – ватники, 1.1.4.3 – шароварництво ...;

1.1.5 – популярні англіцизми: 1.1.5.1 – фейк, 1.1.5.2 – постити, 1.1.5.3 – аватарка, 1.1.5.4 – баг, 1.1.5.5 – блог, 1.1.5.6 – загуглити, 1.1.5.7 – зафрендити, 1.1.5.8 – діггер, 1.1.5.9 – лузер, 1.1.5.10 – олдовий і тощо.

Подібно неважко класифікувати неформальні терміни школярів й в обсязі лексичної групи 3 – сленги, поглибивши їх розподіл у підгрупі шкільних сленгів з урахуванням призначення. Для цього достатньо скористатися такими

загальновідомими словами й виразами, що залишаються сленгами протягом тривалого часу, але ніколи повністю не переходять у загальноживану мову: “баян”, “ботан”, “відос”, “зависати”, “глюки”, “кайфувати”, “класний”, “кльовий”, “лабати”, “лям” і “лярд”, “морозитись”, “облом”, “стібатися”, “стрьомно”, “стопудово”, “тусуватися”, “фіг”, “чувак”, “шарити” тощо. Викладене надає нам підстави вважати, що з теоретичної точки зору, реальний стан вивчення проблеми функціонування ненормативної лексики, по-перше, характеризується тим ступенем накопичення наукового знання, який дає можливість створення вичерпної системної вербально-цифрової класифікації її сучасного і майбутнього неформального термінологічного апарату у відповідності із запропонованим вище підходом. По-друге, з практичного погляду, сформована у цій роботі класифікація здатна відігравати роль логічної основи й у процесах вивчення явищ виникнення, функціонування та зникнення ненормативної лексики з мови, і в процесах викладу результатів такого вивчення у відповідних навчальних курсах.

За означених умов убачається перспективним поступове створення часткових міжнаукових картин буття ненормативної лексики в окремих мовах з подальшим зведенням їх у певний мультинауковий образ.

Література

- Кондратюк, Т. (2006). *Словник сучасного українського сленгу*. Харків: Фоліо. 350 с.
- Клименюк, О.В. (2005). *Методологія та методи наукового дослідження*. Київ: «Міленіум». 186 с.
- Підлітковий сленг: як не стати старомодним для своїх учнів* (2019, 9 жовтня) URL: <https://vseosvita.ua/news/pidlitkovyi-slenh-iak-ne-staty-staromodnym-dlia-svoikh-uchniv-clovnyk-4758.html>

THE INFLUENCE OF SOCIAL FACTORS ON THE NORTH-EAST DIALECT

Maryna Kolisnyk

*National Technical University of Ukraine
“Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute”
m.p.ruda@gmail.com*

This article explores the insufficiency of exclusively territorial perspectives in the study of dialects, proposing instead a comprehensive approach that considers both regional and social factors. Dialects are shaped by both regional and social influences, encompassing factors such as age, social class, education, and gender. Traditional dialectology considers that language differences are influenced by communication intensity and social status, with higher socio-cultural levels correlating with standardized speech. However, an analysis of the North-Eastern dialect from 1960 to 2010 challenges this assumption, revealing fluctuations in vowel system deviations among the speakers of high socio-cultural level. This suggests an existence of a complex relationship between a person's social and cultural position and linguistic norms, influenced by societal changes such as education, media influence, and increased mobility.

Key words: *high socio-cultural level, phonetic deviations, linguistic norm, standard English, north-east dialect.*

The study of dialects exclusively from the perspective of their territorial features is not sufficient. The most complete, in our opinion, is the approach of P. Trudgill and J. C. Chambers (2012, p. 54), who argue that all dialects are both regional and social, since all speakers, along with social features, also have regional peculiarities (Hughes, 1993, p. 156). When studying the social features of dialects, scholars often focus on a number of factors, such as age, social class and status, education, gender, etc. Thus, working on the New England Linguistic Atlas, G. Kurat (1939-1943) focused on such social factors as age and education, dividing informants into three groups: by the degree of education: low level (basic reading and writing skills), medium level (high school level), high level (university education); by age, respondents were divided into people: elderly, middle-aged and children. In their study of the English language in Norwich, Norfolk, P. Trudgill and J. C. Chambers focused on the social class of the informants, on the basis of which they were divided into middle middle class, low middle class, high working class, middle working class and low working class. At the same time, informants were divided into classes based on their profession, education, income, parents' occupation, type of housing and area (Trudgill, Chambers, 2012, p. 67). A similar principle was applied in the study of English language learners in Jamaica, but in the course of the study, the authors focused on three classes of informants: high, medium and low (Trudgill, Chambers, 2012, p. 8). The analysis of the language of

adolescents from the English city of Reading, Berkshire, was based on the index of *vernacular culture* and the following classes were distinguished by this criterion: A - informants with a very high IVC, B - informants with a high IVC, C - informants with an average IVC, D - informants with a low IVC (Trudgill, Chambers, 2012, p. 77).

According to L. Bloomfield (2010, p. 63), the differences that exist in language depend on the intensity of communication: unequal economic classes, differences in education, distribution by profession, the language of sports and all kinds of hobbies, age difference. He also believes that the most persistent and striking differences are geographical differences, since, regardless of the territory of residence, the speech of persons of a high socio-cultural level who speak a non-literary language is close to the standard (Бичко, 2004, с. 64).

At the same time, P. Trudgill and A. Hughes also believe that there is a similar relationship between social class and dialect as between social class and accent, i.e. the higher the social status of a person in society, the less regionally marked his or her speech will be (Hughes, 1993, p. 10).

Considering all of this evidence, it seems safe to assume that the higher the socio-cultural level of the speaker is, the more their speech will be standardised. At the same time, the study of the north-eastern dialect, especially its vocalic peculiarities, within the period of 1960-2010 years has shown that such a speculation is not completely relevant for all of the studied decades.

It has been experimentally established that in the period of 1960-1990 in the speech of the native speakers of the North-Eastern dialect of England, who had a high socio-cultural level, deviations in the vowel system are practically absent. It suggests that the prediction of scholars that with the rise of the socio-cultural level, women's speech becomes more correct and closer to the norm is also relevant for speakers of the North East dialect of England.

At the same time, the period of 1990-2000 has shown that the number of deviations within the vocalic system increases. Among speakers of a high socio-cultural level, there is a tendency for women to normalise their pronunciation, while men are more careless in choosing phonetic units of the segmental level of speech.

The years 2000-2010 can be characterised by predominant deviations in the system of vowel sounds in the pronunciation of men. However, it is during this period that there are also cases of exceptional presence of certain phonetic deviations in the pronunciation of women, which should be associated not so much with the gender aspect as with the social one, since the development of education and the influence of the media, as well as the increased social and geographical mobility of

the inhabitants of the North East of England contributed to the gradual loss of the role of social status in speech in general.

References

- Бичко, З. (2004). Перспективи взаємостосунків української літературної мови та діалектів. *Вісник Львівського університету. Серія філологічна*, 34(2), 116-119.
- Bloomfield, L. (2010). *Language*. Routledge.
- Chambers, J. K., & Trudgill, P. (2002). *Dialectology*. Cambridge University Press.
- Hughes, A., & Trudgill, P. (1993). *English accents and dialects: introduction to social and regional varieties of British English*. Arnold.
- Joyce, P. (1991). The people's English: Language and Class in England. *Language, Self and Society. A Social History of Language*. Cambridge University Press, 154-183.
- Kurath, H. (1939-1943). *Linguistic atlas of New England*. Brown University Providence.

ВИРАЖЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ ПОВЕДІНКИ ТА ЗВИЧОК ОСОБИСТОСТІ У КОМПАРАТИВНИХ КОНСТРУКЦІЯХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Миронова О.П.

*Український державний університет науки і технологій
olga-mir@ua.fm*

The paper focuses on the analysis of comparative constructions of the semantic macrofield “Man”. The subject of our research is the semantic features of macrofield “Man” with its selected group denoting “Behaviour and habits.” The units under study are selected from the phraseological dictionary of the English language and the works of classical and modern English prose.

Key words: *comparative constructions, macrofield, emotional state of a person, behaviour, habits, microfields.*

Емоції притаманні будь-якому виду діяльності людини. Люди по-різному переживають різні ситуації, а, отже, відчують різні емоції. Психологи зазвичай виокремлюють власне емоції, настрої, пристрасті, переживання, стреси. Деякі люди реагують боляче на конфліктні ситуації, що стає причиною перепадів настрою. Інші не реагують відкрито чи стримують свої почуття всередині, створюючи таким чином свій власний внутрішній бар'єр захисту.

Кожному народу, суспільству притаманні певні національні риси, які демонструють узагальнений характер тієї чи іншої нації. Фактичний матеріал цього дослідження, підкріплений прикладами з англійської прози, дає можливість проаналізувати поведінку та звички особистості у сучасному англomовному суспільстві завдяки компаративним конструкціям.

Семантичне значення суб'єктів компаративів макрополя “Людина” утворює багато різних видів груп, мікрополей. Ми зупинилися на тих, які характеризують емоційний стан особистості, її поведінку, звички, тому одна з груп мікрополя була позначена: “Поведінка та звички”.

У цю групу, насамперед, входять компаративні конструкції з семантичною основою “поводити себе”: невпевнено, клопітно, метушливо. Розглянемо їх детальніше.

а) “Мовчати, сидіти мовчки”: тихий, безмовний, який сидить мовчки (тихий як миша); поводитися тихо як ангел; подібно до kota (надавати переваги тихішому будинку):

as silent as a mouse; behave like an angel.

She looks as quiet as a mouse (4, с. 102).

I behaved like an angel, but I confess... (10, с. 87).

Like a cat, he prefers a quieter house. (3, с. 382).

б) “Поводити себе невпевнено”: ніяково; подібно собаці; не в своїй тарілці; як на жару, як на голках, як на розпеченому вугіллі, наприклад:

триматися скуто, напружено ніби аршин проковтнув;

немов прикинутий до місця, як укопаний;

тремтіти, трястися як осиковий лист;

відчувати себе наче круглий кілочок в квадратному отворі;

відчувати розгубленість, неспокій (як неприкаяний);

like a dog;

like a cat on a hot bricks; like a cricket on a hot girl; like a hen on a hot girdle.

But perhaps he's like a dog that's been left along by its master – it'll take time for him to get used to me again (6, с. 296).

What is it then? Don't stand there like a hen on a hot griddle (7, с. 207).

He (sits) as stiff as a poker;

like one riveted (rooted) to the spot.

He had been working fast about the room, and he stopped, as if suddenly rooted to one spot (5, с. 165).

Shake (tremble, quake, quiver) like an aspen leaf;

like round peg in a square hole;

like dogs; smb. is (goes) like a lost soul.

Guys like dogs: they never notice you if you're changed your hair, but they can sense when there's another guy sniffing around their territory (6, с. 119).

в) “Поводити себе клопітно, метушливо”: клопітний, метушливий; швидкий як кішка; як щеня; як квочка з яйцем (з курчам);

as a cat (fast); like a puppy; like a hen with one chicken.

But when something sets him off, he's up fast as a cat getting its tail stepped (9, с. 76).

Like a puppy, he had to be out every day, either doing something constructive or determinedly enjoying himself (14, с. 52).

He clucked and fussed about her like an old hen with one chick (9, с. 51).

г) “Приходити куди-небудь точно в строк, бути пунктуальним”: з'явитися, прибути куди-небудь вчасно (як годинник);

like a clock; like a clock-work.

д) “Приходити куди-небудь не в строк”: з'явитися, прибути куди-небудь раптово, несподівано; як грім серед ясного неба;

як сніг на голову;

like a bolt from the blue; like a bolt (a thunderbolt, a thunder) out of a clear sky;

appear (come out) like of the blue, as a bolt from the blue.

є) «Зникнути куди-небудь дуже швидко, наче в строк»:

like a shot:

... Of course, I'll go like a shot if I am in the way (12, с. 227).

Розглянемо семантичне наповнення другої підгрупи, що негативно характеризує поведінку та звички людини:

а) “*поводити себе невиховано*”: поводитися як ведмідь (слон) у посудній лавці;

like a bull (a cow) in a china-shop:

“*Do you hear him? “he said, his grin slow – invisible yet rich. He’s like a cow in a china-shop” (7, с. 64).*

До цієї групи можна віднести компаративи зі значенням мовчати, сидіти мовчки:

німий як могила (як риба), який зберігає таємницю;

as silent as the grave, as a fish:

The Lady, ... I will be silent as the grave. I swear it (11, с. 20).

б) “Бути надутим, незадоволеним» сидіти мовчки як сич; “бути в поганому настрої, не в дусі, не на жарт розсерджений” злий як чорт;

as silent as the owl;

as cross as two sticks.

в) “Лаятися на чому світ стоїть” лаятися як візник, лаятися як продавчиня, як пан, як солдат, як швець:

лаятися (бурхливо, стрімко, з усіх сил) як чорт, як диявол;

swear like a fishwife, swear like a lord, like troopers, like a shoemaker;

like the devil:

The noise of the combat was terrific – each of the three combatants swearing like troopers... (8, с. 83).

Зазначимо при цьому, що традиційно звички людини та її поведінка пов’язуються з рисами характеру та внутрішніми якостями особистості. Відповідно, звичка тлумачиться нами як один зі способів поведінки людини, який відображає її індивідуальність особливості та визначає комунікативну поведінку.

Проведений аналіз семантичного значення суб’єкта макрополя “Людина” групи “Поведінка та звички” дозволяє нам зробити висновок про те, що більшість компаративних конструкцій, уживаних у сучасній англійській

прозі та в прозі класиків у межах обраного мікрополя, спрямовані здебільшого на характеристику чоловіків, ніж жінок.

Література

- Англо-український фразеологічний словник (2005). Укладач К.Т. Баранцев. Київ: Знання.
- Book of English Idioms, with Explanations (1998). London: Longman.
- Ahern, C. (2009). *There's No Place Like Here*. London: Hachette Book.
- Alliott, C. (2012). *A Rural Affair*. London: Penguin Books.
- Bronte, Ch. 2010 *Jane Eyre*. USA: Harper Collins Publishers.
- Bushnell, C. (2005). *Summer and the City: A Carrie Diaries Novel*. USA: Harper Collins Publishers.
- Cronin, A.J. (1989). *Shannon's Way*. USA. Boston: Little, Brown and Co.
- Dickens, Ch. (1990). *The Posthumous Papers of the Pickwick Club*. USA: Random House.
- Hannah, K. (1999). *On Mystic Lake*. New York: Bantam Books.
- James, E. L. (2012). *Fifty Shades Trilogy*. New York: Vintage Books.
- Show, B. (2002). *Augustus does his bit*. UK: Black Swan.
- Show, B. (2013). *Back to Methuselah*. London: Abacus.
- Stevenson, R. (2017). *The strange case of Dr. Jekyll and Mr. Hyde*. Northern Lights.
- Wickham, M. (2012). *The Wedding Girl*. USA: Transworld Publishers.

ВЗАЄМОДІЯ ЛІНГВАЛЬНИХ І ПОЗАЛІНГВАЛЬНИХ ХАРАКТЕРИСТИК В ОФОРМЛЕННІ ЕМОЦІЙНОГО МОВЛЕННЯ

ФОНЕТИЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ПРОМОВ БРИТАНСЬКИХ МОНАРХІВ ТА ЇХ РОЛЬ У ФОРМУВАННІ ІДЕНТИЧНОСТІ Й ІМІДЖУ

Світліковська О. А.

Волинський національний університет імені Лесі Українки

Svitlikovska.Olena@vnu.edu.ua

This paper is a study of the phonetic aspects of speeches delivered by British monarchs. It traces their evolution through different historical epochs and sociocultural contexts, political events, and social movements. These phonetic features reflect the monarchs' regional origins, class characteristics, and emotional attitudes, playing an important role in shaping their identities and public images. Additionally, the formality and politeness inherent in royal speeches underline their role as national representatives. The study also highlights the importance of linguistic devices like metaphors and allegories in effectively conveying messages and fostering emotional connections with the audience. Overall, this analysis emphasizes the significance of phonetic characteristics in understanding the identities of British monarchs within their cultural and historical contexts amidst social and technological changes.

Key words: *British monarchs, phonetic characteristics, speeches, sociocultural context.*

Промови британських монархів є важливим прикладом синтезу фонетичних і прагматичних засобів у мовленні, який відіграє ключову роль у формуванні їхньої ідентичності та іміджу. Такі фонетичні засоби як акцент, інтонація, тембр голосу та артикуляція є важливими для досягнення певних цілей у мовленні. Наприклад, розмовний акцент може відобразити регіональне походження або освіту мовця, що робить монархів більш доступними та автентичними в очах аудиторії. Інтонація і тембр голосу можуть використовуватися для того, щоб акцентувати увагу на важливих моментах промови та емоціях. Використання формальної лексики й вишуканої граматики може свідчити про статус та авторитет мовця; риторичні прийоми, такі як повтор або метафори, часто вживають для підсилення аргументів щоб переконати аудиторію.

Синтез фонетичних і прагматичних засобів у мовленні британських монархів допомагає створювати враження сприятливого й авторитетного лідера, підтримувати свій імідж і формувати позитивне відношення

громадськості. Вміле використання сукупних засобів сприяє досягненню поставлених цілей.

Фонетичні особливості промов часто варіюються залежно від регіонального походження монарха, його соціального статусу та інших факторів. Одним із найвідоміших фонетичних засобів є акцент британських монархів – *Received Pronunciation (RP)*, також відомий як “*posh English*” що асоціюється з елітним прошарком британського суспільства й вважається стандартом англійської мови. Він характеризується чіткою артикуляцією звуків, відсутністю регіональних діалектів, відображає стабільність, традиційність та вишуканість [4]. Стандартна англійська вимова також може слугувати символом статусу і престижу мовця. Королівський акцент британських монархів у промовах свідчить про їхній вплив та авторитет, зв'язок з англійською культурою і традиціями.

Так, особливість промов короля Георга VI полягала в тому, що він виголошував їх в часи Другої світової війни. Його промови цього періоду відзначалися великою емоційною силою і впливом на громадськість, демонстрували відданість і стійкість короля в часи важких випробувань. Він викликав велику симпатію своєю врівноваженістю і волею до перемоги, що було надважливо під час війни. Звертаючись до своїх підданих зі словами підтримки та мобілізації, він закликав їх до єдності й відваги, висловлював співчуття і розуміння у важливих моментах.

“In this grave hour, perhaps the most fateful in our history, for the second time in the lives of most of us we are at war. Over and over again we have tried to find a peaceful way out of the differences between ourselves and those who are now our enemies. But it has been in vain. The task will be hard. There may be dark days ahead and war is no longer confined to the battlefield.”(1).

Вимова приголосних звуків, таких як [g] у слові “grave”, [f] у “fateful”, [v] у “over”, [h] у “have”, [d] у “find”, [t] у “task”, [b] у “been”, [d] у “dark”, [n] у “longer” є чіткою і енергійною, що підкреслює серйозність ситуації, описаної у промові. Вимова голосних звуків, таких як [ɪ] у словах “this”, “in”, “will”, [ɔ] у “war”, [eɪ] у “grave”, [ɑ:] у “hard”, [eɪ] у “way”, [eɪ] в “aim” є виразною, що емоційно забарвлює промову і, водночас, акцентує на серйозності та рішучості мовця. Чітка вимова таких приголосних звуків як [p] у “perhaps”, [v] у “over”, [h] у “have”, [t] у “tried”, [b] у “been”, [d] у “dark”, [n] у “longer”, вказує на важливі моменти або поняття у промові. Напруженість та серйозність ситуації підкреслюють слова “in this grave hour”, “grave”, “most fateful in our history”.

Королева Єлизавета II відома своєю відданістю традиціям. Під час своїх виступів вона завжди дотримувалася протоколу, що сприяло створенню враження діловитості та дисциплінованості. Її промови часто мали символічне значення, оскільки вони про цінності й ідеали, пов'язані з королівською сім'єю та історією Великої Британії. Її слова надавали впевненості та заспокоювали громадськість у часи турбулентності чи криз, відображали пошану до історії і культурних цінностей, містили загальнолюдські й об'єднуючі повідомлення, які могли залучати широке коло людей.

“Here is also this. I have behind me, not only the splendid and the annals of more than a thousand years, but the living strength and majesty of the commonwealth and empire, of societies, old and new, of lands and races different in history and origins, but all, by God’s will, united in spirit and in aim. Therefore, I am sure that this, my coronation, is not the symbol of a par and a splendor that are gone, but a declaration of our hopes for the future and for the years I may, by God’s grace and mercy, be given to reign and serve you as your queen.”(2)

Коронаційна промова королеви Єлизавети II розпочинається з висловлення, яке висвітлює історію і велич країни, що підкреслено словами “*splendid*”, “*annals of more than a thousand years*” та “*living strength and majesty*”. Промова має урочистий ритм, що відповідає серйозності й важливості події.

Інтонація частини промови, де зазначається спільна духовність і цілі різних країн і народів підсилюються тоном сподівання та віри у майбутнє. Голосні [ɪ] у слові “*here*” та [i] у слові “*this*” вимовляються коротко, приголосні [n], [t], [l] – чітко та енергійно.

Варто також зазначити, що акцент монархів з часом може зазнавати певних змін або залежно від особистих уподобань та еволюції суспільства. Так, наприклад, нові покоління монархів можуть виявляти більшу гнучкість у вживанні мови, що відображає сучасні тенденції та розвиток мовних практик.

Король Чарльз відомий своїм інтересом до навколишнього середовища, архітектури та інших соціальних питань. У промовах відображені його інтереси, а також інші актуальні питання сучасного світу. Король виявляє лідерські якості у виконанні своїх громадських і королівських обов'язків, є активним учасником різних ініціатив і проєктів, спрямованих на поліпшення ситуації у країні та світі.

“...I particularly want to pay tribute to all those wonderfully kind people who so generously give food or donations, or that most precious commodity of all, their time, to support those around them in greatest need. Together with the many

charitable organizations, which do such extraordinary work in the most difficult circumstances, our churches, synagogues, mosques, temples, and gurdwaras have once again united in feeding the hungry, providing love and support throughout the year. Such heartfelt solidarity is the most inspiring expression of loving our neighbour as ourself... ” (3)

Король Чарльз є доступною й емпатичною особистістю, яка здатна на ефективне спілкування з різними прошарками суспільства. Він демонструє відданість монархії, що, у свою чергу, сприяє зростанню його авторитету серед громадськості. Його промова звучить піднесено, що відображає почуття вдячності за підтримку й допомогу благодійників і релігійних організацій.

Вимова голосних та приголосних звуків у словах “*particularly*”, “*particular*”, “*tribute*”, “*charitable*” є чіткою. Ритм промови виразний і збалансований, що підкреслює важливість кожного слова і висловлення.

Так, фонетичні особливості промов британських монархів залежать від епохи та соціокультурного контексту. Наприклад, в епоху колоніального розширення Британської імперії акцент британських монархів був звучним і виразним, щоб підкреслити силу й авторитет імперії. Важливі політичні події, такі як війни, зміни у правлінні або суспільні рухи, також впливали на фонетичні характеристики промов монархів. Акцент та інтонація воєнного періоду були спрямовані на мобілізацію й підтримку духу боротьби.

Промови монархів мають багатовекторний вплив на аудиторію, що також впливає на їхню структуру й риторичні прийоми, оскільки монархи намагаються залучити аудиторію до активного спілкування. Фонетичні особливості мовлення британських монархів можуть відображати їх регіональне походження або класові характеристики. Спосіб, яким монархи наголошують певні слова або фрази, може передавати їхні емоції, ставлення до теми чи до аудиторії. Ритм мовлення, паузи й інтонація також відображають важливість висловлюваних ідей.

Мовлення монархів часто характеризується високим ступенем формальності й увічливості, що відображає їхню роль як представників нації. Фонетичні засоби зазвичай підкреслюють цю формальність, зокрема, за допомогою правильної вимови слів та використання ввічливих виразів. Умілий вибір слів й використання різноманітних мовних засобів, таких як метафори та алегорії, здатні підсилювати враження від промови й створювати певний образ монарха перед аудиторією.

Отже, фонетичні характеристики промов британських монархів відіграють значну роль у формуванні їхньої ідентичності та іміджу,

відображаючи їх соціальну та культурну роль як представників королівства; а також відображають культурні й історичні контексти через їх зв'язок з політичними, соціокультурними і технологічними змінами у суспільстві.

Література

King Georg VI Speech Transcript. Retrieved March, 23, 2024, from <https://www.historic-uk.com/HistoryUK/HistoryofBritain/The-Kings-Speech/>

Queen Elizabeth II Speech Transcript. Retrieved March, 23, 2024, from <https://www.rev.com/blog/transcripts/the-queens-coronation-day-speech-june-2nd-1953-transcript>

King Charles III Speech Transcript. <https://www.ctvnews.ca/world/read-the-full-transcript-of-king-charles-iii-s-christmas-message-1.6208703>

Retrieved March, 23, 2024, from <https://cambridge.ua/uk/blog/speak-british-english/>

ПРОСОДИЧНІ ТА ПАРАЛІНГВІСТИЧНІ ОЗНАКИ ЕМОЦІЙНОГО МОВЛЕННЯ

Сотников А.В.

Київський національний лінгвістичний університет

avsotnykov@ukr.net

The report is dedicated to the issue of prosodic and extralinguistic features of emotional speech. In addition, the differentiation between emotions and feelings is discussed. The report also contains prosodic features of the basic emotions' expression.

Key words: *emotions, feelings, prosodic and extralinguistic features, voice pitch frequency.*

Сучасний стан дослідження аспектів породження мовлення, надання мовленнєвому актові комунікативно-прагматичного спрямування та його просодичного оформлення разом з емоційним забарвленням характеризується міждисциплінарним підходом. Тому сучасні дослідження мовленнєвої діяльності відбуваються на стику лінгвістики, психолінгвістики, нейрофізіології, нейропсихології та нейролінгвістики. З боку психічного процесу, мовлення пов'язується з когнітивною діяльністю людини. Когнітивні процеси впливають на формування і розвиток мовлення, відображаючи при цьому емоційно-вольовий аспект когнітивної діяльності людини. Оскільки емоції є результатом реагування людини на подразники оточуючого середовища та обробки інформації від сенсорної системи, пізнавальні (когнітивні) процеси утворюють єдність емоцій та інтелекту.

Розрізняють прості та складні емоції. До простих відносять одержання задоволення від їжі, наприклад, бадьорість, радість. Складні емоції виникають унаслідок когнітивної діяльності, наприклад, отримання задоволення від прослуховування музики, коли отримана через слуховий канал інформація обробляється мозком, і виникає емоція. Важливо зазначити, що в психології протиставляються поняття емоції та почуття.

Як зазначає Г.П. Васянович (Васянович, 2012, с. 82), емоція відображає ситуативне ставлення людини до певного об'єкту, переважно через задоволення природних потреб, і зазвичай не пов'язується зі свідомістю. Почуття, у свою чергу, виникають як результат задоволення соціальних і духовних потреб людини, і завжди пов'язується зі свідомим досвідом людини. В.П. Каширін (цит. за Васяновичем, 2012, с. 82) класифікує почуття за: 1) формою вияву (настрої, афекти, пристрасті); 2) впливом на діяльність (стенічні та астеничні); 3) спрямованістю (позитивні та негативні); 4) складністю (прості та складні). До складних відносять моральні, естетичні,

практичні й інтелектуальні. З огляду на те, що мовлення є і формою спілкування, і його засобом, воно безпосередньо пов'язане з психічними властивостями і станами людини, які виявляються відносно статичними у психіці людини, і тому по-різному виражаються в мовленні на всіх рівнях. Мовленнєва поведінка людини зумовлюється соціальними факторами (культура, національні особливості, етичні норми, модель міжособистісного спілкування). Зовнішніми виявами психофізіологічних процесів є фонетичний, а саме просодичний аспект мовлення, зокрема темброва модуляція голосу мовця, прискорення/уповільнення темпу, варіації гучності, зміни частоти осного тону (ЧОТ).

Справжні емоції зазвичай супроводжуються фізіологічними реакціями (Kreibig, 2010, с. 394-421), які людина не завжди може контролювати, і вони, як зазначає П. Джасліні (Juslin, Laukka, 2004), впливають на експресивні прояви у мовленні. При цьому, певною проблемою досліджень співвідношення емоційного стану людини і просодичних ознак мовлення ускладнюється тим, що майже відсутнє чітке розрізнення просодичних і паралінгвістичних ознак, хоча вони взаємопов'язані (Brown, 1990; Cruttenden, 1997; Ladd, Silverman, Tolkmitt, Bergmann, Scherer, 1985, с. 435–444). Паралінгвістичні ознаки емоційно забарвленого мовлення мають величезне значення. Як зазначає Марк Д. Пелл (Pell, 2019, с. 63), слухачеві необхідно 600 мс просодично оформленого висловлення для розрізнення афективного і звичайного мовлення, при нижчому значенні цього показника співрозмовнику недостатньо інформації для обробки емоційного компонента. Тому, для адекватного розуміння людей невербальний канал спілкування має величезне психологічне значення, тим більше що словами можна замаскуватися, приховати будь-який емоційний стан, а невербальні особливості мовлення чи поведінки, будучи мимовільними за своїм походженням, в одну мить можуть викрити мовця, оскільки сприймаються слухачем підсвідомо й адресовані до тих підкіркових структурах нашого мозку і перевершують вербальний канал за швидкістю дешифрування [Шаховский, 1995, с. 3–15; Ekman, Frisen, 1975, с. 6). Особливістю паралінгвістичних ознак емоційного мовлення є те, що з огляду на особливості функціонування свідомості людини, вони формуються раніше ніж вербальна частина, яка накладається на вже виражену невербальну. Д. Крістел (Crystal, 1969) розрізняє лінгвістичні риси (зміна висоти тону, гучності, темпу мовлення, тривалості пауз) та паралінгвістичні. До того ж, Д. Крістел і Р. Квірк (Crystal & Quirk, 1964) поділяють паралінгвістичні особливості на два типи: якість голосу та голосову кваліфікацію. Якість голосу

зумовлена різними режимами звучання, серед яких нормальний голос, фальцет, шепіт, скрип, хрипкість і придихання. Голосове варіювання, на їхню думку, залежить від риторичної стратегії мовця. При цьому голосові модуляції є поліфункціональними за своєю природою, тому що одна й та сама голосова модифікація сприяє реалізації різних комунікативних інтенцій мовця, і навпаки одна й та сама риторична стратегія може бути реалізована кількома модуляціями. При цьому, якість голосу містить навмисні й ненавмисні зміни з урахуванням фізіологічних обмежень голосових органів.

Паралінгвістичні особливості передають таку інформацію, як вік, стать, стан здоров'я та ін. Їх можна класифікувати на два види: індивідуальні варіації та рефлекси. Індивідуальна варіація охоплює такі ефекти фонації та резонансу через фізіологію мовця й особливості голосового тракту. Рефлекси призводять до зміни форми дихання, ендокринної системи та обміну речовин у цілому, що також може спричинити відчутні зміни у мовленні.

Просодичні особливості складаються з темпу, гучності, ритмічності, діапазону тону, напруженості, паузації та інтонаційних контурів. Варіювання вищезазначених компонентів під впливом емоцій передає величезний масив інформації, який, у поєднанні з паралінгвістичними ознаками, дає можливість співрозмовнику точніше визначити емоцію мовця. За даними психологів, деякі базові емоції, наприклад, смуток, гнів і радість легше ідентифікуються аудиторією, ніж страх. За даними К.В. Лисенко (Лисенко, 2019), по-перше, тембрально емоція смутку реалізується «здавленим», приглушеним голосом, що інструментально підтверджується порівняно вузьким діапазоном ЧОТ. По-друге, вона справедливо підтверджує, що при зображенні глибокого смутку надважливою є наявність гіпер довгих пауз або їх повна відсутність. По-третє, просодія смутку характеризується також контрастним перепадом показників тривалості звучання, тривалості пауз та швидкості мовлення, тобто при найповільнішому звучанні (можливо через факт наявності довгих пауз) швидкість мовлення є найвищою. «Гнів» зображується нижчим тональним рівнем, вищими показниками інтенсивності, більшою енергією (500 Гц) протягом вокалізації, більшим першим формантом (перший виданий звук) і швидшим часом на початку мовлення. "Гарячий гнів" зображується з більш високим тоном та ще більшою енергією (2000 Гц). «Огида» реалізується з меншим, спрямованим донизу тоном, з енергією (500 Гц), нижчим першим формантом і різким падінням тону, подібним до гніву. Менші варіативність і коротша тривалість є також характеристиками інтонації огиди. «Емоції страху» мають більшу висоту звучання, незначні варіації, меншу енергію та

швидший темп мовлення з більшою кількістю пауз. Слід зауважити, що зміни ЧОТ, як зазначає Е.Л. Носенко (Носенко, 1981, с. 124), виявляються не лише у вигляді загального підвищення середнього рівня ЧОТ, але й у розширенні діапазону перепаду ЧОТ від мінімальної до максимальної, у зростанні швидкості появи зон, де ЧОТ перевищує середню, типову для певного мовця частоту.

Доцільно зазначити, що просодичні ознаки емоційного мовлення корелюють з паралінгвістичними завдяки особливостям свідомості та роботи мозку людини, вони накладаються на останні, і тому дослідження співвідношення емоційного мовлення та його просодичного оформлення має залучати напрацювання фонетики, психолінгвістики та лінгвістики.

Література

- Васянович, Г. П. (2012). *Основи психології*: навчальний посібник. Київ: Педагогічна думка.
- Лисенко К.В. (2019). *Риторико-просодичні особливості драматичного дискурсу* (експериментально-фонетичне дослідження на матеріалі радіовистав ХХ–ХХІ століть за п'єсами В. Шекспіра). Київ.
- Носенко Е.Л. (1981). *Эмоциональное состояние и речь*. Київ: Вища школа.
- Шаховский, В.И. (1995). О лингвистике эмоций. Язык и эмоции: сборник научных трудов. Волгоград: Перемена. С. 3–15.
- Brown, G. (1990). *Listening to Spoken English*. (2nd ed.). Longman.
- Crystal, D. (1969). *Prosodic Systems and Intonation in English*. Cambridge University Press.
- Crystal, D., & Quirk, R. (1964). *Systems of Prosodic and Paralinguistic Features in English*. The Hague, Netherlands: Mouton.
- Cruttenden, A. (1997). *Intonation* (2nd ed.). Cambridge University Press.
- Ekman, P., & Friesen, W.V. (1975). *Unmasking the Face: A Guide to Recognizing Emotions from Facial Expressions*. Englewood Cliffs, New Jersey.
- Juslin, P. N., & Laukka, P. (2004). Expression, Perception, and Induction of Musical Emotions: A Review and a Questionnaire Study of Everyday Listening.
- Kreibig, S. D. (2010). Autonomic nervous system activity in emotion: A review. *Biological Psychology*, 84, 394-421.
- Ladd, D.R., Silverman, K.E.A., Tolkmitt, F., Bergmann, G., & Scherer, K.R., (1985). Evidence for the independent function of intonation contour type, voice quality, and range in signaling speaker affect. *J. Acoust. Soc. Amer.* 78.
- Pell, M. D. (2019). The look of (un)confidence: visual markers for inferring speaker confidence in speech. *Frontiers in Communication*.

THE ROLE OF PAUSES IN REFUSAL UTTERANCES BELONGING TO CLASSES OF REASONS “I CAN’T” AND “I DON’T WANT TO”

Olha Sokyrka, Svitlana Buha

National Technical University of Ukraine

“Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute”

olgasokyrka@gmail.com, jabubi21@gmail.com

The work outlines the significance of studying emotional utterances prosodic organization, its theoretical and practical application by both language learners and professionals. The work studies the interplay of different language means, the peculiarities of segmental and suprasegmental features and their role in actualization of emotional utterances, refusal utterances in particular. The paper also analyses recent advancements in understanding the prosodic organisation of refusal utterances and the role of pauses in prosodic organization of refusal utterances belonging to the classes of reasons “I can’t” and “I don’t want to”.

Key words: *refusal utterances, prosodic organization, intonation means, pauses, English dialogue speech, interaction of language means.*

The study of prosodic organization of emotional utterances is a fast-growing field with wide-ranging practical implications. Understanding how prosody influences actualization of an expression and recognition of emotions offers valuable insights into the cognitive and social dynamics underlying human communication. Researchers both in Ukraine (Klymenyuk, 2010; Kozub, 2020; Taranenko, 2018; Taranenko, 2021) and abroad (Brazil, 1997) have been actively engaged in investigating the role of prosody, particularly in the context of refusal utterances realization, which serve as a form of emotional expression.

The importance of studying emotional utterances prosodic organization extends far beyond theoretical linguistics with practical applications in different spheres such as language learning, communication, speech therapy, cognitive neuroscience and artificial intelligence. The interplay of prosodic means and emotions not only enriches our understanding of human communication but also accelerates the development of tools and techniques in these diverse fields.

In interpersonal communication, the prosodic organization of speech is as important as the content itself. The interplay between segmental and suprasegmental features influences on the way the utterances are formed and perceived. For instance, refusal utterances prosodic organisation conveys not only the meaning of the refusal but also the speaker’s attitude and communicative intent.

It is known that the use of intonation is one of the most important aspects of the emotional utterances’ prosodic structure. An utterance can have a wide range of

meanings due to different intonation organization. The use of pauses and their place in intonation contour and duration conveys hesitancy, certainty, emphasis or politeness.

For example, a refusal *belonging* to the class of reasons “I don’t want to” uttered by the speakers of low socio-cultural level are *characterized* by perceptual pause between the *second* and the third intonation groups. Most pauses are located between and inside a syntagm but their use is mainly due to the semantic content of the phrase, for example:

HOPPER. You don’t mind my taking Agatha off to Australia, then, Duchess?
DUCHESS OF BERWICK. [Indignantly.] –To Australia? (1) –Oh, don’t mention (2) ^ξthat ↘dreadful ↘vulgar place. (3) (Wilde, 2020, p. 25).

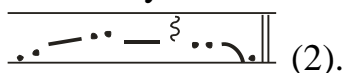
In the example above, the speaker deliberately makes pauses before *that* ↘*dreadful* to increase the impact of the refusal and emphasizes that he does not want to even consider this option.

The next example illustrates the refusal actualized by the speaker of high socio-cultural level. The utterance belongs to the class of reasons “I can’t”. The reason of the refusal is unacceptability of the proposal.

LORD CAVERSHAM. Good morning, Lady Chiltern! Warmest congratulations to you, Chiltern, on your brilliant speech last night. I have just left the Prime Minister, and you are to have the vacant seat in the Cabinet. <...>

SIR ROBERT CHILTERN. I can’t accept this offer, Lord Caversham. ||
 (1) *I have made up my mind ^ξto decline it* (2) (Wilde, 2012, p. 81).

The tempo of Sir Robert's second phrase is perceived as moderate and somewhat slowed down in the section between *mind* and *to decline* due to the pause inside the syntagms which, on the one hand, adds weight to the word *to decline* in the described situation, on the other hand, in combination with a high speed of change of the mid-low descending tone movement (on the word *decline*) signals the finality and irrevocability of the decision.

The results of the study of the actualization of pauses in refusal utterances belonging to the class of reasons “I can’t” show that the vast majority of their intonation groups end with a short unfilled pause. Considering this parameter in more detail, it is easy to see that in the refusals belonging to the class of reasons “I

can't" uttered by the speakers of a high socio-cultural level, a short pause dominates (76.47%), and the next most frequent is a medium pause (17.64%).

It is also worth noting that a short pause also dominates (54.16% and 60.86%) in refusal utterances actualized by the speakers of middle and low socio-cultural levels. The mid-length pause is the second most recurrent in the actualizations of refusal utterances realized by the representatives of these two socio-cultural groups and makes up 45.83% and 39.13% of cases, respectively.

Further studying of refusal utterances prosodic organization can enhance our comprehension of emotional speech. Through analysing prosodic patterns in emotional speech across various cultures and socio-cultural levels, researchers can deepen their knowledge of the ways these factors shape emotional utterances organization and their perception.

References

Brazil, D. (1997). *The Communicative Value of Intonation in English*. Cambridge: Cambridge University Press.

Klymenyuk, O. V. (2010). *Knowledge, perception, cognition*. Ternopil: Textbooks and manuals.

Kozub, L., Valigura, O., & Monashnenko, A. (2020). Prosody of English Television Advertising: Sociolinguistic Features and Pragmatic Potential. *Euromentor Journal. Studies About Education*. Volume XI, No. 1/March. Bucharest: "Dimitrie Cantemir" Christian University. 13-38. <https://euromentor.ucdc.ro/EUROMENTOR%20March%20%20%202020.27.03.pdf>

Taranenko, L., & Schaefer, S. (2018). *Prosodic Expression of Emotional-And-Pragmatic Potential of a Spoken English Proverb*, *Advanced Education* 9, 169-177. DOI: 10.20535/2410-8286.135094

Taranenko, L. (2021). Interaction of Segmental and Suprasegmental Means in Realizing the English Folk Text Pragmatic Orientation. *Linguistic Studies*. Issue 41, 251-257. DOI: [31558/1815-3070.2021.41.25](https://doi.org/10.31558/1815-3070.2021.41.25)

Wilde, O. (2000). *An ideal husband*. London: Dover Thrift Editions.

Wilde, O. (2012). *Lady Windermere's Fan* [An Electronic Classics]. Access Mode: <http://www2.hn.psu.edu/faculty/jmanis/oscar-wilde/lady-windermere-fan.pdf>.

INTERACTION OF VERBAL AND NON-VERBAL MEANS EXPRESSING A WARNING IN THE ACTUALIZATION OF ENGLISH UTTERANCES OF PROHIBITION

Olha Isniuk

*National Technical University of Ukraine
“Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute”
isniuk.olha@lil.kpi.ua*

The research under study is aimed at defining patterns characteristic of prohibitive speech acts having the pragmalinguistic orientation of warning in dialogue communication between the adults of different gender. The interplay of means used by the speakers to convey the intended meaning shows the predominance of laconic forms used by men in formal and informal communicative situations, while women, apart from the mentioned forms, also use variety of verbal and non-verbal means to convey implicit meaning.

Key words: *prohibitive utterances, warning, verbal and non-verbal means' interplay, gender, external factors, emotional-and-pragmatic potential.*

Being widely used in everyday communication, the notion of warning plays a significant role in preventing various kinds of action by prohibiting and politely informing the hearer about the inappropriateness and/or undesirability of what he/she said. The conducted analysis of the notions of prohibition and warning has shown that they are not clearly distinguished by the scholars because of being under study individually. Some researchers (Hussein & Khalaf, 2018, p. 13) claim that it is essential to analyse the illocutionary force of each speech acts' types and therefore define the relative authority of a speaker and a listener, not forgetting about the question of benefit in each particular case. With that in mind, we refer to the Britannica Dictionary (Britannica, 2024) where “warning” is defined as an action or a statement that tells someone about possible danger or trouble. Also, it is a statement that tells a person that bad or wrong behaviour will be punished if it happens again. Another thing to consider while defining the warning as a pragmatic type of prohibitive speech acts is its prosodic organisation which, as is known (Kalyta, 2016), directly depends on the speaker's communicative intention incited by his/her emotional state at a given moment of communication. Consequently, it seems expedient within our study to trace the correlation between pragmatic loading usually conveyed by the utterance lexico-grammatical structure, and regularities of its prosodic organisation.

The aim of the present paper is to outline the interaction of lexico-grammatical and phonetic means realising the pragmatic loading of warning in prohibitive

utterances spoken in face-to-face communication in different situations and reaching various results depending on the speech context.

Within the research we considered the language means' interplay in the following communicative patterns: "an adult man – an adult woman", "an adult woman – an adult man", and "an adult man – an adult man".

The research material comprises 51 text fragments representing prohibitive speech acts with pragmatic loading of warning uttered by adult speakers of different socio-cultural groups and ages, collected from the British TV series *The Crown*, as well as the American sitcom *The Nanny* and the mystery thriller *Illuminati*.

Studying the text fragments representing "an adult man – an adult woman" communication between the interlocutors of an equal social hierarchy, we noted the frequency of utterances aimed at changing the hearer's behaviour, mainly on a permanent basis. On the lexico-grammatical level, these are structured by a negative imperative structure "auxiliary *do* + particle *not* + verb *to be*", like in the following examples (*The Crown*, 2016):

- (1) – *Rather a dust-up in the early hours. – Are you drunk? – **Don't be like that.** I had to do something for the pain.*
- (2) – *I feel like an actress. A common little showgirl. – **Don't be silly.** – In what way am I different?*
- (3) – *And the mystery man in the newspapers? That isn't you? – **Don't be ridiculous.** – I am not being ridiculous.*

In the given examples, the interlocutors are having a kind of an argument, thus it is accompanied by non-verbal communication. In the first situation the speaker focuses and peers at the hearer's face, making the hearer concentrate on what he is saying, while in the second one the speaker shows by mimicking his dissatisfaction at what he has heard and expressing this warning, Philip, queen's husband, encourages the spouse and dispels her doubts concerning her acting skills. In these cases the question of benefit belongs to the hearer, showing the long-term perspective if the prohibitive warnings reach the target. The third dialogue, in its turn, is characterised by a heated discussion that results in the speaker's preventing the hearer (the queen) from developing an unpleasant topic. On the prosodic level this is reflected in pronunciation of the warnings in a moderate tempo and with a decreased loudness, without any pitch fluctuation. All three utterances are characterised by a regular rhythmic organisation, similar intonation pattern (Low-Falling tone + tail or Checked Stepping Head + Low-Falling tone + tail) with clear articulation of every word under stress all together transmitting the speaker's firmness and assertiveness. The interplay of the outlined verbal and non-verbal

means serve to successfully convey the warning thus fulfilling the speaker's intention.

Communication between adult women and adult men, on the contrary, is about benefiting the speaker in the first place and is characterised by a high level of emotional and pragmatic potentials. The reason for this is that the speakers use implicit forms rather than explicit, that give their speech quite a powerful effect, like in the following dialogues (The Crown, 2016):

(4) *Shut up!*, meaning stop talking about destructive matters like possible illnesses,

(5) *We keep every appointment. No cancellations. Not one*, where the combination of a negative pronoun “no + noun” conveys the meaning “do not cancel any appointment” but does not address the action directly to the listener.

Another example of such implicit expression of warning is given below:

(6) *These papers must never see the light of day, Winston. Ever.* The combination of lexico-grammatical means expressed with the use of the modal verb *must* and an adverb *never*, as well as non-verbal means (while uttering the word *ever* the speaker negatively shakes her head, thus emphasising the fear they all have as to what might happen if the papers are seen), gives the utterance the effect of utmost importance and seriousness.

The interaction between men is, on the contrary, defined by its succinctness, a definite and categoric nature, revealed not only verbally, but prosodically as well. The following dialogues demonstrate the significance of laconic sentences in notifying the listeners about the precautions to be taken with the purpose to avoid panic in a public place, in particular by endangering the safety of the tourists in Pantheon.

(7) *Outside a perimeter. Secure but invisible. No lights, no guns. Nobody knows. Understand? – Yes, sir* (Illuminati, 2009).

(8) *Separate approaches. No closer than two blocks and no uniforms. Three minutes* (Illuminati, 2009).

The speaker's explicit pragmatic intention of prohibitive warning is induced by the generally tense formal situation, an obvious social distance between the speaker and recipients, as well as a hierarchical address of the warning from the superior to the subordinates. This is also reinforced by the utterances' emphatic prosody characterised by the heightened register, accelerated tempo, increased loudness, and regular staccato-like rhythmic patterns.

The reluctance not to raise a sensitive topic, expressed in a laconic form with explicit warning, we can see in the following dialogue:

(9) – *Speaking of, Val gained back the five pounds she lost. – Well, I was going to say... – Oh, no, sir, | I would wait until they thaw a bit* (The Nanny, 1993).

The analysed utterances verbal and non-verbal arrangement shows the impact of external factors and situationally driven context on the verbal communication itself and specificity of the warnings oral actualisation. This complex interplay results in the variety of lexico-grammatical and prosodic means taking part in conveying the speaker's pragmatic intention of warning. Apart from that, we have traced that the illocutionary force of the utterances under study, regardless of the way they are expressed (implicitly or explicitly), presupposes a kind of negative result for either the hearer, or the speaker (sometimes for both of them) if the speaker's intention, expressed verbally, does not reach the target.

Our further interest lies in comparing prohibitions with pragmatic orientation of warning uttered by adult speakers and teenagers to trace the patterns defining the speech acts under question by the age factor that might make the difference in the language used for this purpose.

References

Hussein, A. L., & Khalaf, S. Q. (2018). Iraqi EFL University Students' Linguistic Strategies in Approaching Warning and Prohibition. *English Language Teaching*, 11(12), 11. <https://doi.org/10.5539/elt.v11n12p11>

Kalyta, A. (2016). *Speech energetics*. Kyiv, Kafedra.

Illuminati [Video]. (2009). Netflix. <https://www.netflix.com/de/title/70103523>

The Crown [Video]. (2016). Netflix. <https://www.netflix.com/de/title/80025678>

The Nanny [Video]. (1993). Retrieved from <https://sflix.to/watch-tv/free-the-nanny-hd-39089.5579572> 01.04.2024.

Warning Definition & Meaning. Britannica Dictionary. (n.d.-b). In *Encyclopedia Britannica*. Retrieved April 2, 2024, from <https://www.britannica.com/dictionary/warning>

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ ФОНЕТИКИ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

IMPROVING PRONUNCIATION IN ACADEMIC ENGLISH CLASS (A VERY PRACTICAL GUIDE)

Olga M. Ilchenko

*Research and Educational Center of Foreign Languages,
National Academy of Sciences of Ukraine
olgilch@hotmail.com*

This paper addresses common pronunciation mistakes observed among Ukrainian PhD students. We highlight the importance of clear communication in scientific contexts and the potential drawbacks of mispronunciation. A list of frequently mispronounced words is provided as a springboard for targeted pronunciation work. Building on Krashen's theory of meaningful input, we suggest activities and materials to serve as a foundation for ongoing pronunciation development. Our goal is to equip students with the skills to communicate effectively in various comprehensible accents, while acknowledging that a native-like accent is achievable for dedicated learners.

Key words: *phonetics, frequent pronunciation errors, academic word list, meaningful input*

Pronunciation is often an overlooked aspect in English for Academic Purposes (EAP) classes. Yet, clear and confident pronunciation is crucial for effective communication in academic settings. Research shows that phonetic interference is a complex cognitive (discursive and cultural-communicative phenomenon) that arises in the foreign-language thinking and speech of a bilingual in the form of a certain set of phonetic features, the degree of manifestation of which depends on mental, psychological, social, and cultural factors; with such major problems as: disruption of the typical arrangement of the articulatory organs in both languages, ignoring the features of the pronunciation of vowels and consonants in different phonetic environments, and deviation from the norms and requirements of coarticulation (Kalyta & Taranenko, 2010, Valigura, 2008, 2015). There is no doubt that pronunciation is an integral part of language *per se*, and language teaching in particular (Krashen, 2003, Kuiper & Allan, 2024). As such, it is definitely worth addressing.

Admittedly, it is negative language transfer, and, specifically, phonological interference that causes the so-called “foreign accent” (rather thick, if not impenetrable at times), mostly due to ingrained pronunciation mistakes. Over time, the repeated practice of producing the sounds incorrectly, makes the mistakes more and more ingrained. No wonder developing good pronunciation is becoming part of

ongoing language learning when international collaboration is at stake: communication breakdown occurs when people can't understand each other due to heavy accents or unclear pronunciation, which can hinder effective communication, leading to misunderstandings and frustration. This can be particularly detrimental in collaborative research efforts, where clear information exchange is crucial. On the other hand, we acknowledge Steven Krashen's position that a native-like accent may be attainable despite ingrained phonetic errors. In the present paper, we will focus on improving pronunciation of PhD students taking C1 Academic English course at National Academy of Sciences of Ukraine. This paper is based on over twenty years of experience teaching English to students majoring in all fields of science.

To begin with, we suggest a basic list of words that PhD students often mispronounce. After that, we briefly delve into several strategies for overcoming such pronunciation challenges. Let's start with our own 390 word corpus that has been compiled over many years:

and /ænd/ *weak forms:* /ənd/ /ən/

research /rɪ'sɜ:tʃ/ /'ri:.sɜ:tʃ/ **R&D** research and development **S&T** science and technology

answer *BrE* /'ɑ:n.sər/ *AmE* /'æn.sə/ **guard** /gɑ:(r)d/

suggestion /sə'dʒestʃən/ **procedure** /prə'si:.dʒə/

engine **region** **major** **plagiarism** **gesture** **exaggeration** **suggestion**

homogeneous /,hɒm.ə'dʒi:.ni.əs/ **journal** **trajectory**

question /'kwes.tʃən/ **research question (RQ)**

*to ask/pose a question **questionable**

*the problem in question = the problem under consideration

*question and answer session / Q&A session; *that's an open question *without question

*that is out of the question

*to fill out the **questionnaire** /,kwes.tʃə'ne(ə)r/

pronunciation /prəˌnʌn.si'eɪ.ʃən/ **illustration** /,ɪl.ə'streɪ.ʃən/ **illustrate** /'ɪl.ə.streɪt/

stereotype /'ster.i.ə.taɪp/ **atmospheric** /,æt.məs'fer.ɪk/

examine /ɪg'zæm.ɪn/ **determine** /dɪ'tɜ:.mɪn/

driven /'drɪv.ən/ **written** /'rɪt.ən/ **handwritten**

say /seɪ/ VS. **says** /sez/

key **cue** **key words** **keynote** **speaker** **the key thing (is)** **the key takeaway** = the gist

/ɜ:/ **word** **world** **work** **co-worker** **superb** **service** **urban** **occur** /ə'kɜ:/

refer (to) **term** **thermal** **superb**

wrap **writing** **foreign** **foreigner** **maintenance** **business** **evening** **every** **memory** /'mem.r.i/

extraordinary **listening** /'lɪs.ən.ɪŋ/ **sign** /saɪn/ **handsome** **subtle** **subtleties** **soften** **quote**

repertoire /'repətwa:/ **doubt** **undoubtedly** **bizarre** **rapport** **palm** **vedgetable**

honest **hono(u)r** **unique** **technique** **critique** **column** **walk** **talk** **cycle** /'saɪ.kəl/

humane **morale** **route** **router** **lede** /li:d/ **colleague** /'kɒl.i:g/ **failure** /'feɪ.ljə(r)/

***double-edged sword** /sɔ:(r)d/= *a flip side (to) = *the other/flip side of the coin=

*the dark side of the problem = *mixed blessing *зворотний бік медалі; палиця на два кінці*

genre /'ʒɒnr/ **espionage** /'es.pi.ə.nɑ:ʒ/ **regime** /rei'ʒi:m/ **prestige** /pres'ti:ʒ/

collage /'kɒl.ɑ:ʒ/ **pleasure** **measure** **in equal measure** **measurement**

method **methodology** **author** **co-author** **theory** **theoretical** **enthusiasm**

hypothesis synthesis thesis thought though although
also **alternative** alter always almost award
author co-author **automatic** **autonomy** **autonomous** **authentic** **authenticity** **authority** **aura**
audience core **audience** caution **quandary** **Australia** **Austria**
launch **quality** **quantity** **laundry** **quantum** (*exception: Zau manis*)

Europe **European** **euro** **Eureka!**

/k/ **mechanics** **mechanism** **technology** high tech **technician**

chemistry **chemical** **charisma** polytechnic

technique **chronology** **chronically** late

/tʃ/ Bachelor's degree (first degree) **charm** **charming** touch **Greenwich** /,ɡren.ɪtʃ/

righteous /'raɪ.tʃəs/ venture *Nothing ventured, nothing gained.*

expenditure signature **purchase** **merchandise** **merchandiser**

fluctuation **punctual** **mutual** **virtual** **virtually**

/æ/ **national** **natural** **area** **value** **valuable**

/eɪ/ **nation** **nature** **ancient** /'em.ʃnt/

/ʃ/ **precious** **quotient** **insatiable** **vicious** **anxious** **luxury** /'lʌk.ʃə.i/

rational **rationale** **anxiety** /æŋ'zai.ə.ti/ **luxurious** /lʌg'zʊə.ri.əs/

academia/academe **defect** **eco** **ecology** **peer** **cohesion** **sphere** **atmosphere**

medium **media** **social media** **mass media** **encyclopedia** **Wikipedia** **arena**

micro **mine** **isolate** **horizon** **paradigm** **hybrid** **bio** **biology** **biotechnology** **iceberg** **design**

type **pi** /paɪ/ **AI** the **Delphi** method **dynamics** **vice** **triumph** **bias** **paradigm** /'pær.ə.dam/

society /sə'sai.ə.ti/ **surprise** /sə'praɪz/ **surprisingly** /sə'praɪ.zɪŋ.li/ **prior** (to) **priority**

alumni /ə'lʌm.naɪ/ (*alongside: alumnus /ə'lʌm.nəs/ alumna /ə'lʌm.nə/*)

word stress

*"The only rules that really matter are these: what a man **can** do*

*and what a man **can't** do." (The Pirates of the Caribbean)*

comfortable /'kʌm.fə.tə.bəl/ **vegetable** /'vedʒ.tə.bəl/ **certificate** /sə'tɪfɪkət/

consequences **circumstances** **purpose** **process** **courteous** /'kɜː.ti.əs/

colleague **company** **commerce** **comfortabl** **allow** **ton**

novice **model** **basis** **episode** **columnist** **empathy**

theory **issue** **institute** **area** **argue** **manuscript** **accuracy** **customer** **commerce**

expert /'ek.spɜː/ **expertise** /,ek.spɜː'tiːz/ *expert skill or knowledge*

carrier VS. **career** **silicon** VS. **silicone** **moral** VS. **morale**

adult = **adult** /'æd.ʌlt/ /ə'dʌlt/ **direct** /dar'rekt/ /dɪ'rekt/ **often** /'ɒf.ən/ /'ɒf.tən/

cyclic /'sɪk.lɪk/ /'sai.klɪk/ **decade** /'dek.eɪd/ /dek'eɪd/ **10 years** **detail** /dɪ'teɪl/ /'diː.teɪl/

hotel /həʊ'tel/ **Nobel** /noʊ'bel/ **modal** /'mɒd.əl/

component /kəm'pəʊ.nənt/ **control** /kən'trəʊl/ **prefer** **preferably**

contribute **contribution**

synopsis /sɪ'nɒp.sɪs/ *pl.* **synopses** /sɪ'nɒp.siːz/ **the academy** **protagonist**

correct **support** /sə'pɔːt/ **systemic** /sɪ'stem.ɪk/ **convey** **event** **percent** **processing**

electron **platform** **hierarchy** **committee** **magazine** **procedure**

disputable **hospitable** VS. **hospitality**

epitome **catastrophe** **guarantee** **employee** **ascertain** /,æs.ə'teɪn/

persevere /pɜː.sɪ'vɪə(r)/ **perseverance** /,pɜː.sɪ'vɪ(ə).rəns/ **sincere** /sɪn'sɪə(r)/ **sincerity** /sɪn'ser.ə.ti/

human VS. **humane** (*Staying Humane in Inhumane Times*)

<https://www.nytimes.com/2023/11/23/opinion/brutalizing-humanity-modernity.html>

comment (*noun*) /'kɒment/ VS. to **comment** (*verb*) on / that

supplement (*noun*) /'sʌp.li.ment/ VS. to **supplement** (*verb*) /'sʌp.li.ment/

use /s/ (*noun*) VS to **use** /z/ (*verb*)

used /juːst/ (*verb*) VS. **used** (*adjective*)

- used to**/would + Verb /'jus.tu/ **to be used to** +Ving /ju:st/
content (*noun*) VS. **content** (*adjective*)
abstract (*noun*) VS. **abstract** (*adjective*)
access (*noun*) /'æk.ses/ vs. **to access** (*verb*)
address (*noun*) VS. **to address** (*verb*)
decrease (*noun*) VS. **to decrease** (*verb*)
dispute (*noun*) **to dispute** (*verb*)
document (*noun*) **to document** (*verb*)
estimate (*noun*) VS. **estimate** (*verb*)
emphasis (*noun*) **emphasize** (*verb*)
estimate (*noun*) **to estimate** (*verb*)
increase (*noun*) VS. **to increase** (*verb*)
impact (*noun*) VS. **to impact** (*verb*)
insult (*noun*) VS. **to insult** (*verb*)
object (*noun*) VS. **object** (*verb*)
permit (*noun*) VS. **permit** (*verb*)
project (*noun*) VS. **project** (*verb*)
progress (*noun*) VS. **to progress** (*verb*)
produce/product (*noun*) VS. **produce** (*verb*)
BrE VS. AmE
improve /ɪm'pru:v/ VS. **improv=improvisation**
BrE /,ɪmprəvaɪ'zeɪʃən/ *AmE* /,ɪmprəvɪ'zeɪʃən/ **to improvise** /'ɪmprəvaɪz/
<https://www.gsb.stanford.edu/insights/class-takeaways-spontaneous-management>
minute VS. **minute** *BrE* /maɪ'nju:t/ *AmE* /maɪ'nu:t/
experiment *BrE* /ɪk'sper.ɪ.mənt/ *AmE* /ɪk'sper.ə.mənt/
BUT ex- /eks/ **expert** /'ek.spɜ:t/ **expertise** /,ek.spɜ:'ti:z/
innovative *BrE* /'ɪn.ə.və.tɪv/ *AmE* /'ɪn.ə.veɪ.tɪv/
qualitative *BrE* /'kwɒl.ɪ.tə.tɪv/ *AmE* /'kwɑ:.lə.teɪ.tɪv/
quantitative *BrE* /'kwɒn.tɪ.tə.tɪv/ *AmE* /'kwɑ:n.tə.teɪ.tɪv/
sample *BrE* /'sɑ:m.pəl/ *AmE* /'sæm.pəl/
privacy *BrE* /'prɪv.ə.si/ *AmE* /'praɪ.və.si/
leisure *BrE* /'leɪz.ə(r)/ *AmE* /'li:zə/
advertisement (ad) *BrE* /əd'vɜ:.tɪs.mənt/ *AmE* /,æd.və'taɪz.mənt/
iron /*BrE*/aɪən/ *AmE* /aɪrən/
via *BrE* /'vaɪə/ *AmE* /'vaɪə/ OR /'vi:.ə/;
spherical *BrE* /'sfɪr.ɪ.kəl/ *AmE* /'sfer.ɪ.kəl/
chimera *BrE* /kaɪ'mɪə.rə/ *AmE* /kaɪ'mer.ə/
yacht *BrE* /jɒt/ *AmE* /jɑ:t/
Xerox *BrE* /'zɪə.rɒks/ *AmE* /'zɪr.ɑ:ks/
vitamin *BrE* /'vɪtə.mɪn/ *AmE* /'vaɪtə.mɪn/
finale *BrE* /fi'nɑ:.li/ *AmE* /fi'næl.i/
agile *BrE* /'ædʒaɪl/ *AmE* /'ædʒəl/
agility /ə'dʒɪl.ə.ti/ **leadership agility** *лідерська гнучкість*
template *BrE* /'templeɪt/ *AmE* /'templet/
morale *BrE* /mə'rɑ:l/ *AmE* /mə'ræl/
autonomous *BrE* /ɔ:'tɒn.ə.məs/ *AmE* /ɑ:'tɑ:.nə.məs/
omniscient *BrE* /ɒm'nɪs.i.ənt/ *AmE* /ɑ:m'nɪʃ.ənt/
worry *BrE* /'wʌr.i/ *AmE* /'wɜ:.i/ **MIND** ə - r-colored/rhotic(*retroflex*) vowel
vary *BrE* /'veə.rɪ/ *AmE* /'ver.i/ *варіювати*
rationale *BrE* /,ræʃ.ə'nɑ:l/ *AmE* /,ræʃ.ə'næl/ *підвалини; фундамент; обґрунтування*

VS. **rational** /'ræf.ən.əl/

IEEE /aɪ 'tri:p.əl i:/, Adobe /ə'dəʊ.bi/, Asia /'eɪ.zə/, Malasia, Cambridge /'keɪm.brɪdʒ/, David /'deɪ.vɪd/, Greenwich /,ɡren.ɪtʃ/ Teresa=Theresa /tə'ri:zə/, Hugh /hju:/, Feynman /'faɪnmən/, Albert Einstein /'ælbət 'aɪnstam/, Oppenheimer /'ɒpənhaɪmə/, the Thames /temz/; Baltic /'bɔ:l.tɪk/, Sherlock Holmes /'ʃɜ:lək həʊmz/, Isaac Newton /'aɪzək 'nju:tən/, Bernard Shaw /'bɜ:nəd ʃə:/, Lincoln /'lɪŋkən/, Malcolm /'mælkəm/, McDonald /mæk'dɒnəld/, Malta, Montreal /mɒn.tri'ɔ:l/, Ottawa /'ɒt.ə.wə/ or /'ɑ:.tə.wə/ (mind flap T in American English), Washington D.C., Tucson, Arkansas, Niagara Falls, New Jersey, Monaco, Florida, Missouri /mɪ'zɔr.i/, Louisville, Croatia, Nova Scotia, Cyprus, Czech Republic, (the) Netherlands, the Nobel Prize, Cornell University, New Haven (VS. heaven), Connecticut, Leicester /'les.tə/, Worcestershire /,wɔs.təʃə/

Let us emphasise that we support Steven Krashen's perspective that fluency in pronunciation can reach very high levels with enough effort and “meaningful input”, which means language that is slightly above your current level of comprehension but still understandable through context. Here is our take on relevant methods and materials. Our first suggestion is: vary approaches, never stick to the same activities over and over again, focus on mastering small manageable chunks of 10-20 words at a time. Phonetic drills (see Baker & Goldstein, 2007, Ilchenko 2024), various pronunciation apps, shadowing techniques should be mixed with reading+listening activities, made possible by such online resources as *The Atlantic*, *The New York Times*, Stanford University: Class Takeaways (videos+tapescripts), *The Engines of Our Ingenuity*, and, of course, listening to the songs, with Carolyn Graham's “Jazz Chants” and just about anything from the Beatles being the “gold standard”. *A propos*, The Beatles recent 2023 song “Now and Then” is not only beautiful and phonetically impeccable, but also insightful and poignant (no wonder it has reached number one on the charts). Overall, when selecting listening materials, we adhere to time-tested TAVI, TALO, TASP approach (Johns & Davies, 1983) originally developed for choosing texts for reading, but it appears to work equally well for choosing listening comprehension materials. Reading aloud works well, too, especially as a first step to subsequent presenting of one's research to bigger audiences.

It could be concluded that improving pronunciation benefits both speaking, listening, and reading comprehension in equal measure. Voices from classrooms all over the world prove just that: cherish pronunciation from the very first lesson. It is bound to pay off.

References

Валігура, О.Р. (2008). *Фонетична інтерференція в англійському мовленні українських білінгвів*: Монографія. Тернопіль: Підручники і посібники.

Валігура, О.Р. (2015). Специфіка породження фонетичної системи англійського мовлення українців. *Здобутки та перспективи розвитку сучасного мовознавства*:

міжнародний збірник наукових праць, присвячений 70-річному ювілею професора Алли Андріївни Калити. Київ: Політехніка. 27-32.

Ільченко, О.М. (2024). *Англійська для науковців. The Language of Science*: Підручник. 8 вид., доопрацьоване. Київ: Видавниче підприємство «Едельвейс».

Калита, А.А., & Тараненко, Л.І. (2010). *A Concise Dictionary of Phonetic Terms / Словник фонетичних термінів (короткий)* (англ. мовою). Тернопіль: Підручники і посібники.

Baker, A., & Goldstein, S. (2007). *Pronunciation Pairs: An Introduction to the Sounds of English* (Student's Book & CD). Cambridge University Press. 192 p. ISBN-13: 978-0521678087

Graham, C. *Jazz Chants* (2024) [Video]. YouTube. https://www.youtube.com/playlist?list=PLauwxQ-VGyUvLFP5Ckk_ajLSmH0fIuibj

Johns, T., & Davies, F. (1983). Text as a vehicle for information: The classroom use of written texts in teaching reading in a foreign language. *Reading in a foreign language*, 1(1), 1-19.

Krashen, S. (2003) The unbearable coolness of phonemic awareness. *Language Magazine*. 13-18

Kuiper, K., & Allan, W. S. (2024). *An Introduction to English Language. Word, Sound and Sentence*. Kindle Edition. Bloomsbury Academic. ASIN: B0CQ5R7114

Stanford University: Class Takeaways (2024). <https://www.gsb.stanford.edu/insights/class-takeaways>

The Atlantic (2024). <https://www.theatlantic.com/>

The Beatles (2023). Now and Then (November 2, 2023) [Video]. YouTube

https://www.youtube.com/watch?v=AW55J2zE3N4&ab_channel=TheBeatles

The Engines of Our Ingenuity (2024). <https://engines.egr.uh.edu/>

The New York Times (2024). <https://www.nytimes.com>

YouGlish (2024). [Video]. Online. <https://youglish.com/>

**INTRODUCTION OF A CERTIFICATE PROGRAM IN LEGAL
TRANSLATION INTO THE EDUCATIONAL PROCESS AS AN
INNOVATIVE APPROACH TO THE EDUCATIONAL
MANAGEMENT OF THE FACULTY OF LINGUISTICS, IGOR
SIKORSKY KYIV POLYTECHNIC INSTITUTE**

Zoia Kornieva

*National Technical University of Ukraine
“Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute”
zoyamk18@gmail.com*

The paper advances the idea of implementing certificate programmes into master’s curriculum viewed as the innovative approach to the present-day educational management in Ukraine. The author proves its feasibility by having introduced a certificate programme in Legal Translation for master’s students of the faculty of linguistics at Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute.

Key words: certificate programme, legal translation, educational programme 035 Philology.

Challenges the present-day society is facing nowadays, i.e. globalisation, unstable situation in politics and economy, military conflicts, to name but a few, put forward new requirements to be met by the translators-to-be. Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute is noted for educating the specialists who can compete on the international labour market, who are trained to have the ability to perceive and process information analytically so that they are capable of solving complex problems in a non-standard way. This is facilitated both by the specificity of the educational process structure at the institution as well as by the introduction of innovative research systems and strategies supported by the University authorities.

One of the innovative approaches has been put into action in September 2023 by introducing a certificate programme in Legal Translation into the educational process to be studied by master’s students of the 035 Philology educational programme.

During the semester, along with compulsory disciplines, students have the opportunity to study the following elective educational components included in the certificate programme in Legal Translation: Introduction to Public Law and Process, Introduction to Private Law and Process, Legal English, Functional and Stylistic Features of Legal English Translation, Translation of International Law Documents, Legal Latin.

The content and structure of the certificate programme comprehensively cover the legal field, both in linguistic and socio-cultural aspects thus allowing the formation of the students’ professional competence to translate legal documentation at a high level up to the international standards.

LES ENJEUX ACTUELS DE LA MÉTHODOLOGIE D'ENSEIGNEMENT DE LA PHONÉTIQUE DU FLE

Volodymyr Khmel

Université Métropolitaine Borys Hrintchenko de Kiev

v.khmel@kubg.edu.ua

Our study examines how students' phonetic skills improve during French teaching-learning and what tools teachers have to be as effective as possible in their practice. Phonetic progression is difficult to manage for both the student and the teacher. It is effective, but it encounters demotivating difficulties and often goes through moments of regression alternating with progress. It is sometimes difficult to accurately assess. This is very subjective.

Key words: *phonetic progression, phonetic errors, perception, production, sound units, listening quality, phonetic restitution.*

Les enseignants de fle placent la phonétique au centre de leur pratique parce que la prononciation n'est pas une compétence langagière qu'on étudie aussi bien que la grammaire, ou le vocabulaire, mais une compétence qui doit être travaillée. Certains enseignants ont fait l'expérience que la phonétique articulatoire qui se concentre sur la production de sons, ne motive pas les apprenants, qu'un petit exercice ne donne pas le résultat souhaité, car même les locuteurs natifs ont du mal à les prononcer. La capacité des apprenants à percevoir et à reproduire la prononciation des sons d'une langue étrangère n'est pas non plus toujours facile à gérer, car la correction de l'accent est profondément liée à la personnalité.

Pour apprendre une langue vivante il faut, tout d'abord, apprendre à la parler, ce qui est possible lorsqu'on connaît sa prononciation. Une langue possède un nombre limité de sons fixés par la communauté linguistique qui la parle. Néanmoins, la compétence phonétique suppose, à la fois, un enseignement spécifique et un entraînement régulier qui aideront l'apprenant à percevoir et à produire les unités sonores de la langue dans un contextes donné (Fredet, 2020).

Les enjeux actuels de l'enseignement-apprentissage du fle est de créer des ressources innovativement adoptables par les apprenants. C'est dans cette perspective que la question de la place de la méthode comme outil utilisé par les enseignants de langues se pose en tant qu'objectif pratiquement à réaliser.

La problématique de l'objectif pratique de l'apprentissage d'une langue étrangère prévoit la maîtrise pragmatique des compétences linguistiques communicatives (la compétence phonétique y compris) au niveau suffisant pour réaliser une communication en quatre aspects de l'activité langagière

(compréhension orale et écrite, expression orale et écrite) et en médiation, dont la compréhension orale est l'une des compétences primordiales (Хмель, 2015, p. 92).

Il faut signaler que la progression phonétique est délicate à gérer pour l'apprenant comme pour l'enseignant. Elle est effective, elle se heurte à des difficultés démotivantes : elle est laborieuse, passe souvent par des moments de régression, alternant avec des progrès parfois difficiles à estimer précisément, la progression supposant une appréciation. Celle-ci est très subjective (Billières, 2015).

Notre étude examine donc comment les compétences phonétiques des apprenants s'améliorent au cours d'enseignement-apprentissage du fle et quels sont les outils dont disposent les enseignants pour être aussi efficaces que possible dans leur pratique.

Il convient de rappeler quatre grands types d'erreurs phonétiques qui sont susceptibles de se produire:

- *mauvaise perception et mauvaise production*. C'est le cas le plus fréquent avec les débutants et faux débutants. Ils sont incapables d'en apprécier correctement les sonorités car leur surdité phonologique est intacte;

- *bonne perception et bonne production*. Elle se produit quand l'apprenant a intégré toutes les unités de langue via sa compréhension phonologique et est capable de les restituer convenablement. Beaucoup d'apprenants réalisent des progrès plus ou moins sensibles, mais atteindre une prononciation dénuée de toute trace d'accent étranger s'avère être très difficile ;

- *bonne production et mauvaise perception*. Ceci peut se produire lorsqu'un apprenant produit un son dans son discours sans même s'en rendre compte. Il crée une unité segmentaire qui n'a pas le statut de phonème dans sa langue. *Par ex.*, l'Ukrainien prononçant [rɔp] pour *robe* puisque la sonore s'assourdit en finale absolue, etc ;

- *bonne perception et mauvaise production*. C'est ce qui se produit quand un étranger a conscience de la singularité du /r/ français qu'il ne parvient pas à réaliser et s'obstine à prononcer un « [r] » « roulé » (Billières, 2015).

La progression phonétique est donc individuelle, mais chacun progresse à un rythme qui lui est personnel. Ce qui signifie que dans un groupe :

- les moments de l'acquisition peuvent être très variables d'un individu à l'autre;
- l'hétérogénéité des acquisitions est la règle;
- le travail phonétique fondé sur le principe d'une progression collective n'est pas efficace. Chaque étudiant doit faire l'objet d'un suivi personnalisé. La progression s'effectue son par son en fonction de la temporalité d'acquisition

de chacun. Ainsi les apprenants mettront un nombre différent de séances pour maîtriser tel ou tel son. La progression passe par des phases de régression. Elle n'est pas linéaire, elle se réalise par à-coups avec des accélérations : le son cible est reproduit plus ou moins convenablement, et des retours en arrière : l'apprenant retombe dans l'erreur.

Concrètement, il arrive que l'apprenant :

- produise bien le son attendu durant une partie de la séance et pense enfin le maîtriser, mais il prononce à nouveau des sons erronés pendant l'autre partie de la leçon;
- soit enfin parvenu à bien réaliser le son visé durant tout un cours, il ne lui est pas possible de bien le produire la fois suivante.

Ce va-et-vient progression/régression se produit notamment au cours des premier et deuxième étapes d'entraînement (Billières, M. (2015).

Les étapes de la progression sont valables pour chaque son. L'enseignant doit les identifier et les noter pour chaque apprenant :

1. *la surdité phonologique*. L'apprenant n'entend pas les sonorités de la langue étudiée. Il doit faire confiance aux jugements émis par l'enseignant. Si « c'est bien », l'apprenant doit accepter cette remarque même s'il en doute. Les apprenants, il faut souligner, sont aussi plus sensibles aux bonnes productions phonétiques de leurs pairs qu'aux leurs propres;

2. *le déblocage du verrou auditif*. L'apprenant perçoit la différence entre son modèle erroné et la production correcte. Mais il ne peut restituer ce modèle sans l'aide de l'enseignant avec qui il travaille la phonétique. Le cas fréquent étant celui de l'apprenant qui, prononçant bien un son donné veut le produire devant un autre enseignant, n'y parvient pas, retourne voir l'enseignant de phonétique et le réalise alors sans problème;

3. *la transition*. L'apprenant perçoit clairement la différence entre sa prononciation et le modèle attendu. Il peut s'auto-corriger. Mais il n'a pas encore intégré ce nouveau système phonétique. La guidance de l'enseignant est encore nécessaire.

Cette étape est la plus dangereuse. L'apprenant peut être tenté de se libérer de l'emprise du prof puisqu'il parvient enfin à bien réaliser le son sans son intervention. En réalité, le son n'est pas encore fixé. Ce qui s'effectue par un intense travail d'intégration limité dans le temps. C'est durant cette étape que l'apprenant peut travailler de façon autonome avec des enregistrements audio. C'est même recommandé pour installer définitivement le son cible. La consigne classique « écoutez et répétez » s'appliquant à des enregistrements tirés de méthodes ou autres

est sans effet lors des étapes 1 et 2 puisque l'apprenant est fonctionnellement sourd aux spécificités des sons d'une langue étrangère. Il est même contre-productif de harceler l'apprenant avec ces activités qui le mettent face à son impuissance, le maintiennent en situation d'échec, contribuent à le démotiver de la phonétique. Le seul cas justifiant ce recours aux enregistrements durant les étapes initiales est quand un enseignant réellement formé à la phonétique corrective peut intervenir en direct pour agir sur l'erreur et non la faire répéter à l'apprenant.

4. *l'autonomie phonétique*. L'élève a une meilleure perception des sonorités de la langue, sa prononciation est plus ou moins convenable même s'il subsiste encore des substrats de la langue maternelle. L'apprenant est parvenu à son degré maximum.

Le passage de l'étape 2 à la suivante est généralement repérable comme suit :

- pendant la phase de *déblocage*, l'apprenant s'interrompt dès qu'il commet l'erreur : *je n'ai pas [vu]...* Il a conscience d'avoir produit un son déviant mais ne sait comment se rattraper;
- durant la phase 3 dite de *transition*, il s'interrompt, s'auto-corrige et poursuit son propos: *je n'ai pas [vu]... [vy]... ce film à la télé hier soir*. Parfois, il répète la séquence son erroné contrairement à son correct à plusieurs reprises. Il a maintenant conscience de la différence et prend ses marques en quelque sorte (Billières, M. (2015).

Il est réducteur de nous référer à l'acquisition phonétique par quelques étapes déterminées. Dans la salle de classe, l'enjeu pédagogique de l'apprentissage phonétique peut avoir des répercussions sur la progression de chaque apprenant, donc sur sa qualité d'écoute et de restitution phonétiques.

En conclusion il faudrait avancer que la problématique de l'enseignement-apprentissage de la prononciation, étant actuellement au centre des réflexions linguistique et didactique, se doit proposer d'être face aux enjeux actuels pour créer des ressources innovativement adoptables par les apprenants. C'est dans cette perspective que la question de la place de la méthode comme outil utilisé par les enseignants de fle se pose en tant qu'objectif pratiquement à réaliser. La compétence phonétique reste la base linguistique qui facilite la compréhension dans la communication entre interlocuteurs. L'enseignement de la prononciation devrait donc occuper une place privilégiée dans les méthodes d'enseignement des langues vivantes. Dans cet aspect, l'enseignant devrait considérer simultanément les éléments de la langue (morphologiques-syntaxiques, sémantiques, lexicologiques) et ceux liés à sa tradition orale: le caractère oral de la parole, le discours, le phénomène littéraire, etc (Хмель, 2022, p. 107).

Littérature

Billières, M. (2015). La progression phonétique / Au son du fle. URL: <https://www.verbotonale-phonetique.com/progression-phonetique/>

Fredet, F., & Nikou, Ch. (2020). Phonétique, littérature et enseignement du FLE: théories et recherches. URL: <https://journals.openedition.org/corela/9987>

Khmel, V. (2023). Formation de la compétence phonétique. *Сучасні тенденції фонетичних досліджень*: зб. матеріалів VI Круглого столу з міжнар. участю, 21 квіт. 2023 р. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка». 22-125.

Хмель, В.В. (2015). *Методологічні аспекти викладання іноземної мови для спеціальних цілей на нефілологічних факультетах університетів*. Київ: Вища школа.

Хмель, В.В. (2022). Навчання французької мови як іноземної: фонетичний аспект. *Філологічні науки: сучасні тенденції та фактори розвитку*: Міжнародна науково-практична конференція, м. Одеса, 28–29 січня 2022 р. 104-108.

DEVELOPING PHONETIC SKILLS BY USING MODERN ONLINE RESOURCES AND MOBILE APPLICATIONS

Olena Vasylchenko

Odesa I. I. Metchnikov National University

elena.vasylchenko@onu.edu.ua

The paper presents the survey results of using modern online resources and mobile applications to develop phonetic and communication skills in first-year students studying German. Modern digital tools and applications help students reveal interest and, what is more important, increase motivation in learning a foreign language due to the opportunity of keeping in touch with their teachers, who can provide them with feedback and support, creating the effect of social presence which is so vital in a distance learning environment. The research findings of this paper can be applied in developing the students' communicative competence, which is the main goal in teaching of any foreign language.

***Key words:** mobile applications, phonetic skills, communicative competence, digital tools, distance learning.*

Foreign languages learning in general and phonetics in particular has been significantly altered by the computer and Internet technologies used in the learning process since they speed up and facilitate the work with authentic sources enabling the teacher to foster students' independent work, promote the development of their intellectual and creative potential, encourage students to learn a foreign language, and allow to implement a differentiated approach to language acquisition.

In the age of online learning growing momentum, the issue of means for achieving interaction in the formation of phonetic skills has become topical. The aim of the study is to develop a methodology to form communication skills (interaction) in the process of nurturing phonetic skills involving online learning platforms, online tools, and mobile applications, which determines the relevance and timeliness of the study.

The following research methods were used to achieve the aim and solve the problems: the method of literature theoretical analysis on the research topic; the method of observation; experimental research methods (questionnaires, interviews, pedagogical experiment); students' educational activity modelling with the use of media complex.

To assess the effectiveness of modern online resources and mobile applications for the formation of phonetic and communication skills, the author surveyed first-year students who started learning German with an introductory phonetic course in a distance learning environment. The survey was designed with the use of the popular SurveyMonkey system and it interrogated 40 students from the faculties of Romance and Germanic Philology and International Economic

Relations who were studying German as their main or second foreign language. The questions were framed for the interrogated to provide both closed (Yes/No) and open-ended responses (Comments):

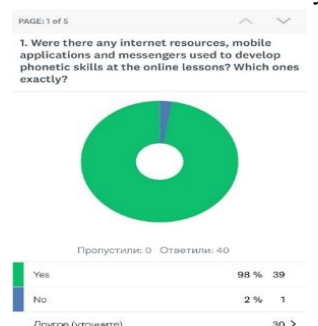
Question	Yes	No	Comments
<p>1. Were there any internet resources, mobile applications and messengers used to develop phonetic skills at the online lessons? Which ones exactly?</p> 	98%	2%	<ul style="list-style-type: none"> • Zoom, voice recorder on mobile devices, Telegram, Viber, WhatsApp, Skype Quizlet, LearningApps, Padlet, Edupad, Dashboard, PicVoice, Answergarden, Kahoot, Duolingo, YouTube, different movies in German •

Figure 1. Survey results (example)

Traditionally, the first stage of teaching a foreign language is an introductory phonetic course „Deutsch akzentfrei” (Verbitskaja, Grischina, 2014). This is a required course for the students starting to learn German as their main or second foreign language. Along with phonetic skills, the introductory phonetic course promotes linguistic, social and intercultural, pragmatic and communicative competencies. The main objective of the introductory phonetic course textbook is to develop students’ auditory and pronunciation skills imitating the development of native-like pronunciation and to provide a solid foundation for further work on improving the spoken language, which is the fundamental component of communicative competence. The introductory phonetic course contains many exercises, which focus on crucial differences between the studied and native languages and provides recommendations to prevent common mistakes caused by the interfering influence of the Ukrainian language.

The exercises are presented in the following order: a) focusing on the phonetic phenomenon under study; b) controlled training exercises to develop receptive and productive phonetic skills (sound and word combinations, intonation); exercises on practicing the pronunciation patterns until they become automatic; work with the text, questions/answers to it; the final productive communication-oriented task to promote interaction in a foreign language within the mastered auditory and pronunciation patterns. From the beginning of training, language material of the texts as well as visual and auditory presentation, and situation-centred assignments

enable students to perform not only the language (training and preparatory) activities, but also speech (simulative communicative and purely communicative) exercises that develop the discourse competence. Today, in the context of distance learning, we face new challenges that require revision of the approach to the material presentation and alterations in the plan of the lesson; namely, the introductory phonetic course is to be moved online. Therefore, we face a need to choose suitable online tools for organizing distance learning (training platforms, mobile applications, etc.) to keep both the education quality and the students' motivation high. The teachers should provide their regular feedback, establish a new motivation and support system for the students, and think out and organize their assessment methods using modern multimedia tools. At the same time, it should not affect the development of foreign language communicative competence, the main objective of learning a foreign language.

Such online learning platforms as Moodle, ATutor, Ilias, Diskurs would perform brilliantly in the organization of a continuous learning process during the forced online phase. However, in reality, many Ukrainian teachers face the lack of such universal platforms for distance learning in their educational institutions. Simple, accessible, and at the same time effective tools are represented by messengers (Viber, Telegram, WhatsApp), services for live video conferences (Zoom, Skype, Google Meet, etc.), and mobile applications (Quizlet, Quizizz, Kahoot!, Padlet, PicVoice, and many others). These tools have enabled successful training in synchronous (video conferences) and asynchronous (messengers, mobile applications) formats, including the implementation of an introductory phonetic course with its specific nature where both the teacher and the students work with and on a recorded speech. The key and crucial method is to hear the teacher, see his or her articulation, repeat it many times, and receive immediate feedback. It is the video conference format that provides this opportunity in a live mode but within a strictly limited time. Besides, we cannot fail to consider poor connection quality affecting the audio signal and image. An important prerequisite for acquiring solid auditory and pronunciation skills and successful achievement of the introductory phonetic course objective is the opportunity for the students to refer to the recorded examples at one end at any time, to listen and check themselves at the other end, and, of course, to receive the teacher's feedback.

Instead of focusing on the classical approach to work on pronunciation applied in the classroom format, we are going to outline the features set by the online learning environment. At the initial stage of the teachers' and students' adaptation to the new format, an outstanding role was played by the messengers (Viber,

Telegram, WhatsApp) and voice recorders on mobile devices that enabled the students to receive audio examples from their teachers, record themselves and send back the completed exercises in an audio format to their teacher, receiving in response the teacher's recommendations. This ensured the continuous learning process considering the features of an introductory-phonetic course: the first step was to work in the class held in the format of a video conference (synchronous work), the second step was to ensure the audio examples availability, as well as the opportunity to record yourself to listen to yourself from a detached view and analyze the mistakes and receive the teacher's feedback (asynchronous work in messengers). In the second step, the decisive factor for ensuring continuous learning and developing the necessary skills is students' independent and responsible work.

The teacher in a live class emphasizes the importance of asynchronous via a variety of techniques (direct advice, review activities, reflection activities). In the independent work in the asynchronous learning phases, the online service Padlet performed well as it features a wide range of functionality and an option to upload audio and video files, images, and active links. Padlet provides an opportunity for both independent and collaborative work in synchronous and asynchronous learning formats. Padlet is worth using during the implementation of an introductory phonetic course:

- To focus on the phonetic phenomenon under study, the teacher uploads the necessary audio material (e.g., training exercises) to the platform, and adds active links where needed (for example, The Sounds of Speech of the University of Iowa), its access for students is limit-free.
- While working independently the students practise the pronunciation patterns until they become second nature, record them in audio format and upload them to the platform. Thus, both the teacher and the course mates have an opportunity to listen to audio recordings and give their feedback (for example, as a comment).
- Padlet is also suitable for completing the final productive communication-oriented tasks at the end of every lecture in the "Deutsch akzentfrei" textbook (for example, digital storytelling activities or presentations – audio, video, images). Besides, it enables you to organize a Peer review and Peer feedback that meets modern methodological requirements.

LearningApps software assists you in creating interactive listening exercises (Figure 2) or recognizing rhythm and intonation patterns (Figure 3):

Figure 2. Interactive listening exercises

Figure 3. Rhythm and intonations patterns

Voki is another online service allowing you to create talking interactive avatars. And as a part of the introductory phonetic course, it helps to train speech (both monologue and dialogue), complete the "Continue the story..." exercise, and provides an option of sending audio recordings and receiving feedback.

Such mobile applications as PicVoice and ChatterPix have performed well in helping the students master speech skills; they enable you to voice any image (photo or picture), while Shadow-Puppet Edu application features an option of adding a picture and a caption. The easy-to-use Flipgrid platform is used for video ads and allows students and teachers to record video responses from 15 up to 90 seconds.

The completed interactive tasks are posted on the Padlet resource with the opportunity for educational process stakeholders to look through/listen to the created product, leave a comment or ask a question. And the teacher is enabled to assess the

results of the work and provide his / her feedback. Thus, from the very beginning of training, students perform not only language (training and preparatory) activities, but also speech (simulative communicative and purely communicative) exercises which eventually contribute to the development of discursive competence.

Mobile applications and online resources help the teacher design an independent gamified motivating virtual learning environment with a step-by-step sequence of three types of activities: 1) training exercises that do not imitate verbal and cogitative actions of real communication but which are aimed at working out and solidifying the language (in our case, phonetic) material; 2) simulative communicative exercises that imitate and simulate a communicative situation for educational purposes; 3) purely communicative tasks which completely imitate the verbal and cogitative functions for the students to use a foreign language in authentic situations as in real communication.

References

Verbitskaja, T. D., & Grischina, T.V. (2014). *Deutsch akzentfrei: kommunikativ-orientierter phonetischer Einführungskurs. 2., neu bearbeitete und erweiterte Auflage.* Odessa: Astroprint.

ІНФОРМАЦІЯ ПРО АВТОРІВ

Barna, Claudio – Research assistant, Department of International Studies, University of Milan, Italy.

Vitale, Alessandro – Ph.D., Assistant Professor, Faculty of Political, Economic and Social Sciences, University of Milan, Italy.

Kumar, Dinesh – Associate Professor of English, Dyal Singh College, Karnal, India.

Алексієвець Оксана Миколаївна – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри германської і фіно-угорської філології імені проф. Г.Г. Почепцова Київського національного лінгвістичного університету.

Андрущенко Ірина Олександрівна – кандидат філологічних наук, старший викладач кафедри теорії, практики та перекладу англійської мови Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського».

Бабчук Юлія Йосипівна – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри іноземних мов природничих факультетів Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Бойченко Марія Костянтинівна – аспірантка кафедри теорії, практики та перекладу англійської мови Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського».

Борбенчук Ірина Миколаївна – кандидат філологічних наук, доцент, в.о. завідувача кафедри теорії, практики та перекладу англійської мови Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського».

Буга Світлана Юріївна – викладач кафедри англійської мови технічного спрямування №2 факультету лінгвістики Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського».

Бурка Наталія Анатоліївна – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри теорії, практики та перекладу англійської мови Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського».

Буць Жанна Володимирівна – кандидат філологічних наук, доцент, в.о. завідувача кафедри теорії, практики та перекладу французької мови Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського».

Валігура Ольга Романівна – доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри східної та слов'янської філології Київського національного лінгвістичного університету.

Васильченко Олена Германівна – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри іноземних мов професійного спрямування Одеського національного університету імені І. І. Мечникова

Гуменюк Інна Леонідівна – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри іноземних мов Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка.

Ільченко Ольга Михайлівна – доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри іноземних мов Центру наукових досліджень та викладання іноземних мов Національної академії наук України.

Існюк Ольга Юріївна – аспірантка кафедри теорії, практики та перекладу англійської мови Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського».

Калита Алла Андріївна – доктор філологічних наук, професор, професор кафедри теорії, практики та перекладу англійської мови Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського».

Козуб Любов Степанівна – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри іноземних мов математичних факультетів Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Колісник Марина Павлівна – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри теорії, практики та перекладу англійської мови Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського».

Корнєва Зоя Михайлівна – доктор педагогічних наук, професор, декан факультету лінгвістики Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського».

Коцаревська Дар'я Юріївна – здобувачка факультету іноземної та слов'янської філології Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка

Кривенець Ірина В'ячеславівна – аспірантка кафедри теорії, практики та перекладу французької мови Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського».

Куценко Микола Анатолійович – кандидат філологічних наук, доцент, професор кафедри лінгво-педагогічного забезпечення Воєнної академії імені Євгенія Березняка, м. Київ.

Левіщенко Марія Сергіївна – кандидат філологічних наук, доцент, старший викладач кафедри англійської мови гуманітарного спрямування №3 Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського».

Марченко Валентина Володимирівна – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри теорії, практики та перекладу англійської мови Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського».

Миронова Ольга Петрівна – викладач Навчально-наукового Інституту «Інститут промислових і бізнес технологій» Українського державного університету науки і технологій, м. Дніпро.

Петлюченко Наталія Володимирівна – доктор філологічних наук, професор, професор кафедри іноземних мов Одеської національної музичної академії імені А.В. Нежданової, Україна; Гостьовий науковий співробітник Дрезденського технологічного університету (TUD), Німеччина.

Савчук Валерій Іванович – старший викладач кафедри іноземної філології, перекладу та методики навчання Університету Григорія Сковороди в Переяславі.

Северина Галина Геннадіївна – викладач кафедри теорії, практики та перекладу англійської мови Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського».

Світліковська Олена Андріївна – кандидат філологічних наук, старший викладач кафедри іноземних мов гуманітарних спеціальностей Волинського національного університету імені Лесі Українки.

Сокирська Ольга Сергіївна – кандидат філологічних наук, доцент кафедри теорії, практики та перекладу англійської мови Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського».

Сотников Андрій В'ячеславович – кандидат філологічних наук, доцент кафедри іноземних мов Київського національного лінгвістичного університету.

Тараненко Лариса Іванівна – доктор філологічних наук, професор, професор кафедри теорії, практики та перекладу англійської мови Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського».

Турчак Олена Михайлівна – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри європейських і східних мов та перекладу Університету імені Альфреда Нобеля.

Хмель Володимир Вікторович – викладач кафедри романської філології та порівняльно-типологічного мовознавства Київського столичного університету імені Бориса Грінченка.

Чебоненко Дмитро Станіславович – викладач кафедри англійської мови технічного спрямування №2, аспірант кафедри теорії, практики та перекладу англійської мови Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського».

Шахова Яна Євгенівна – здобувачка факультету лінгвістики Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського».

Шум Ольга Володимирівна – кандидат філологічних наук, старший викладач кафедри англійської мови гуманітарного спрямування №3 Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського».

Наукове видання

Сучасні тенденції фонетичних досліджень

Збірник матеріалів
VII Круглого столу з міжнародною участю
26 квітня 2024 р.

(Українською, англійською та французькою мовами)

*В авторській редакції
Надруковано з оригінал-макета замовника*

Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»
Свідоцтво про державну реєстрацію: серія ДК № 5354 від 25.05.2017 р.
просп. Берестейський, 37,
м. Київ, 03056

Підп. до друку 14.05.2024. Формат 60×84¹/₁₆. Папір офс. Гарнітура Times.
Спосіб друку – електрографічний. Ум. друк. арк. 8,17. Обл.-вид. арк. 7,87. Наклад 30 пр.
Поз. 24-3-3-009. Зам. № 24-039.

Видавництво «Політехніка» КПІ ім. Ігоря Сікорського
вул. Політехнічна, 14, корп. 15
м. Київ, 03056
тел. (044) 204-81-78